

Alternativa lösningar i den kommunala skolan

En programteoretisk utvärdering av ett insatsprojekt riktat till grundskoleelever med neuropsykiatriska funktionshinder

Sara Nordström

Handledare
Glen Helmstad

Abstract

Arbetets art:	Kandidatuppsats, 15 hp
Sidantal:	55
Titel:	Alternativa lösningar i den kommunala skolan – Programteoretisk utvärdering av ett insatsprojekt riktat till grundskoleelever med neuropsykiatriska funktionshinder
Författare:	Sara Nordström
Handledare:	Glen Helmstad
Datum:	2012-06-05
Sammanfattning:	<p>2011 startades NPF-teamet vars mål var att finna strategier för elever med NPF (neuropsykiatriska funktionshinder) så att även dessa barn skulle kunna integreras och få möjligheten att fullfölja årskursen i en ”vanlig” skola. Då NPF-teamet till våren 2012 skulle fortsätta i annan form blev det viktigt att göra en utvärdering av detta projekt. Syftet med denna utvärdering var att belysa projektets måluppfyllelse, vilka insatser som fungerade samt framgångsfaktorer och brister. Detta hoppades uppnås genom en programteoretisk utvärdering av teamets dokumentering, teamets utvärderingar med pedagogerna som var involverade samt enkät-svar från pedagogerna, rektorerna och teamet. Resultatet pekar på att elever från vissa skolor fått bättre samarbetsförmåga och social kompetens under projekttiden, samtidigt som kunskapsmålen generellt inte uppnåddes mer under projekttiden. Dock fanns det pedagoger som trodde att det NPF-teamet lagt grunden till skulle kunna främja uppfyllelsen av målen i framtiden. Vidare verkar många pedagoger ha uppskattat och dragit nytta av teamets arbete. Kvaliteten på kommunikationen och mängden tid som tillägnades teamets arbete verkar ha varit avgörande för resultatet av insatserna och samarbetet. Dessa resultat pekar på att teamets insatser är effektiva i den utsträckning som teamet har en bra kontakt och kommunikation med skolan.</p>
Nyckelord:	Utvärdering, programteori, kommunprojekt, neuropsykiatriska funktionshinder, barn, ungdom.

Innehåll

Förord	i
1 Introduktion	1
2 Bakgrund	2
2.1 <i>Neuropsykiatriska funktionshinder</i>	2
2.2 <i>Översikt av projekt riktade till barn och ungdomar med NPF</i>	3
2.2.2 Vinst-projektet	3
2.2.3 Neuropsykiatriska teamet	3
2.2.4 Neuropsykiatriska stödteamet	4
2.2.5 NEP-projektet	4
2.2.6 Neuropsykiatriskt kompetenscenter i Norrköping	4
2.2.7 Utredningsteam i Huddinge	5
2.2.8 Sammanfattning	5
2.3 <i>NPF-teamet</i>	5
2.3.2 Projektfaserna	6
2.3.3 Mål och syfte	7
2.4 <i>Teamets insatser</i>	8
2.4.2 Inledande bedömning	8
2.4.3 Sekundära insatser	8
2.4.4 NPF-teamprojektet i anknytning till de andra projekten	9
2.5 <i>Teman i rapporten</i>	10
2.5.2 Organisationsförändring	10
2.5.3 Mötet och tid	11
2.6 <i>Utvärderingens syfte</i>	12
2.6.2 Rapportens disposition	13
3 Metod	14
3.2 <i>Validitet och reliabilitet</i>	14
3.3 <i>Programteoriutvärdering</i>	15
3.3.2 Design	16
3.3 <i>Material</i>	18
3.3.2 Enkäterna	18
3.3.3 Innehållsanalys av dokumentationen gjorda av NPF-teamet	19
3.3.4 Innehållsanalys av intervjuutvärderingsprotokollen av NPF-teamet	20
3.4 <i>Urval och genomförande av datainsamling</i>	20
3.5 <i>Analysmetod</i>	21
3.5.2 Tillvägagångssättet	22

4 Resultat	23
4.2 Sammanfattning av resultat	23
4.3 Innehållsanalysen av teamets elevdokumentation	25
4.4 Innehållsanalysen av intervjuutvärderingsprotokollen	29
4.4.2 Tid, möte, samarbete och kommunikation	29
4.5 Enkäten till rektorerna	31
4.6 Enkäten till NPF-teamet	31
4.6.2 Del 2: Arbetet med de individuella skolorna	32
4.6.3 Del 3: Teamet	33
4.7 Enkäten till pedagogerna	34
4.7.2 Elevens situation	34
4.7.3 Samarbete och kommunikation	35
4.7.4 Skola A	36
4.7.5 Skola B	39
4.7.6 Skola C	43
4.7.7 Skola D	46
5 Diskussion	50
5.2 Projektet	50
5.2.2 Måluppfyllelse	50
5.2.3 Insatserna	51
5.2.4 Framgångsfaktorer, förutsättningar samt brister och hinder	52
5.3 Utvärderingen	53
5.3.2 Programteorin	53
5.4 Avslutning	54
6 Referenser	56
7 Bilagor	a
1: Instrument	a
Enkät till pedagoger	a
Enkät till huvudpedagoger	e
Enkät till rektorer	j
Enkätutvärdering: NPF-teamet	k
2: Dataresultatens tabeller	p
Övriga tabeller över problematiken	p
Övriga tabeller över insatser	q
3: Svar till del 1 i enkäten till teamet	r
Del 1: Projektet	r

Förord

Hösten 2011 förlades min praktik inom ett nytt projekt riktat mot barn med neuropsykiatrisk problematik. Under min tid som praktikant kom jag i kontakt med många drivande och inspirerande människor som utvecklat en mycket betydelsefull verksamhet. Jag är tacksam för att jag fick förmånen och förtroendet att utvärdera detta projekt i min kandidatuppsats.

Eftersom jag utförde min praktik inom projektet finns en viss förförståelse för projektet som både kan vara till för- och nackdel. Bland annat finns en förförståelse för programteorin och teamets arbete och resonemanget kring dess effekter vilket främjat utvecklandet av enkäterna och dokumentanalysen. Samtidigt kan den nära relationen till deltagarna och projektet innebära en viss hemmablindhet. Dock hoppas jag ha kunnat hantera detta under utvärderingsarbetet.

Jag vill slutligen passa på att tacka alla de som besvarat enkäterna, kommenterat enkäterna, hjälpt mig med hanteringen av enkäterna och uppmuntrat mig i mitt arbete. Tack så mycket.

Sara Nordström

1 Introduktion

Under våren 2011 uppdragades ett behov av förbättring av stödet riktat till elever med problematik inom neuropsykiatriska funktionshinder (NPF) inom en mellanstor kommun i Skåne län. Det bestämdes att ett projekt, med uppdraget att åtgärda brister inom skolorganisationen och tillgodogöra de behov som finns hos dessa barn, skulle inledas. Detta ansågs relevant då barn med NPF, utan stöd i skolan kan innebära ökad risk för problematik senare i livet med konsekvenser för individen, familjen och samhället. Utan det behövliga stödet styrks inte barnets självkänsla, barnet kan få svårt att anpassa sig, må dåligt och hoppa av skolan (Gillberg, 2000). I värsta fall marginaliseras individen och får svårt att få ett arbete och bostad. Detta kan innebära isolering från det samhälle som han eller hon växt upp i. Riksförbundet Attention (Riksförbund riktat mot barn/ungdomar/vuxna med ADHD/DAMP eller liknande problematik) beräknar att så många som 3-5% av Sveriges befolkning har en märkbar NPF-problematik (Riksförbundet Attention, 2011). Vilket betyder att det minst finns 281 374 personer i Sverige med NPF (Riksförbundet Attention, 2011). Om alla dessa hamnar utanför systemet, hamnar de i bästa fall i en situation där de får en osäker plats på arbetsmarknaden och blir beroende av socialbidrag och i värsta fall hamnar i någon form av kriminell verksamhet (netdoctor, 2009; Modigh, 2006; Ginsberg, 2010). Nationalekonomen Ingvar Nilsson belyser vidare betydelsen av insatser i skolan till barn med behov av stöd. Han påstår att det inte finns ”en riskaktie på börsen som är så lönsam som att verkligen satsa på barn och unga” (Nilsson, 2007).

Denna rapport kommer utifrån ett programteoretiskt perspektiv att utvärdera projektet NPF-teamet med syftet att utvärdera det pedagogiska arbete som teamet utfört genom att tydliggöra hur barnen och pedagogerna utvecklats under projektet, om förändringarna kan knytas till NPF-teamets arbete, hur kommunikationen och samarbetet mellan skolorna och teamet sett ut samt hur programteorin inom teamet skulle kunna förbättras. Min förhoppning är att genom denna rapport lyfta fram meningsfullheten i att satsa på riktade insatser till dessa barn samt sprida vidare NPF-teamets erfarenheter så att det kommer till nytta även i andra sammanhang.

2 Bakgrund

2.1 Neuropsykiatriska funktionshinder

Neuropsykiatriska funktionshinder (NPF) är en samlingsterm för olika neuropsykiatriska diagnoser, däribland ADHD, ADD, aspergers, autism, tourettes och tics (ibland kan även andra diagnoser ingå) (Gillberg, 2000). Att de kallas funktionshinder har att göra med ett nytt synsätt på den problematik som individer med NPF har. Oftast kan de klara av de utmaningar som deras funktionsnedsättning försvårar, om de får hjälpmedel, på samma sätt som en ramp hjälper en rullstolsburen individ upp för en trappa. Anledningen till varför dessa diagnoser har en samlingsterm beror snarare på att alla tros ha en hjärnskada som bakomliggande orsak, än att de skulle ha samma symtom. De individer som har NPF är för det mesta pojkar, men nyare forskning pekar på att det finns ett stort mörkertal hos flickorna (Gillberg, 2000).

Det finns dock forskare som menar att orsaken kan vara en annan. Kärvfe (2000) påpekar att då många av barnen med dessa diagnoser har problematiska hemförhållanden och är pojkar (som från början anses "hårdare, buffligare och busigare"), finns det en möjlighet att dessa diagnoser överanvänds. Hon menar att dessa barn kan uppvisa ett fullt normalt beteende utifrån den sociala kontexten barnet lever i, snarare än att det skulle vara en följd av en hjärnskada. Vidare belyser hon forskning där det framkommit att kinesiska barn med NPF sköter sig bättre i skolan än andra barn samt att en hög frekvens av hyperaktiva barn uppfostrats på anstalt. Kärvfe (2000) ger NPF en klass-, kultur- och genusdimension som bör hållas i åtanke. Krävfe avslutar sin bok med att skriva "det finns inte något annat sätt för ett barn att lära sig socialt umgänge än genom ständig kontakt med andra friska och välfungerande barn" (2000, s. 217). Sammanfattningsvis skulle situationen beskrivas som att biologiska frön grov oftast i en sociologisk trädgård; inget barn undkommer det.

Neuropsykiatriska funktionshinder har dock försetts med symtom som gör det möjligt att diagnostisera. Autism förknippas till exempel oftast med sociala svårigheter på grund av kognitiva brister, medan ADHD förknippas med koncentrationssvårigheter och hyperaktivitet (Gillberg 2000; Alloway & Gathercole, 2006). Anledningen till varför autism, ADHD, tourettes och tics hamnar under samma begrepp (NPF) är majoriteten av de som jobbar med dessa barn tror att orsaken till NPF är en hjärnskada (Gillberg, 2000). En hjärnskada som påverkar beteendet. Till exempel kan sociala sammanhang bli mycket oförståeliga och frustrerande för ett barn med asperger, med resultatet att denne blir utåtagerande (Gillberg, 2000). Ibland kan ett barn med en neuropsykiatrisk diagnos ha symtom som tyder på andra funktionssvårigheter, till exempel kan ett barn med autism även ha symtom som tyder på adhd (Gillberg, 2000). Vidare kan funktionsnedsättningen uppvisa olika symtom i olika åldrar.

Tics definieras som upprepade och ändamålslösa rörelser som ofrivilligt sker i samma muskler hos en person. Tourettes är oftast en kombination av vokala och muskulära tics (Gillberg, 2000). De som har tourettes har oftast annan problematik som tvångssyndrom eller adhd.

Gillberg (2000) menar att då barn med NPF ofta missförstås, utesluts, känner sig otillräckliga och inte kan delta i ”vanliga” aktiviteter, löper dessa barn att bli deprimerad redan i 10-års ålder.

2.2 Översikt av projekt riktade till barn och ungdomar med NPF

För att skapa en bild av hur typisk eller atypiskt NPF-teamets arbete och verksamhet är i förhållande till liknande verksamheter skapades en översikt av liknande projekt. Detta gjordes genom en sökning på sökmotorerna summon och google. De söktermer som användes var projekt + neuropsykiatrisk*, neuropsykiatrisk* + insatser, projekt + utvärdering + autism, projekt + adhd + utvärdering. Urvalet skedde med fokus på svenska projekt, riktade mot barn och ungdomar med NPF, utvärderingar samt så långt som möjligt att projektet utfördes av ett team eller avgränsad enhet. I kapitlet med presentationen av NPF-teamet sammanfattas dessa projekt och jämförs med NPF-teamprojektet.

2.2.2 Vinst-projektet

Vinst- projektet startades i Uppsala län och dess mål var att ge vardagsnära insatser till skola, familj och andra organisationer som kom i kontakt med barn med NPF. Insatserna skulle vara lättillgängliga, kunskapsbaserade insatser kring insatser och åtgärder på olika vårdnivåer efter den problematik barnet hade och familjens önskemål (Helling, 2006; Vinstprojektet & Akademiska sjukhuset, 2009). Exempel på insatser som gjordes är telefonrådgivning eller rådgivning av BUP, informationsmaterial, föräldrautbildningar, fortbildning av personal på skola/förskola, kompetens och metodutveckling för NPF-personal, brukarmedverkan och informations-spridning. Detta projekt är en vidareutveckling av ett annat projekt som startades 2000; vist-projektet. I vist- projektet var insatserna mer på organisationsnivån.

Utvärderingen av Vinst-projektet slutfördes 2009 och den bestod av spridda, kvalitativa intervjuer med projektmedlemmar och brukare. Överlag var alla positivt inställda till alla insatser. Utvärderarna rekommenderade utifrån sitt material skapandet av ett neuropsykiatriskt nätverk. Detta nätverks syfte skulle skapa möjligheter för personal som kommer i kontakt med dessa barn att utbyta information och erfarenheter. Andra rekommendationer som görs är skapandet av föräldra- och lärarutbildningar kring NPF, telefonrådgivning, återkommande informationsmöten med familjen inom vården samt mer forskning kring pedagogiska och psykologiska insatser mot barn med NPF.

2.2.3 Neuropsykiatriska teamet

Det neuropsykiatriska teamet startades 2004 i landstinget Kronoberg och hade som huvuduppgift att skapa samverkan mellan barn- och ungdomshabiliteringen och barn- och ungdomspsykiatrimottagningen (Maripuu & Petersson, 2007). Deras syfte var att ta emot interremisser från de två institutionerna.

En formativ processutvärdering gjordes efter två år med syftet att se hur teamet generellt uppfattade uppbyggnaden av teamet och verksamheten för att synliggöra förbättringar inom verksamheten. Både enkäter och fokusgrupper användes under utvärderingen för att samla in information.

Resultatet pekade på att de olika yrkeskulturerna inom teamet samt de olika arbetssätten inom olika yrken gjorde att respekt för andra blev viktig, samtidigt som blandningen av professioner gav positiva resultat inom verksamhetens sysslor. Vidare framkom behovet av en tydligare ledning av teamet samt mer regelbundna, strukturerade möten. Behovet

av specialistkunskaper och fortsatt bildning av personalen efterlystes också. Samtidigt pekade svaren på att opåverkbara förändringar anses strängt och det ombytbara arbetet med barnen och ungdomarna som positivt. Utvärderingen ansågs ha gett bra utslag i verksamheten genom att bland annat ha synliggjort förbättringar och låtit teamet reflektera över sitt arbete.

2.2.4 Neuropsykiatriska stödteamet

Neuropsykiatriska stödteamet i Norrmalm och Kungsholmen startades 2004 (Elvhage & Forsberg, 2006). Syftet med projektet var att hitta det stöd som vuxna med NPF behöver för att fungera i vardagen. Speciellt var detta team inriktad på den grupp som vanligtvis bor på gruppboenden. De hoppades att detta skulle effektivisera arbetet med målgruppen. Deras huvudmetod var tydliggörande pedagogik. Teamet utvärderades genom intervjuer och dokumentstudier, med en effektutvärderingsmetod.

Resultatet av utvärderingen pekade på att teamets arbete främjat brukarnas delaktighet, samtidigt som projektet har skapat ekonomisk effektivitet inom boendestöd då målgruppen numera får stöd som gör det möjligt för dem att bo kvar hemma.

2.2.5 NEP-projektet

NEP-projektets (NEuro Psykiatri) mål var att nå ut till svenska invandrare (vars barn uppvisade symtom på eller hade en diagnos inom NPF) med information kring funktionshindret, tillgängligt stöd och så vidare (Folkhälsobyrå, 2009). Projektet pågick mellan 2007-2008 och det ansågs meningsfullt eftersom målgruppen ofta inte kommer i kontakt med de institutioner som har kompetens kring NPF. Samtidigt finns det språk- eller sociokulturella barriärer som försvårar möjligheten att barnet får rätt stöd.

För att uppnå målet utbildades bland annat tolkar kring NPF. Dessa blev sedan ambassadörer mellan vårdpersonal och invandrarfamiljer. Dessutom utvecklades utbildningsmaterial. Ambassadörerna pratade om NPF med familjerna och kulturella skillnader med vårdpersonalen. Även ett visst samarbete med skolor pågick.

Utvärderingen gjordes genom intervjuer, enkäter och dokumentanalys. Utvärderarna ansåg att projektet haft ett bra utfall av detta samarbete och att möjligheten att få tillgång till de insatser de behöver förstärktes. Projektet ansåg uppnå snabba resultat kring problem som andra institutioner såsom skolor inte kunnat lösa.

2.2.6 Neuropsykiatriskt kompetenscenter i Norrköping

I en slutrapport av de utvärderingar som gjorts varje halvår mellan 2007-2009 (Deckmar, 2010), sammanfattas neuropsykiatriskt kompetenscenters framgångar och motgångar. Projektets syfte var att med förebyggande insatser främja övergången till vuxenlivet och förebygga utanförskap för barn och unga med NPF. Oftast var barnet och familjen centrala i deras arbete.

De hoppades uppfylla målen genom olika aktivitetsgrupper med målgruppen, föräldramöten, kontaktpersoner, ungdomsboende, hjälpa till med att hitta lösningar på individuella NPF-relaterade problem o.s.v. Utvärderingens mål var att se utfallet av satsningarna på anställningarna av högutbildad personal, föräldrastöd samt insatserna kring aktiviteterna. Utvärderingen genomfördes överlag genom kvalitativa intervjuer.

Satsningen på personalen anses ha gett ett bra utslag. Bland annat anses de kunna ”tänka steget längre” (Deckmar, 2010, s.5) och vara bra på att urskilja var problemet ligger

samtidigt som de ställer höga krav på sig själva. Utformningen av aktiviteterna har också förbättrats då personalen lärt sig vad var individ behöver för stöd och har för intresse. Föräldrastödet är de tillfrågade föräldrarna nöjda med, men mer ledsagning efterfrågades. Mest problematiskt inom projektet verkar ha varit ansvarsfördelning, samarbetet med andra institutioner och brist på tid till att följa upp eller att utveckla de metoder som använts. Vidare verkar de anse att det första året gick mycket till tid allt bygga upp verksamheten.

2.2.7 Utredningsteam i Huddinge

Sedan 1996 har en uppsjö av insatser inriktade mot utredning inom skolorna i Stockholms län (Gilund, Skogsberg & Årman, 2007). 1997 skapades ett STUDS-team (Samverkan för Tidig Upptäckt Diagnos och Stöd till barn med neurologiska funktionshinder) i de sydvästra delarna av länet. I teamet ingår barn- och skolpsykolog, logoped, barnläkare, arbetsterapeut och sjukgymnast i samarbete med både kurator och psykolog från BUP. Målet var att utreda barn med koncentrationssvårigheter. Den utvärdering som gjordes av detta team bestod av de barn som utretts mellan 2002-2004 och dess syfte var att kartlägga de koncentrationssvårigheter som funnits och vilka insatser som getts.

Resultaten pekade på att behovet av stöd inte berodde på låg begåvning, då alla barn inom utvärderingen var normalbegåvade. De stöd som rekommenderats har varit undervisning i liten grupp, en specialpedagog anknuten eleven i normalklass och medicinering beroende på diagnos, behov och sociala krav.

Utvärderarna påpekar att barnen får stöd utav skolan, men att det oftast är en fråga om att inte rätt stöd ges samtidigt som pedagogerna inte får information kring de brister och behov barnet har. Vidare efterlyser författarna forskning kring dessa barns exekutiva funktioner (arbetsminne, tidsuppfattning o.s.v.) för att skapa möjligheter till bättre utformning av stöd i framtiden.

2.2.8 Sammanfattning

Genomförandet av insatser inom skolan som inte utvärderas (eller iallafall inte rapporteras officiellt) verkar vara en trend (Deckmar, 2010; Elvhage & Forsberg, 2006; Folkhälsobyrå, 2009; Gilund, Skogsberg & Årman, 2007; Helling, 2006; Maripuu & Petersson, 2007; Vinstprojektet & Akademiska sjukhuset, 2009). Samtidigt verkar de flesta förespråka en kvalitativ metod för utvärdering, såsom intervjuer. Genomgående fanns det flest rapporter kring insatser mot barnet och dess familj, därefter insatser mot de organisationer som barnet kom i kontakt med. De insatser som dessa utvärderingsrapporter presenterar inom projekten är någon form av informationsstrategi/ spridning, utredning och rekommendation av stöd, formella utbildningar av olika slag för olika målgrupper och strävan efter samverkan.

2.3 NPF-teamet

Riksförbundet Attention (2011) menar att många elever med neuropsykiatriska funktionshinder (NPF) går ut skolan med bristfälliga kunskaper och dålig självkänsla på grund av att de inte fått de stöd de behöver i skolan. Vidare finns det resultat som pekar på att barn med NPF-problematik oftare och vid yngre ålder blir deprimerade som en följd av att de känner sig misslyckade, missanpassade och utfrysta (Gillsberg, 2000).

I skollagen kapitel 1 § 4-5 (lagen.se) framgår det att skolan ska se till att alla barn ska utvecklas så långt som möjligt samt att barns olika behov ska tillgodoses, att de ska få det stöd de behöver och att de mänskliga rättigheterna ska respekteras. Om det då finns brister inom det stöd som ges till elever med särskilt behov ska detta alltså åtgärdas.

Sammanfattningsvis kan man anse att initiativet till att åtgärda bristen på stöd till individer med NPF i skolan är väl grundad och till och med efterfrågad.

2.3.2 Projektfaserna

Inom projektledningslitteratur brukar projektet delas in i fyra faser för att tydliggöra vad som behöver göras, när och i vilken ordning. Dessa faser är definierade och används av Macheridis (2009). I denna rapport kommer fem faser att belysas; definitionsfasen, planeringsfasen, genomförandefasen, reflektionsfasen och avvecklingsfasen. Avvecklingsfasen diskuteras inte i Macheridis (2009), men då avvecklingen av NPF-teamprojektet var ett återkommande ämne underprojektet och dessutom innebar egna specifika frågeställningar skapades en fas som presenterade just denna del av projektarbetet. Syftet med presentationen av projektets olika faser är att belysa hur projektet byggdes upp och sedan avvecklades. Information kring hur projektet utvecklades kommer ifrån en sammanfattning av de mötesprotokoll som skrevs mellan den 11 mars 2011-29 januari 2012.

2.3.2.2 Definitionsfasen

I denna fas är målformulering och strategi det centrala. Vad beställarna vill uppnå, finansiering och hur målen ska uppnås är frågor som behandlas och klargörs. I NPF-teamets fall, när dess verksamhet startade, klargjordes syfte, effektmål och leveransmål tidigt i mars 2011. Vad de kom fram till går att utläsa i stycket *Mål och syfte*.

2.3.2.3 Planeringsfasen

Denna fas utgörs av en striktare planering och ett upplägg av projektets tidschema. Denna period var mellan mitten av mars till och med slutet av augusti. Under denna period gjordes bland annat en kartläggning av målgruppens dåvarande situation, problematisering av det material som skulle användas, vilken kompetens och resurs som behövdes, hur arbetet konkret ska struktureras upp samt hur dokumentationen skulle gå till.

2.3.2.4 Genomförandefasen

I denna fas genomförs arbetet mot de olika delmålen. I NPF-team-projektet bestod detta bland annat av utförandet av insatser mot skolorna och eleverna samt regelbundna rapporteringsmöten med teamet. Denna fas pågick mellan början av september 2011 och mitten av januari 2012.

2.3.2.5 Reflektionsfasen

Under denna fas, som delvis löper undertiden som genomförande- och avvecklingsfasen, bedömer och utvärderar de involverade projektet samt kommer med framtidsversioner. Oftast är det i denna fas som de lärdomar som projektdeltagarna gjort synliggörs och konkretiseras. Ett vanligt problem med projektinriktade verksamheter är att den kunskap och lärdom som projektutövarna samlar på sig går till spillo på grund av för lite uppföljning eller att projektutövaren går vidare till ett annat projekt. I NPF-teamprojektet varade denna fas mellan oktober 2011 och januari 2012. Många tankar kring vad som skulle kunna skapas och utföras i framtiden synliggjordes samtidigt som analyser och bedömningar av teamets arbete framlades under de flesta team-mötena.

2.3.2.6 Avvecklingsfasen

Denna fas startade någon gång under november 2011 då projektutövarna blev medvetna om att projektet på grund av ekonomiska anledningar skulle bli mindre och vävas in i den vanliga verksamheten samt att de uppgifter som teamet hittills utfört skulle bli mer förankrat hos elevhälsogrupperna på skolorna. Denna fas slut planerades sedan tills slutet av januari då projektet skulle vara avvecklat. Men avvecklingen fortsatte en bit in på februari. De frågeställningar som dök upp under denna fas var hur avvecklingen skulle ske, hur projektutövarna skulle kommunicera förändringen till kontaktpersonerna och målgruppen på skolorna, samt hur den fortsatta verksamheten skulle se ut. Man skulle därför kunna säga att en ny form av projekts planeringsfas startades under NPF-teamets avvecklingsfas.

2.3.3 Mål och syfte

Under våren 2011 initierades projektet vars syfte var att kartlägga de individer mellan 1-19 år som har fått en neuropsykiatrisk diagnos, har symtom som liknar problematiken eller liknande behov. Vidare skulle deras stöd och behov kartläggas med syftet att skapa förutsättningar för att verksamheter (som t.ex. skola) ska kunna ge individen rätt stöd. Projektets långsiktiga mål var att skapa förutsättningar som möjliggör att individen kan utvecklas till en god samhällsmedborgare med arbete eller meningsfull sysselsättning.

Även effektmål tydliggjordes i början av projektet. Bland annat skulle barn redan i förskolan ska få ett anpassat stöd, Kasam-undersökningsresultat skulle också förbättras under en 5-års period samt de fall av individer vars neuropsykiatriska diagnos upptäcks efter 4 årskursen i skolan ska halveras under en 5-års period. Dessutom skulle även andelen elever som slutar 9:an med ofullständiga betyg också halveras under en 5-års period.

Leveransmålen var att förbättringsåtgärder skulle vara identifierade, att en kartläggning av individer mellan 1-19 år med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar i kommunen gjorts, en analys av kartläggningen och Kasam-undersökningen.

2.3.3.2 Organisation, enheter, roller och struktur

Teamet var ett samarbete mellan enheter inom kommunen. De enheter som främst varit involverade är Barn och utbildning samt vård och omsorg, dock har även gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden medverkat (kring verksamheten inom gymnasiet).

Ett försök med ett samarbete med gymnasiet inleddes i början av projektet. En samordnare och två specialpedagoger jobbade för möjligheten att arbeta inom gymnasiet med ungdomar med NPF problematik, men denna del av projektet kom inte riktigt igång som det var tänkt och därmed utvärderas eller rapporteras denna del av projektet inte i denna rapport.

Teamet har bestått av blandad yrkeskompetens. Majoriteten av medlemmarna hade även andra roller och uppdrag inom kommunen. Projektledaren och ekonomiansvarige var båda enhetschefer inom kommunen. Vidare jobbade även en fritidsledare och en handledare inom socialpsykiatri som handledare för pedagogerna. Vidare fanns en kurator, en psykolog och två specialpedagoger (med olika årskursinriktningar) som annars jobbar kring dessa barn medverkat i teamet. Dessutom inkluderades en arbetsterapeut. Handledarna var de enda heltidsanställda inom projektet, de andra arbetade parallellt med andra uppgifter. En utav specialpedagogerna hade även ett administrativt ansvar,

och det är främst från denna pedagog som information kring NPF-teamets struktur, organisation och medlemmarnas roller kommit.

2.4 Teamets insatser

Flertalet insatser användes av teamet med syftet att skapa rätt förutsättningar för lärande kring barnet. Presentationerna av insatserna här nedan har syftet att ge en bild av hur NPF-teamets arbete såg ut, men även hur de är tänkta att fungera. Detta återkommer vi sedan till i denna rapportens diskussion kring projektets måluppfyllelse. Insatserna är presenterade i den ordning de följde varandra i teamets arbete.

2.4.2 Inledande bedömning

För att utreda och kartlägga behov av stöd och problematik inleddes kontakten med skolan, eleven och pedagogen genom observation av barnet i den pedagogiska verksamheten. Pedagogerna gjorde även ett Kasam-test, vilket är ett redskap designat för att belysa en persons Känsla Av SAMmanhang. Enkelt belyst försöker testet avgöra om individen finner en begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet i sin omgivning. Ju högre poäng en individ får på testet, ju starkare sammanhang känner personen. Ett antagande är sedan att individen är mer redo att möta utmaningar ju starkare sammanhang individen känner (Wikipedia, 2011; salutogenes, 2012). I NPF-teamet hade detta test en kartläggande funktion, och enligt personen som var ansvarig för denna kartläggning finns det än så länge ingen skillnad mellan resultaten på testet före och efter teamets insatser.

Därefter hålls ett möte med pedagogen och ibland eleven samt andra involverade såsom föräldrarna, skolans psykolog eller kurator. På så sätt skapas en bild utav vilket behov eleven har. Därefter ger teamet råd och förslag på specialpedagogiska förbättringar såsom bildstöd, information kring funktionshindret, samt kopplar in vid behov handledare till pedagogen eller arbetsterapeut. Därefter följer teamet upp insatserna genom fortgående handledning med pedagogen (och ibland eleven).

2.4.3 Sekundära insatser

Insatserna som rekommenderades eller föreslog till pedagogen, föräldrarna eller barnet kommer i denna rapport att kallas sekundära insatser. Detta därför att de följde observationerna och hade som syfte att åtgärda den problematik som synliggjorts under observationerna. Insatserna är indelade i kategorier efter den dimension av miljön insatserna var riktade till.

2.4.3.2 Insatser i den fysiska miljön

Inom denna kategori av insatser återfanns specialpedagogiska insatser såsom bildstöd, scheman, anpassning av material och anpassning av klassrummet. Syftet och målet med dessa var att skapa en förutsägbarhet i elevens vardag, skapa en tydlig kommunikation mellan barnet och pedagogen samt skapa en miljö efter elevens förutsättningar. Schemat skapade en förutsägbarhet för de elever som verkar uppleva tiden och aktiviteterna i skolan röriga, vilket t.ex. anses göra eleven mer trygg. Bildstöd användes både inom schemat för att ge tydligt buskap kring nästa aktivitet, och för att skapa en grund för social interaktion. Anpassningen av klassrummet och materialet gjorde det möjligt för eleven att lyckas och gå framåt i sin kunskapsutveckling. Detta anses vara ett mer effektivt arbetssätt än att eleven misslyckas flertalet gånger med en uppgift och blir ledsen (samt får en illvilja mot skolan och ingen märkvärd kunskapsutveckling).

2.4.3.3 Insatser i klassrumsmanagement

Ibland behövde pedagogen extra stöd för att klara av sin roll som lärare till en elev med NPF. Där kom en specialpedagog med inriktningen grundskolan väl till pass. Specialpedagogen hade som utgångspunkt det som kallas klassrumsmanagement. Denna är den strategi som läraren använder sig av i sitt arbete för att hitta en balans mellan klassen och den enskilda elevens behov, så att pedagogen kan anpassa sig efter olika situationer i klassrummet (inom detta område ingår bland annat planeringen av lektionen, regler, rutiner, elevens självförtroende m.m.) Inom klassrumsmanagement ingår även en strategi kallat kooperativt lärande, specialpedagogen menar att det ”handlar om att likvärdig bidra av alla elever, individuellt ansvar för svaret, dvs varje elev för sig vet hur teamet har kommit fram till svaret, positivt ömsesidigt beroende och samtidigt medveten träning av användningen av samarbetsfärdigheter ”.

Handledningen av klassrumsmanagement gav pedagogen råd kring hur anpassning av undervisningen skulle kunna göras, om annorlunda undervisningsmetoder, tips om klassrumsmanagement samt strategier i bemötande under inläringen. Detta hoppades skapa nya förutsättningar för pedagogen att klara av uppgiften att lära ut till alla eleverna i klassen (inklusive elever med NPF) samt skapa ett nytt förhållningssätt till eleven med NPF.

2.4.3.4 Insatser till föräldrar och annan personal

De insatser som främst gjordes inom detta projekt till denna grupp var tips och råd kring strategier i bemötande, strategier i förhållningssätt samt kunskap om funktionsnedsättningens konsekvenser. Då information och kunskap kring en funktionsnedsättning kan vara skillnaden mellan onödigt moraliserande av ett beteende och konstruktivt samarbete samt ger de inblandade personerna möjlighet till ett konstruktivt förhållningssätt och förebygger konflikter (som eleven tar med sig till nästa plats) kan denna form av insatser anses väl värd. Många av de projekt som gjorts i Sverige kring individer med NPF har också haft sin fokus på informations- och rådverksamhet.

2.4.3.5 Insatser direkt till barnet

Även information direkt till barnet kan vara av stort värde för barnets fortsatta utveckling. De insatser som teamet riktade direkt mot barnet var råd och tips kring funktionsnedsättningens konsekvenser, olika strategier för att klara vardagslivet bättre, samt förskrivning av hjälpmedel av arbetsterapeut. I Lundgren och Lestolas kandidatuppsats från 2008 framgår det i deras sammanfattning av tidigare forskning att arbetsterapeuter är en yrkesgrupp som mycket väl kan komplettera specialpedagogens arbete med barn med inlärningssvårigheter. Dessa insatser anses ge en möjlighet för eleven att skapa en bättre förståelse för sin situation, en bra förberedelse inför framtiden och skapar grund för framtida anpassningsstrategier.

2.4.4 NPF-teamprojektet i anknytning till de andra projekten

NPF-teamet är både en del av trenden och nytänkande i denna kontext. Liksom vinstprojektet finns en fokus på fortbildning av personal på förskola/skola samt kompetensutveckling för NPF-personal, båda projekten funderar också över nyttan av ett nätverk för NPF-personalen. I det yrkesöverskridande samarbetet i det neuropsykiatriska teamet belystes hur olika yrkeskompetenser är en tillgång, samtidigt som respekt för varandra är viktigt, vilket kanske är en uppfattning NPF-teamet delar. Det neuropsykiatriska stödteamet hade som mål att hitta lösningar och stöd för vuxna med NPF på samma sätt som NPF-teamet gör med barn med NPF inom skolan. NEP projektet ger en ny dimension

till arbetet med individer med NPF, ibland kan information och förståelse vara nyckeln till stöd och utveckling, vilket även är något NPF-teamet tror på. Liksom NPF-teamet försöker det neuropsykiatriska kompetenscentret i Norrköping förebygga utanförskap, dock utifrån ett familjeperspektiv som ibland mynnar ut i skolan. De ansåg även att de haft kort om tid att följa upp insatser samt att det första året gick åt till att bygga upp verksamheten, vilket möjligheten även är ett fenomen som NPF-teamet känner till. I Huddinges team användes insatser såsom små undervisningsgrupper, tillgång till specialpedagog samt medicinering för att skapa bättre läromiljö för barnet i skolan. NPF-teamet använde sig av andra insatser, men de håller med Huddinge-teamet om att stöd ofta ges till eleverna, det är bara inte rätt stöd.

Sammanfattningsvis har NPF-teamet likheter med alla de presenterade projekten eftersom det är en liten projektgrupp som i samverkan med en annan organisation ska utvärdera insatser och dessa insatser är både informations-spridning samt utredning och rekommendation av stöd. Samtidigt är teamets inriktning mot skolan och dess syn på hur samarbetet och karaktären av insatserna nytänkande.

2.5 Teman i rapporten

Under utvärderingens gång har olika psykologiska, pedagogiska och sociologiska teorier blivit användbara för främjandet av förståelsen av resultaten. Dessa kommer under denna rubrik att översiktligt presenteras. De teman som berörs är organisationsförändring, betydelsen av mötet och tid samt samverkan.

2.5.2 Organisationsförändring

Eftersom projektet till sin natur strävar efter att förändra organiseringen kring elevens lärande i skolan (kring pedagogtillgänglighet, material, rutiner, attityder och så vidare) blir en översiktlig genomgång av vad organisationsförändring innebär.

Introduceringen av NPF-teamet hoppades ge vissa effekter, såsom en omorganisering av arbetet kring eleverna och förändring av attityder. Dessa är förändringar som främst riktar sig mot skolans (organisationens) kultur och strukturella uppbyggnad. En förändring av dessa kan verka förrädiskt enkel. Tyvärr finns det många variabler som kan påverka förändringsarbetet. För att klargöra denna problematik i relation till NPF-teamet delades förändringsarbetet upp i fyra nivåer; individ, de små grupperna, stora gruppen och ledning. I detta fall uppdagades och problematiserades elever med NPF:s skolgång på en högre beslutsfattningsnivå, initiativet kom alltså inte underifrån, dessa kommer i fortsättningen att kallas ledningen. Ledningen definierade utmaningen och dess lösning samt utformade en strategi för dess implementering och gav sedan iväg uppdraget till stora gruppen (dvs. NPF-teamet). Dessa fick fria händer att utifrån strategin ledningen givit utforma förändringsarbetet, de tog kontakt med de små grupperna på de olika skolorna där olika individer ingick. Alla dessa delar bidrar till ifall förändringsarbetet blir framgångsrikt eller uteblir.

Ett sätt som NPF-teamet bedrev förändringsarbete på och som tydligt framgick i projektplanen var de insatser som riktades till barnen som pedagogerna skulle genomföra. Ett annat mindre framgående förändringssätt de använde sig av var att göra tyst kunskap explicit och explicit kunskap tyst. Skillnaden mellan dessa är densamma som teoretisk och praktisk kunskap. Dessa förändringar kunde både främjas och stjälpas utifrån de olika nivåerna i organisationen som förändringen skedde.

De variabler som är mest betydelsefulla för NPF-teamets arbete är de olika kontexter och roller som finns ute på de olika skolorna. Nick Tilley (2000) belyser i sin presentation av realistisk utvärdering att en insats effektivitet är beroende av den kontext den sätts in i, han menar vidare att ju mer kunskap som finns kring hur en insats fungerar i en viss kontext ju mer självsäkert kan en insats användas (detta diskuteras vidare i metodkapitlet i denna rapport). Jacobsen och Thornsvik (2010) ger betydelsen av kontexter och roller ännu en dimension då de pekar på att olika organisationskulturer är uppbyggda av ett set av roller som medför vissa rutiner, intressen, förväntningar, värderingar och så vidare som både kan understödja en förändring men även stjäla den. I anknytning till detta rekommenderar de att en organisation ska ha minimalt med regler och rutiner, horisontell kommunikation samt att det ska finnas ”roller” och inte ”jobb” för att en förändringsredo kultur ska utformas.

Kontexten påverkar alltså hur rollerna byggs upp. En grupp som haft många framgångar under en längre tid och ”stelnat” i sin organisering har den största tendensen till att motstå förändringar, deras sätt ”har ju fungerat innan”. De menar att ledningen ska eftersträva att skapa en kultur där risktagande, öppenhet inför nya saker, täta relationer och decentralisering samt informationsspridning finns. Dessa är dock hinder som kan uppstå på individ och de små gruppernas nivå. Det finns även hinder som kan uppstå redan på stora gruppen och ledningsnivå. Bland annat kan ledningen rekommendera eller ordinera strategier som inte fungerar på de problem som faktiskt finns på individnivån, information och kommunikation uppifrån och ned kan vara bristande (vilket blir ett problem i och med att makt distribueras inom ett förändringsarbete genom kommunikation, och maktlösa individer känner sällan för att ta initiativet). Andra hinder som kan uppkomma i ett projekt som NPF-teamet är till exempel ifall det finns möjlighet att någon individ känner fruktan inför att ett psykologiskt kontrakt bryts (en ny arbetsuppgift som individen inte hade uppfattningen om att denna skulle kunna få), förlust av identitet i förändring av arbetsuppgifterna, den symboliska ordningen förändras, krav på nyinvesteringar, tillfälligt extraarbete, utsikter till förlust (såsom arbete) samt att till exempel externa aktörer såsom föräldrar vill ha någon form av stabilitet. Huvudsakligen understryker Thornsvik och Jacobsen (2010) betydelsen av kommunikationen i ett förändringsarbete som avgörande för om det blir en lyckad förändring. Det är genom detta som att behov kommuniceras, vinster förmedlas, organisationen har ett gemensamt mål och vision att sikta mot, öppenhet kring hur mål ska uppnås, samtidigt som allianser kan formars och därmed bearbeta motståndsfaktorer tillsammans. Därför blev kommunikationen inom projektet en viktig variabel att utvärdera då projektet varit så kort.

2.5.3 Mötet och tid

Då de inledande analyserna av utvärderingsmaterial pekade på att tid efterfrågades mer och handelning och möte uppskattades mest av pedagogerna, blev det relevant att belysa vilken betydelse dessa kan ha för insatsernas resultat.

Smith och Glass studie (1977) hade som syfte att belysa vilken form av terapi som fungerade bäst. De fördelade klienter mellan olika terapier såsom kognitiv beteendeterapi, psykoanalytisk terapi, humanistisk terapi och så vidare. En grupp skulle dock inte få någon behandling alls. Resultatet av denna meta-analys pekade på att de behandlade klienterna blev bättre än 75% av de som inte fick någon behandling. Dock, lite förvånande, visade det sig att det inte fanns någon skillnad mellan behandlingsmetoderna, alla grupper av klienter uppvisade samma frekvens av förbättring oavsett terapi.

Av detta kan slutsatsen dras att det kanske inte är terapin i sig som gör skillnaden, utan mötet med en annan människa som lyssnar och besvarar klientens problem. Maslows pyramid understryker betydelsen av trygghet och närhet innan högre mål såsom kognitiva uppgifter kan utföras (Gross, 2005). Detta är viktigt för både elever och pedagoger.

Asplund talar om social responsivitet som han förklarar genom att påstå att ”människans sällskapliga svarsbenägenhet är en stark och ursprunglig benägenhet som visserligen kan dämpas och kontrolleras men inte helt undanröjas”(Heidegren & Wästerfors, 2008, s.184). Asplund går så långt att han påstår att det ”sociala skapar individer och ’jag’” (s.185) med innebörden att det är först i närheten av andra som en människa blir ett ”jag”. Asplund funderar även mycket på växelverkan mellan människor, att en människa svarar på varandra. Detta bygger Asplund vidare på när han diskuterar skillnaden mellan ”ett genuint socialt samspel” och ”reflexer och fysiska reaktioner” (s. 187), den förra syftar på en osäkerhet (eller till och möjligheten att besvara den andre fritt) på hur den andra i relationen kommer att besvara ens fråga och det sistnämna när svaren är givna, eller mekaniska. I en terapisisituation skulle det därför kunna påstås att då terapisisituationen präglas av social responsivitet då inga svar är givna. I NPF-teamets fall så söker handledaren och pedagogen tillsammans efter ett svar, och det är kanske i denna växelverkan som pedagogen finner sitt ”jag” i handledarens svar på dennes tankar.

Vidare framgår det i antologin *No education without relation* (2004) att själva mötet är viktigt för att lärande ska ske (bland annat eftersom kunskapen verbaliseras i ett möte och besvaras av en annan samt att det är en omsorgsrelation) samt att auktoritet måste ses utifrån ett relationsperspektiv (om du inte gillar din chef, hur stor är chansen att du gör ditt bästa jämfört med om du gillat chefen?). Dessa perspektiv understryker betydelsen av mötet som en lärande situation, med potentialen till bekräftelse samt betydelsen av deltagarna i mötets olika formella positioner gentemot varandra (som till exempel en handledare från kommunen och en grundskolelärare).

Därmed kan den andel tid och möten som pedagogerna och handledarna i NPF-teamet får bli viktiga, vidare kan den bekräftelse som pedagogerna får vara avgörande för hur de sekundära insatserna implementeras och uppfattas av både pedagog och elev samtidigt som de formella roller som deltagarna antar i de olika mötena kan påverka insatsernas implementering både positivt och negativt (påtryckning eller tvång).

Efter den slutgiltiga analysen av utvärderingens resultat, kommer dessa teman att diskuteras i relation till denna utvärderings resultat.

2.6 Utvärderingens syfte

Barn och ungdomar med neuropsykiatriska funktionshinder är alltså en målgrupp där insatser har möjlighet att göra skillnad. Samtidigt har olika projekt genomförts i Sverige med olika syften, mål och medel. I denna rapport kommer dock NPF-teamet som projekt att utvärderas. Syftet med denna utvärderingsrapport är besvara frågeställningar kring eleven samt eleven och pedagogens utveckling under projektiden, kring insatserna och teamets påverkan på skolorna, samarbetet och kommunikationen mellan teamet och skolorna samt projektets programteori. Begreppet programteori förklaras i metodkapitlet.

Frågeställningarna är mer specifikt

1) Eleven..

- a. uppnådde fler kunskapsmål eller fick en bättre förståelse för kunskapsinnehållet under projekttiden
- b. sociala kompetens och samarbetsförmåga blev bättre under projektiden?
- c. hamnar i färre konflikter efter projektiden
- d. har blivit mer harmonisk och arbetsmiljön i klassrummet har blivit bättre.

2) Pedagogen...

- a. har en bättre förståelse och acceptans för eleven och elevens problematik under projektiden.
- b. har fått en ökad förståelse för hur problematiken kan hanteras under projektiden.
- c. upplever att situationen kan hanteras bättre nu än innan projektiden.

3) Insatserna och teamets påverkan på skolorna....

- a. har främst bidragit till förändringen av elevens skolsituation
- b. skapade vilka resultat?

4) Samarbetet och kommunikationen mellan teamet och skolorna har varit bra.

5) Programteorin...

- a. är som den framstår i mötesprotokollen användbar.
- b. kan förbättras så att den på något sätt som skulle kunna vara till fördel för teamets arbete

2.6.2 Rapportens disposition

Efter denna bakgrundsdel där en presentation av målgruppen, teamet och liknande projekt samt andra betydelsefulla ämnen som kan främja förståelsen för denna rapports resultat kommer metoddelen. I den delen av rapporten kommer den bakomliggande utvärderingsmetoden och dess design att presenteras tillsammans med en beskrivning av urvalsgruppen. Därefter presenteras resultaten av de olika utvärderingen. Slutligen kommer dessa resultat att presenteras i samband med de teorier och teman som presenterats i bakgrunden i denna rapports diskussion.

3 Metod

När en metod inledningsvis designas funderas det alltid i någon mån på en studies validitet och reliabilitet (Cohen, Manion & Morrisson, 2007). Validitet är den term som används när genomförandet och resultatet av en studie testas för att se om studien har undersökt det den skulle undersöka, och att detta är gjort på ett ordentligt sätt (Cohen, Manion & Morrisson, 2007). Om en studie inte har någon validitet, är dess resultat värdelösa. Reliabilitet är den term som traditionellt innebar att en studie kunde upprepas igen, och få samma resultat (Cohen, Manion & Morrisson, 2007). I en utvärdering som denna, där metoden är kvalitativ, handlar reliabilitet egentligen om att det ska gå att säga att de resultat som belysts i studien är sannolikt de som avslöjas i nästa, liknande studie. Ett sätt att designa en metod så att studien får sin validitet och reliabilitet är genom triangulation (Cohen, Manion & Morrisson, 2007). Det finns olika former av triangulation, men i denna utvärdering användes metodtriangulation. Denna term innebär att ett fenomen studerats genom mer än en metod. I denna utvärdering gavs bland annat enkäter ut och en innehållsanalys av olika former av dokument gjordes. På så vis skapas en högre validitet och reliabilitet i utvärderingen.

Andra begrepp som måste övervägas i början av en design av en metod är etiska överväganden. Själva designen av metoden kan understödja deltagares anonymitet, hanteringen av personuppgifter o.s.v. Det finns etiska ställningstaganden att göra i samband med varje del av metoden (Cohen, Manion & Morrisson, 2007).

En utvärdering innehåller alltid en dimension av värdering, eller en mätning mot en standard, vilket oftast är det så kallade effektmålet. Det är även en strategi som möjliggör belysandet av framgångsfaktorer eller förbättringar inom en verksamhet (Weiss, 1998). Det finns både formativa och summativa utvärderingar. I en formativ utvärdering utvärderas verksamheten samtidigt som arbetet utförs. I en summativ utvärdering utvärderas verksamheten efter att den avslutats. Bortom detta är även process och effektutvärdering viktiga begrepp inom utvärdering. En processutvärdering har som centralt tema utvärdering av det arbete som genomförs och effektutvärdering har i vilken grad ett resultat uppnås (Sandberg & Faugert, 2007).

Denna utvärdering har främst en summativ karaktär eftersom NPF-projektets verksamhet förändrades efter siste januari då en fulltidstjänst försvann och ett arbete mot förankringen av verksamheten i elevvårdhälsoteamet inleddes. Därmed är den verksamhet som presenteras i denna rapport avslutad och en ny har tagit form. En kombination av process och effektutvärdering att göras genom användandet av programteori i utvärderingen.

3.2 Validitet och reliabilitet

För att skapa reliabilitet och validitet eftersträvades många källor till information kring samma elev. Enkäter till pedagogerna och teamet, den elektroniska dokumentation som förts över barnen av NPF-teamet, samt protokoll från teamets egna utvärderingsintervjuer möjliggjorde detta.

Bilden av programteori i projektet och skapandet av ett underlag inför utvecklandet av utvärderingsmetoden gjordes genom informella intervjuer med teamet och enhetscheferna. På så vis skulle vad de ansåg som framgång utvinnas och kunna användas i utvärderingen som måttstock för resultaten.

För att säkerställa att kodningen och analysen av de olika källorna och skapa reliabilitet och validitet i analysen kontrollanalyserades enkäterna, protokollen och dokumentationen.

3.3 Programteoriutvärdering

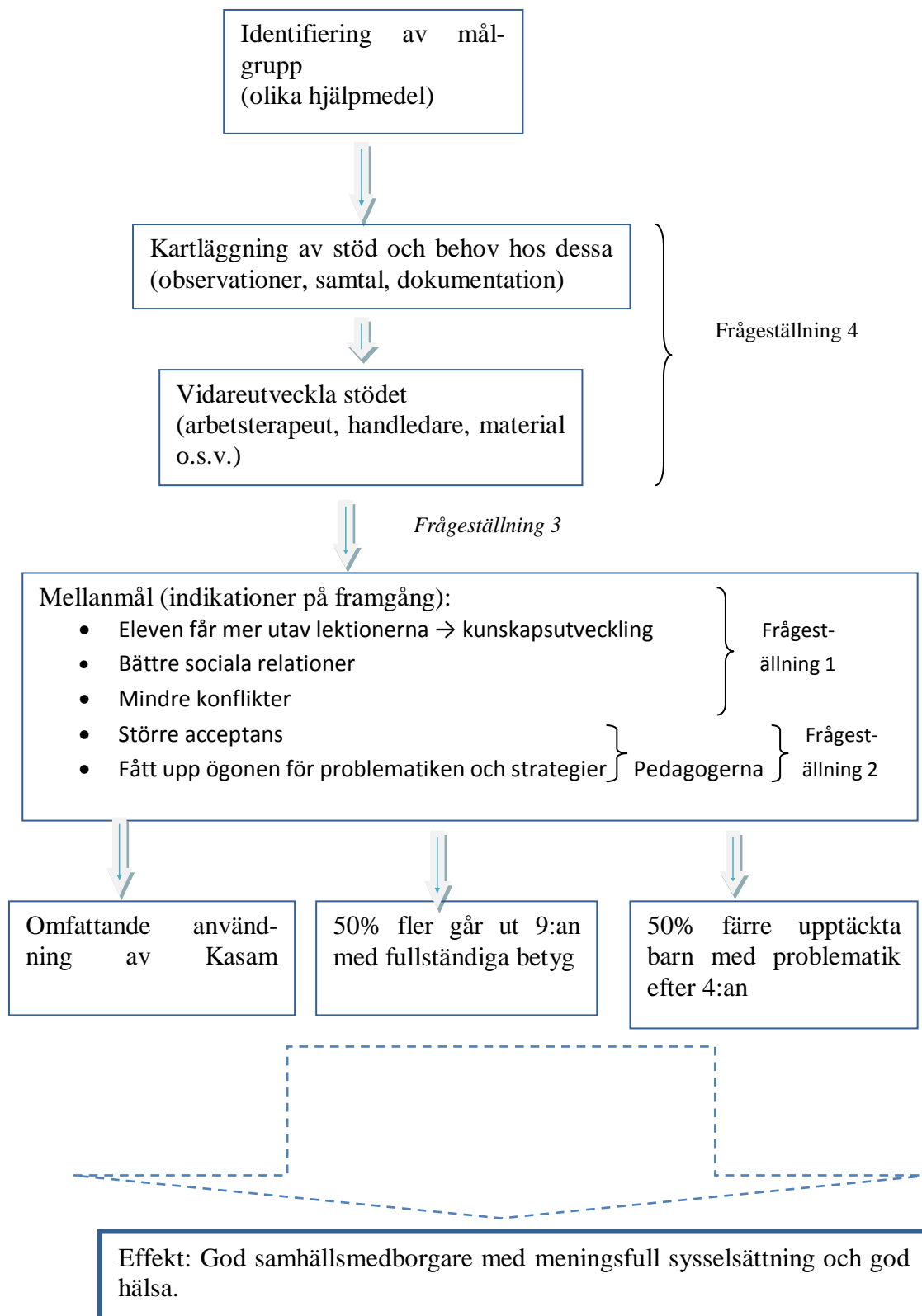
Programteori vilar på antagandet att de flesta verksamheter bygger på en teori kring hur verksamheten ska fungera och som de bygger sin verksamhet på. Programteori är enligt Carol Weiss (1998) "a set of hypotheses upon which people build their program plans" (s.55). Oftast synliggörs programteorin genom läsning av projektplanen och intervjuer med de som utför projektet eller projektets målgrupp. Efter detta sammanställer utvärderaren en programteori för hela projektet. Inom programteori ska det framgå vilka insatser som finns och vilka resultat de förväntas ha. Därefter utvärderas programmet utifrån den utsträckning insatserna når dessa mål. Ett utav kraven på ett projekt för att programteori ska kunna användas är därför att det finns en underliggande teori (Harting & Assema, 2010). Det antas att alla projekt mer eller mindre har en bakomliggande teori och att den kan synliggöras (Harting & Assema, 2010).

I NPF-team projektet fanns både konkreta och abstrakta mål. Dessa mål var dock generellt baserade på ett 5-års perspektiv varvid det blev viktigt att skapa mellanmål som denna utvärdering kunde värdera projektet utifrån, detta gjordes genom en informell intervju med projektsamordnaren. Det är en fördel att undersöka detta innan utvärderingen genomförs (Brouselle & Champagne 2011) eftersom det är dessa mål som resultatet av verksamheten mäts emot. Genom denna undersökning kan man också klargöra vilka olika programteorier som finns inom projektet och vems version som påverkar det praktiska arbetet mest (Vaessen, 2006). Efter inledande informella intervjuer, en analys av projektplanen och mötesprotokoll kunde den officiella programteorin klargöras, samt delmål som kunde utvärderas under VT12.

En programteoretisk utvärdering ansågs kunna användas som utvärderingsteori på grund av att:

- Projektet har en programnatur.
- Underlättar utvärderingen då en teoretisk ram kan användas
- Möjliggör uppfyllelse av utvärderingens syfte då både en effekt- och processutvärdering kan göras inom ramen för teorin

I figur 1 synliggörs programteorin genom en illustration av den. Notera att denna rapports frågeställningar 1-4 återspeglas i figuren. Detta beror på att frågeställningarna 1-4 skapats utifrån denna uppfattningen av programteorin.

Figur 1. Konfigurering av programteorin inom projektet

3.3.2 Design

Anledningen till varför både en process- och effektutvärdering eftersträvas i denna utvärdering var på grund av att det hade varit motsägelsefullt att inte utvärdera vad som

görs, men istället resultatet. Detta eftersom även om resultatet av insatserna var det som var av störst intresse så fick olika barn olika insatser, insatserna utfördes i olika miljöer, olika individer var involverade o.s.v. Kunskap kring vad som görs inom en skola blir därmed viktig för att resultatet av insatserna ska kunna förstås. En frågeställning blir automatiskt om det fanns olika förutsättningar på olika skolor, om det var olika stora framgångar på olika skolor eller i olika klasser och hur dessa ”ojämlika” framgångar skapades. I dessa frågor är resultat och processen sammanbundna. Därmed kom processen också att utvärderas i viss mån, med fokus på samarbetet mellan teamet och skolorna även om projektets resultatuppfyllelse var centralt i denna utvärdering. Hur och varför utvärderingen designades på detta vis, kommer att presenteras i nästa del av rapporten. Främst kommer variablernas betydelse inom projektet att belysas samt problematiseras inom utvärderingsmetoden.

3.3.2.2 Uppdelning och konkretisering av variablerna

För att lättare kunna definiera vad ett program är och hur man kan utvärdera det, delar Weiss in verksamheten i program, projekt och komponent (fritt översatt från engelskans component). På så vis synliggörs projektets alla dimensioner och underlättar utvärderingen.

NPF-teamets verksamhet, rutin, värderingar, antaganden, förhållningsätt, förutsättningar, handlingstaganden och liknande är det så kallade programmet. Varje skola/klass är ett projekt, och varje barn är en del. Utifrån denna indelning kan utvärderingen sedan byggas. Eftersom barnen är den minsta komponenten blev det viktigt att skapa en utvärderingsmetod som hade sin grund i verksamheten kring barnet. Bland annat behövdes en kartläggning av de insatser barnet fått (processen), situationen i början och slutet av halvåret (effekt) och så vidare. Därefter kom en fokus på skolan som helhet, hur arbetade arbetslaget (effekt) och hur tycker pedagogerna att arbetet kring barnet varit (effekt). Efter det en fokus på samarbetet med NPF-teamet (process) och vad som varit bra respektive dåligt (effekt). Uppdelningen av verksamheten i program, projekt och komponent vägledde och underlättade utformningen av utvärderingsmetoden utifrån ett programteoretiskt perspektiv. Även Sidani och Sechrest (1999) understryker fördelarna med att konkretisera insatserna och se över vilka doser av detta målgruppen fått. Det blir därmed möjligt att identifiera de variablerna inom programmet som har störst påverkan på arbetet och resultatet.

3.3.2.3 Komplexa och komplicerade variabler

Dock finns det en fördel i att skapa en generell programteori som omfattar alla skolor, samt en programteori för var skola (Rogers 2008; Stame 2010). Detta skapar möjlighet att utvärdera projektet mer översiktligt samtidigt som det synliggör de komplexa och komplicerade variablerna som annars hade förblivit osynliga. En strategi kring hur de komplexa och komplicerade variabler som finns inom ett projekt bäst hanteras är därför viktig (Rogers 2008; Stame 2010). Mer konkret i programteoritermer så handlar komplicerade variabler om existensen av många variabler som påverkar en insats, men med en hanterbar och styrbar dimension. Ett exempel på detta är ihopsättandet av en rymdraket. Samtidigt kan ett exempel på en komplex variabel vara kontextens respons på den förändring en insats skapar på ett beteende. Detta gör möjligheten att personen svarar på insatsen likadant som första gången mindre. Komplexa variabler är alltså svåra att hantera eller styra och ett exempel på en aktivitet som har många sådana variabler är uppfostran av ett barn.

En paraplyteori och mindre teorier under denna främjar synliggörandet och beräkningarna av de komplicerade och komplexa variablerna som kan ha påverkat resultatet av insatserna. En bra översikt av de olika variablerna främjar även förståelsen för projektet.

Som ett komplement till detta understryker realistisk utvärdering betydelsen av insikten att olika kontexter kan innebära olika resultat av insatser (Tilley, 2000). Därmed kan projektet ha varit en stor framgång på individnivå, men generellt på alla skolorna vara ineffektivt. Insikten att kontexter kan ha sådan påverkan och vilka insatser som fungerar i vilken kontext, kan vara avgörande för ett projekts framgång, eller i detta fall, en utvärderings reliabilitet och validitet.

3.3 Material

Den metod som främst använts inom de utvärderingar som presenterats i denna rapport var enkäter, men mindre informella samtal och intervjuer förekom också (Deckmar, 2010; Elvhage & Forsberg, 2006; Folkhälsobyran, 2009; Gilund, Skogsberg & Årman, 2007; Helling, 2006; Maripuu & Petersson, 2007; Vinstprojektet & Akademiska sjukhuset, 2009). Anledningen till varför enkäter valdes i denna utvärdering var på grund av att deltagande av alla de som berörts av NPF-teamets arbete (exklusive barnen) skulle underlättas. Bland annat blev det effektivare tidsmässigt och möjliggjorde deltagande för alla, även de som inte hade tid under skoldagen, samtidigt som NPF-teamet utförde egna utvärderingsintervjuer vars protokoll skulle komma till nytta i denna utvärdering. Vidare skulle enkäterna göra det möjligt att utvinna ett viss mått av statistisk data ur resultaten.

För att kunna ge konkret underlag för att NPF-teamets insatser anses ha gjort skillnad ansågs det viktigt att använda en kvantitativ metod. Samtidigt var pedagogernas upplevelse av insatserna av stor vikt inför den framtida verksamheten. Därmed var kvalitativ metod av lika stor vikt. Enkäter möjliggjorde denna blandning på ett bra sätt. Hade det blivit en intervju hade det blivit svårare att hinna med både intervjuerna och tolkningarna. Vidare gav enkäter chansen till större kontroll över frågorna och den riktning som ”intervjun” skulle ta. Observationer ansågs inte heller vara en bra metod eftersom observationer av hur det var innan NPF-teamet kommit in i bilden skulle behövas för att resultatet av observationerna skulle vara tillförlitliga (Sandgren & Faugert, 2007; Cohen, Manion & Morrisson, 2007). Eftersom det inte fanns en kontrollgrupp som kunde användas som jämförelse blev det än viktigare att deltagarna själva kunde jämföra hur situationen var innan NPF-teamet och efter. En annan fördel med att ha en mix av kvantitativa och kvalitativa strategier i utvärderingen är att denna blandning kan synliggöra alternativa förklaringar till varför ett resultat uppstod (Rogers 2008; Stame 2010).

3.3.2 Enkäterna

Fyra olika enkäter gavs ut till tre olika målgrupper; huvudpedagogerna, stödpedagogerna, teamet och rektorerna. Under denna rubrik presenteras skapandet och tankarna bakom dessa.

3.3.2.2 Pedagogernas

En enkät riktade sig till huvudpedagogerna (det vill säga pedagogerna med huvudansvaret för elevens kunskapsutveckling). Innehållet i denna kretsade kring elevens problematik, situationen innan NPF-teamet och situationen nu, vem de haft kontakt med inom NPF-teamet, vilka insatser de fått, hur de ser på framtiden, hur pass användbart NPF-teamet varit och vad som kan förbättras. En annan enkät riktade sig till elevhandledar-

na/stödpedagogerna/fritidspedagogerna som jobbade med barnen under skoltid. Denna var utformad som huvudpedagogernas enkät, med skillnaden att frågor kring till exempel kunskapsmål uteslutits. Se bilaga 1 för närmare granskning av enkäterna.

Enkäterna utformades utifrån programteorin samt efter program, projekt och komponentuppdelningen. Programteorin belyser ett scenario där teamet går in, observerar, samtalar och lägger in följdinsatser, följer upp dessa och sedan blir elevens sociala och akademiska situation bättre. Utvärdering av komponenterna i projektet (dvs. barnet) görs genom jämföring av pedagogernas svar kring elevens och deras egna utveckling. Utvärdering kring programmets projekt (dvs. skolorna) görs genom en sammanfattning av alla pedagogerna på skolans svar. Utvärdering kring programmet görs genom en jämföring av alla skolors sammanfattade svar på frågorna. Enkäterna finns bifogat i denna rapports bilagor.

3.3.2.3 Etiska ställningstaganden

Enkäten inleddes med information kring utvärderaren, enkätens syfte samt försäkran om anonymitet, frivilligt deltagande och möjlighet till tillgång till den färdiga rapporten. Dock var de etiska ställningstagandena kring vilka frågor som kunde ställas kring eleven problematiska eftersom en del information kring eleven är sekretessbelagd. Vad kunde enkäten då fråga efter som gav deltagaren en rimlig chans att svara på? För att kringgå detta efterfrågades bara elevens ålder och kön. Dessutom efterfrågades elevens problematik och inte diagnoser eller medicinering för att skapa möjlighet för pedagogerna att svara efter egen möjlighet. Vidare generaliserades frågorna kring kunskapsmålen och liknade för att avidentifiera eleven så långt som möjligt. Detta skedde dock på bekostnad av konkreta svar, men en tillräcklig analys ansågs ändå möjlig.

3.3.2.4 Rektorernas

En enkät skapades som riktade sig till rektorerna eftersom de preliminära samtalen och läsningarna av dokumenten pekade på att de haft en någorlunda avgörande roll. Innehållet i enkäterna kretsade kring samarbetet och kommunikationen med NPF-teamet. Svaren på denna enkät tolkades främst i relation till enkäterna till teamet, samt del 3 och 5 i enkäterna till pedagogerna. Syftet med dessa var att synliggöra kommunikationen och samarbetets betydelse för insatsernas resultat. Enkäten finns bifogat i denna rapports bilagor.

3.3.2.5 Teamets

Även en enkät skapades till teamet med syftet att testa den information som inkommit via dokumentationen och intervjuutvärderingsprotokollen. Även här ställdes frågor om insatser, kommunikation och samarbete.

3.3.3 Innehållsanalys av dokumentationen gjorda av NPF-teamet

Då NPF-teamet var generösa nog att delge dokumentationen kring eleverna och utvärderingsprotokollen av de utvärderingsintervjuer teamet själva hade blev det möjligt att analysera även dessa. Syftet med detta var att se ifall det som utvunnits ur enkätutvärderingen återfinns i dokumentationen och intervjuutvärderingarna. Dokumentationen består utav ett dokument per elev. Dokumentet var indelat i fem korta sammanfattningar av utgångspunkt, handlingsplan, sammanfattning av första kvartalet, framtid och sammanfattning sista kvartalet. Ingen specifik information kring något barn avslöjas i den slutgiltiga presentationen av analysens resultat.

3.3.4 Innehållsanalys av intervjuutvärderingsprotokollen av NPF-teamet

Även protokollen till intervjuutvärderingarna tillhandagjordes av teamet för att kunna sammanfattas och analyseras efter trender. De intervjuades identiteter förblev anonyma och individuella svar i intervjuerna jämfördes inte med individens enkätsvar. Enda jämförelsen som gjordes i detta sammanhang var jämförelsen av trender i svaren på olika skola. På så vis skapades anonymitet och sekretess kring intervjuprotokollen. Utvärderingsprotokollen är sammanfattningar kring det som diskuterades och kom fram till under utvärderingsintervjuerna. Även här kommer ingen specifik information kring någon specifik individ att presenteras i analysresultaten utan endast generaliserade slutsatser.

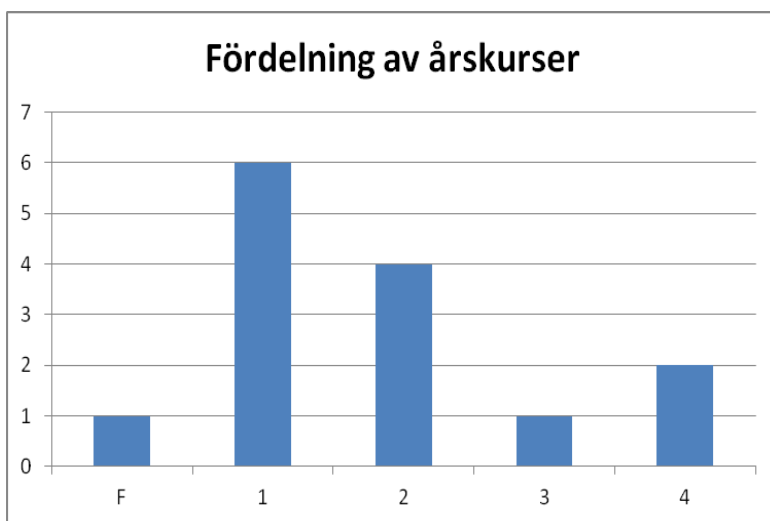
3.4 Urval och genomförande av datainsamling

I denna utvärdering blev de fyra skolor (16 barn, 14 killar och 2 tjejer) som deltagit i projektet fokus för utvärderingen. Åldrarna på eleverna var mellan 6-10 år. Urvalet för enkäterna var sammanlagt 34 stycken; fyra stycken rektorer, tretton stycken huvudpedagoger, nio stycken pedagoger (assistent/fritidspedagoger/stödpedagoger) samt åtta stycken team medlemmar. De var alla individer som kommit i kontakt med eller arbetat med NPF-teamet. Alla barn som varit med i projektet hade minst en pedagog som svarade på enkäten. Av de elever som mottog insatser från NPF-teamet var 2 av 15 flickor.

Vissa elevers huvudpedagog och pedagog besvarade enkäten och dessa jämfördes då med varandra. Deltagarna uppsöktes den 16 januari 2012 under skoltid och de fick då information om utvärderingen och när den skulle inhämtas. Vissa fick uppskov på grund av sjukdom eller frånvaro. Den 20e januari inhämtades enkäterna in (bortsett de med uppskov). Insamlingen av enkäterna avslutades den 29 februari 2012.

Tabell 2. Fördelning av problematik mellan skolorna

Problematik	Antal
<i>Autism</i>	5
<i>Autismspektrum symtom</i>	1
<i>ADHD</i>	3
<i>ADHD symtom</i>	4
<i>Kombination av autism och ADHD</i>	2
<i>Summan</i>	15

Diagram 3. Fördelning av elever på årskurser

Fyra skolor hade deltagit i projektet och blev därmed av intresse för utvärderingen. Skola A och skola B var lokaliserad på landsbygden och var mindre till storleken, samtidigt som skola C och skola D var lokaliserad i en urban miljö och något större i jämförelse. Kommunen är en medelstor kommun i Skåne.

Då alla pedagoger och rektorer som NPF-teamet varit i kontakt med samt antalet medlemmar i teamet inte var fler än 33 stycken och val av metod är enkäter blev det möjligt att inkludera alla. Dock förekom ett viss mått av bortfall. På skola C och D var deltagandet 100%, på skola A var deltagandet 6 av 7 pedagoger (bortfallet bestod av en utav de 4 pedagogerna till en elev), på skola B var deltagandet 6 av 7 (bortfallet bestod av en stödpedagog till två utav eleverna, huvudpedagogen besvarade dock enkäten). 18 av 20 pedagoger lämnade alltså in enkäten. Alla fyra rektorer lämnade också in enkäterna. Tre av nio medlemmar i teamet besvarade inte på frågorna i enkäten då deras involvering i skolorna varit minimal och de haft en annan roll i teamet. 28 av 33 tillfrågade lämnade alltså in enkäten.

I teamet var det sekreteraren samt de två enhetscheferna som kände att frågorna inte var sådana att de kunde besvara dem då de haft en annan roll. Utvärderingen av deras roller kommer därför främst från de andra i teamets svar samt mötesprotokollen. Dokumentationen var kring alla elever som deltagit i projektet, och intervjuutvärderingsprotokollen var över 14 av pedagogerna, varav en var fritidspedagogerna. Fritidspedagogerna fanns inte med i något annat material än detta.

3.5 Analysmetod

Även om det hade varit lätt att presentera alla svar ifrån enkäterna, dokumentationen och protokollerna hade det varit svårt att snabbt få en överblick av vilka insatser som gjorts med vilka resultat och så vidare. En analys av den inkomna informationen gör det möjligt att konkret besvara frågeställningarna samtidigt som en överblick av svaren skapas (Cohen, Manion & Morrisson, 2007; Fejes & Thornberg, 2009). Både kvalitativ och kvantitativ analys gjordes inom utvärderingen. Kvalitativ analys gjordes av dokumentationen, protokollen och större delen av enkäterna. Dock var vissa av enkätfrågorna utformade så att kvantitativ analys kunde genomföras. Inom kvantitativ analys kommer

mätbara variabler såsom utsträckningen av uppfyllelsen av kunskapsmålen att analyseras. Inom kvalitativ analys kommer texten att läsas för att finna trender i svaren i enkäterna, framgångar och bakslag inom dokumentationen och centrala teman i intervjuutvärderingen (Cohen, Manion & Morriison, 2007; Fejes & Thornberg, 2009). Målet med blandningen av metoderna är att i största möjliga utsträckning besvara utvärderingsfrågeställningar.

Inom den kvantitativa analysen kommer ”coding” att användas. Denna metod kan användas på ikryssningsfrågor. Genom att sätta ett nummer på vart svar kan jämförelse, statistiska diagram skapas och ett medelvärde till exempel utvinnas (Cohen, Manion & Morriison, 2007).

Inom kvalitativ analys kommer dokumentationen, enkäterna och intervjuutvärderingarna analyseras utifrån innehållsanalys (Cohen, Manion & Morriison, 2007). Innehållsanalys valdes som analysmetod eftersom den kan användas till att analysera både korta och långa texter då den är relativt flexibel. Innehållsanalys utgår ifrån att analyseraren har en bra kunskap och förståelse för texterna, och därifrån skapas teman som kan användas för analys (Cohen, Manion & Morriison, 2007). Denna metod möjliggör även skapandet av enhetlig bild av trender, samtidigt som udda fall kan belysas. Detta gör att NPF-teamets generella arbete och resultat synliggörs, och skapar möjlighet till förbättring, samtidigt som de udda fallen ger möjlighet till nya perspektiv på deras arbete. På så vis kan utvärderingens syfte uppfyllas.

3.5.2 Tillvägagångssättet

Utvärderingsprotokollen analyserades genom flertalet läsningar producerade en möjlighet att koda protokollen efter de ämnen som återkom. Dessa presenteras i resultatdelen av denna rapport efter den frekvens som ämnet nämndes, samt i vilken kontext.

Dokumentationen lästes igenom flertalet gånger, därefter skapades kategorier för olika former av problematik som beskrivs i dokumentationen. Därefter räknades hur många som hade de olika kategorierna. Efter detta undersöktes vilka insatser som används till vilken problematik och huruvida dessa insatser varit framgångsrika eller inte. Två kategorier uteslöts på grund av att de inte var något som skulle ”åtgärdas”: diagnoser samt normal/hög intelligens.

Enkäterna analyserades olika. Team- och rektorsenkäten analyserades efter de ämnen som utvärderingens frågeställningar belyste: kommunikation och samarbete. Pedagogenkäten analyserades olika efter material inom enkäten. Del 1 användes till att skapa statistik över elevernas ålder, kön och årskurs. Del 2, fråga 1-9b, och del 4, fråga 1-8b, användes genom jämförelse, del 3 fråga 1-11 och del 4 fråga 12-15 samt del 5 fråga 1-7 analyserades på samma sätt som team- och rektorsenkäten. Del 3 fråga 12 omvandlades till statistik över insatserna som skulle jämföras med de andra materialens redogörelse kring detta. Del 4, fråga 9-11 analyserades genom att omvandlas till siffror och sedan belysas genom frekvens statistik.

4 Resultat

Resultaten av de analyser som gjorts av det inkomna materialet presenteras i denna del av rapporten. Den första resultatrapporten är kring innehållsanalysen av dokumentationen, där data kan besvara utvärderingsfrågeställningar kring vilka svårigheter och situationer som fanns på skolorna och vilka insatser som detta bemöttes med. Efter detta presenteras resultatet av innehållsanalysen av intervjuutvärderingsprotokollen med syftet att besvara frågeställningarna kring vilka insatser som varit viktiga. Sedan följer enkäten till rektorerna vars analysresultat besvarar frågeställningar kring teamets samarbete och kommunikation inom projektet. Därefter kommer teamets enkät som besvarar samma frågeställningar. Slutligen kommer en presentation av analysresultatet av enkäterna som pedagogerna besvarade. Här finns underlaget till besvarandet av frågeställningarna kring elevernas och pedagogernas utveckling, teamets samarbete och kommunikation samt vilka insatser som getts. I regel inleds varje rapport kring resultaten med en kort sammanfattning av resultaten, därefter följer en mer utförlig framläggning av resultaten.

4.2 Sammanfattning av resultat

I dokumentationen uppkom oftast problematik inom svårigheter med socialt samspel och problematik med klassrum/lärare. Även hemmasituationen verkar ibland varit en variabel som påverkat teamets arbete. Därefter var övrig problematik spridd. Insatserna verkar ha varit individstyrda snarare än styrda av vilken skola eller diagnos elev hade. Generellt var insatserna framgångsrika, dock fanns det fall på skolorna B och D där situationen förblev densamma. Insatsernas frekvens synliggjordes också här. Den mest omnämnda insatsen var handledning av pedagog och därefter strategier, egen pedagog, mindre press och strukturtips. Insatserna var relativt jämt spridda över skolorna, dock mottog skola B i en större utsträckning handledning av pedagog än de andra skolorna.

I innehållsanalysen av intervjuutvärderingarna som teamet gjorde, där pedagogerna fritt fick framlägga vilka insatser de mottagit och vad som varit avgörande för projektets framgång svarade de främst tid, handledning, materialet (såsom en bildstödsinspirerad schemamapp, timetracker och schema), möten och teamets arbetssätt, teamets betydelse för personalgruppen och kommunikation på skolorna, teamets observationer, nytt förhållningssätt eller utveckling samt kooperativt. I enkäten till pedagogerna framgår det att de insatser som eleverna mest mottog var enligt pedagogerna bildstöd, scheman och tips om klassrumsmanagement. Generellt ansåg stödets effektivitet vara bra eller oftast bra efter teamets insatser och det ansågs att efter teamets insatser kunde de hantera situationen bra eller oftast bra.

Rektorsenkäten gav svar på frågorna kring hur kommunikationen och samarbete med teamet varit. Dessa resultat antyder att kommunikationen och samarbetet med rektorerna kan förbättras både innehållsmässigt och strukturellt. Dock anser de flesta rektorer att initiativet varit positivt och att både kommunikationen och samarbetet blivit bättre under projektets gång. Svaren från teamets enkät understödjer detta då de verkar anse att kommunikationen inom personalgruppen, kommunikationen mellan personalgrupperna, rektorn och teamet varit bra. Men att teamet i början av projektet hade otydliga roller samt brist på tid, vilket påverkat samarbetet. Vidare visade teamets svar att samarbetet

främjades av att de inblandade fick tid till möten och arbetet med teamet, vilket pedagogsvaren från både enkäterna och intervjuutvärderingsresultaten stödjer. Dessutom främjades projektet av att personalen varit öppna och nyfikna på förändringar och nya arbetssätt samt att kommunikationen inom och mellan personalgruppen, samt rektorn och teamet varit bra.

På frågan vad det bästa med NPF-teamet var, svarade pedagogerna i enkäten att det främst varit att de öppet kunnat prata med teamet, bolla idéer samt teamets tips. De kommer inte på några klara förbättringar som teamet skulle kunna göra förutom att de kunnat vara tydligare och att de skulle fortsätta som förut. Mer stöd på plats efterfrågades av vissa pedagoger. Två pedagoger belyste problematiken med att teamet inte kunnat påverka rektorn i den utsträckning som behövs för att få resurser. I enkäterna fanns frågor kring hur de uppfattat sin roll i samarbetet, och på dessa frågor svarade de flesta att de haft en positiv roll och att de värdesatts. Vissa verkade dock ha upplevt sin roll som en negativ i samarbetet. Vidare besvarade 7 av 18 pedagoger att de känner att de utvecklats under NPF-teamets tid på skolan, samtidigt som 3 av 18 har inte känt att de utvecklats.

En annan fråga som ställdes var hur de upplevt möjligheten till hjälp från NPF-teamet. 9 av 18 pedagoger svarade att de upplevt den som stor, god, bra eller tillgänglig samtidigt som 4 av 18 pedagoger svarade att möjligheten känts liten eller svår. Men de verkar som att en tredjedel av pedagogerna kände sig förberedda inför självständigt arbete med eleven. Tre pedagoger svarade dock att de inte kände sig redo. Mer än en tredjedel av pedagogerna skulle fortsätta att försöka utveckla elevens färdigheter på olika sätt i framtiden, en minoritet visste inte hur de skulle fortsätta. Vidare verkade det inte som att de pedagoger som kommit i kontakt med NPF-teamet kunnat förmedla vidare sina kunskaper till andra pedagoger. Dock verkar det som att 8 av 18 pedagoger fått ett positivare eller bättre förhållningsätt till eleven. 4 av 18 pedagoger svarade att det inte blivit bättre.

När förändringen av elevernas situation skulle belysas valdes en numerisk ansats. Elevens situation bedömdes av en lärare och omvandlades till en ranking i analysarbetet. Medelvärde för var skolas elevs förändring uträknades sedan. Skola A hade 0.26 (0.48), skola B 0.29 (0.33/1), skola C 0.55 (0.3) och skola D -0.12 (0.09) och då varje 0.17 är en poäng som förbättrats i någon av situationerna, verkar det som att störst förändring funnits på skola C och minst på skola D. Sett utifrån den skillnad som fanns mellan den lägsta och högsta förbättringen finns det dock själ att tro att enstaka elever på skola A och B också haft förbättringar av sin situation. Skola D verkar dock inte ha haft någon förbättring av elevernas situation alls. De förmågor som främst förbättrats hos eleven inom dennas situation var samarbetsförmågan (t.ex. kunna utföra uppgifter tillsammans med andra), men även social kompetens (t.ex. kan leka och samtala med andra barn utan problem), klassens arbetsklimat samt pedagogens upplevelse av eleven som harmonisk. De ansåg även i olika utsträckning att NPF-teamet bidragit med förbättringar kring arbetet med eleven. Skola A svarade här i genomsnitt 67%, skola B 45%, skola C svarade 80% och skola D 10%. Detta speglar de bedömningar pedagogerna gjort innan i denna enkät. De frågor som skulle belysa ifall pedagogen ansåg att eleven skulle kunna uppfylla kunskapsmålen och fungera i sociala samspel i framtiden besvarades i samma trend. Skola A, B och C svarade positivt delvis samtidigt som skola D svarade delvis med en dragning till nej.

Teamet ansåg att de förutsättningar som funnits var att de hade en tydlig projektledare samt teamets kompetenser. De anser dessutom att teamet skulle kunna vidareutvecklas på olika sätt, t.ex. en tydligare arbetsfördelning inom teamet och mer samarbete kring de enskilda eleverna.

4.3 Innehållsanalysen av teamets elevdokumentation

I denna analys av den dokumentation som teamet gjorde kring eleverna, framkommer främst vilka insatser som getts på de olika skolorna och om de bedöms ha varit en framgång. Denna analys bygger endast på dokumentationen och kan därför utesluta eller nämna insatser som andra material belyser. De bedöms ha varit en framgång om problematiken, som insatsen skulle avhjälpa, avhjälpes. Den problematik som oftast dokumenterades var svårigheter med socialt samspel och problematik med klassrum/lärare (tabell 4). Även hemmasituationen verkar ibland varit en variabel som påverkat teamets arbete. Därefter var övrig problematik spridd (se bilaga 2). Insatserna verkar ha varit individstyrda snarare än styrda av vilken skola eller diagnos elev hade. Generellt var insatserna framgångsrika, dock fanns det fall på skolorna B och D där situationen förblev densamma.

Tabell 4. Fördelningen av olika typer av problematik bland eleverna

Problematik	Antal elever (n=13*)	Antal elever på skolorna			
		A	B	C	D
Svårigheter med socialt samspel	10*	3	3	1	3*
Klassrum/lärare	9*	2	3	1	3*
Hemmasituation	5	2	3	0	0
Aggressivitet	4	2	1	1	0
Koncentrationssvårigheter/startproblem	4	0	3	1	0
Verbala/motoriska svårigheter	3	0	1	1	1*
Kravkänslighet	2	0	1	1	0
Avvikande beteendemönster	2	1	0	1	0
Bekräftelsebehov	2	1	0	1	0

*fyra elever dokumenterades som en enhet och därför skrivs de som en elev även om de var 4

För att tydliggöra hur många elever som fick varje insats skapades tabell 5. De kategorier som står i denna tabell skiljer sig i viss mån från föregående tabeller pga. de i föregående tabeller riktade sig mot ett visst beteende, jämfört med de kategorier i denna tabell som är mer generella. Därför kan olika former av strategier hamna i samma kategori i denna tabell. Insatser mot hemmasituationen är inte belysta i denna tabell. Denna tabell tydliggör även hur spridda insatserna har varit. I tabell 5 belyses även hur insatserna spritts över skolorna. Det verkar inte finnas samband mellan skola och insats, utan snarare individuell problematik och insats.

Tabell 5. Frekvensen av olika typer av insatser bland skolorna

Insatser	Frekvens (n=13*)	Skola A (n=3)	Skola B (n=5)	Skola C (n=2)	Skola D (n=6)
Handledning av pedagog	8	2	4	1	1
Strategier	4	1	1	1	1
Egen pedagog/extra stöd	4	0	2	2	0
Mindre press	4	1	1	1	1
Strukturtips	3	2	0	1	0
Eget rum	3	0	0	2	1
Dator	2	0	1	1	0
Klassrumsförändring	2	0	2	0	0
Inkludering i klassrummet	2*	0	1	0	1*
Belöningar	2	0	0	1	1
Individuell plan för skolarbete	1	0	1	0	0

*fyra elever dokumenterades som en enhet och därför skrivs de som en elev även om de var 4

De insatser som användes kring svårigheter med socialt samspel var relativt spridd (tabell 6), men egen pedagog, eget rum och strategiböcker för olika moment verkar ha varit de mest använda insatserna. Ett fall på skola D verkade dock inte uppvisat någon förbättring inom socialt samspel (insatserna var inkludering i klassen,), dock verkar det som att insatser inom detta område generellt är framgångsrika.

Tabell 6. Spridningen av olika insatser mot sociala svårigheter

Svårigheter med socialt samspel	Antal elever (n=10*)	
Egen pedagog	4	
Eget rum	4	
Strategiböcker	3	
Struktur	3	
Strategier vid utbrott	2	
Konsekvent mot barnet	2	
Inkludering i klassen	2*	
Belöningar	2	
Handledning av personal	1	
Extra stöd/personal att vända sig till	2	
Ingen tidspress	1	
Klassrumsklimat	1	
Framgång: 9 av 10	Likadant: 1* av 10	Bakåt: 0 av 10

*fyra elever dokumenterades som en enhet och därför skrivs de som en elev även om de var 4

Vissa lärare var dåligt rustade för att bemöta en elev med NPF, och detta kunde enkelt avhjälpas genom insatser riktade mot läraren eller mot klassrumsmiljön. Dock verkar även dessa insatser varit baserade på individens speciella behov då valet av insatser är spritt (tabell 7). På skola D fanns dock ett fall där ingen förbättring av situationen registrerades (insatsen var inkludering i klassrummet), dock verkar resten ha varit framgångsrika insatser.

Tabell 7. Spridningen av olika insatser kring klassrum och lärare

Insatser mot klassrum/lärare	Antal elever (n=9)	
Hanteringsstrategier	3	
Mer struktur	3	
Individuell plan för skolarbete	2	
Pedagog tydligare/bestämd/konsekvent	2	
Samma assistent	1	
Handledning av assistent	1	
Inkludering i klassrummet	1*	
Eget rum	1	
Framgång: 8 av 9	Likadant: 1* av 9	Bakåt: 0 av 9

*fyra elever dokumenterades som en enhet och därför skrivs de som en elev även om de var 4

Insatserna riktade mot elevens aggressivitet var spridda på fyra olika insatser (tabell 8), dock verkar andemeningen med insatserna ha varit en minskning av stressande, sociala situationer genom möjlighet till ett eget utrymme. Dessa insatser verkar ha varit framgångsrika.

Tabell 8. Spridningen av olika insatser mot aggressivitet

Aggressivitet	Antal elever (n=4)
Extra stöd/personal att vända sig till	2
Mindre grupp/press	2
Strategi vid utbrott	2
Egen pedagog	1
Framgång: 4 av 4	Likadant: 0 av 4 Bakåt: 0 av 4

Insatserna kring verbala eller motoriska svårigheter riktades mot 6 elever. Insatser som fanns var tillgång till dator (2 av 3) eller inkludering i klassen (1* av 3). Alla insatser gav goda resultat och verkar ha varit framgångsrika (se bilaga 2 för tabell över insatserna).

Då elevens hemmasituation inte egentligen var arenan för teamets arbete gjorde teamet inga insatser mot familjen såvida inte familjen själv efterfrågade det. Därför uteblev insatser mot familjen i 2 av 5 fall samtidigt som situationen inte uppföljdes i ett av dessa fall i dokumentationen (se bilaga 2 för tabell över insatserna).

Problem med att komma igång med ett arbete eller hålla fokuset på det fanns hos fyra elever. Insatserna för att avhjälpa detta verkar ha varit mycket individbaserade då fördelningen av insatser är mycket spridd. Tre av de fyra elevernas situation verkar ha förbättras genom teamets insatser (se bilaga 2 för tabell över insatserna), samtidigt som eleven på skola B verkar vara i samma situation. Insatsen här var strukturbyggande genom användningen av en mapp som angav vad som skulle göras och hur länge.

Insatserna mot kravkänslighet riktades mot två elever i projektet och verkar ha varit framgångsrika i båda fallen. I båda fallen har en egen pedagog använts som insats men därefter hade en elev ett eget rum som insats och en annan elev en individuell arbetsplan.

Bekräftelsebehov var ett problem som två av eleverna hade. Detta behov verkade hamna i marginalen av dokumentationen. Då dessa elever av andra orsaker fick egna assistenter kan detta behov ha tillgodosetts ändå. En annan insats som riktades mot ett utav barnen var skapandet av tydligare kommunikation av regler kring beteende i klassrummet, dock har denna elevs respons på dessa insatser inte dokumenterats (för tabell över insatserna se bilaga 2).

Med avvikande beteende åsyftas ett beteende som uppstår som en respons på en jobbig situation för barnet (till exempel, börjar barnet gå in att vara katt). De insatser som verkar varit riktade till att minska dessa beteenden var spridda, men framgångsrika då båda elever ansågs i dokumentationen minskat detta beteende (se bilaga 5 för tabell över insatser).

4.4 Innehållsanalysen av intervjuutvärderingsprotokollen

Dessa data hade som syfte att besvara frågeställningarna kring insatserna. Analysen visade att de termer som främst förekom var tid (nämndes av 11 av 14 intervjuade), handledning (nämndes 10 av 14 intervjuade), materialet såsom mappen, timetracker, schema (nämndes 10 av 14 personer), mötenas betydelse och teamets arbetets-sätt (nämndes 9 av 14 personer), teamets betydelse för personalgruppen och kommunikation på skolorna nämndes av 8 personer, teamets observationer nämndes av 6 personer, nytt förhållningssätt eller utveckling nämndes av 4 intervjuade och kooperativt lärande nämndes av 3 personer. Därefter nämnde 9 intervjuade rent generellt hur de uppfattade teamets närvaro.

4.4.2 Tid, möte, samarbete och kommunikation

Analysen pekar på att tid är en viktig variabel (tabell 9 och 10). När tid lades undan åt teamet upplevdes det som positivt och en bra förutsättning. När ingen tid fanns uppfattades det som en del av anledningen till att insatserna inte gav så goda resultat. Handledning upplevdes generellt väldigt positivt. Materialet har ansetts användbart, samtidigt som vissa påpekade att det varit bra att teamet skapat materialet. Två intervjuade menade dock att materialet inte skapat de förutsedda resultaten i användningen. Mötena och arbetssättet uppfattades positivt, speciellt möjligheten till direkt kontakt, dock ansåg vissa att mer tid kunde lagts på insatser i förskolan.

Tabell 9. Frekvensen av olika ämnen under intervjuutvärderingarna

Ämne /Skola	Skola A (n=5)	Skola B (n=4*)
Tid (n=11)	God förutsättning (rektorn gav dem tid till arbetet med projektet) (1). Ont om tid, för lite tid lades på fritids. (1)	Ont om tid till att genomföra insatserna, ingen tid avsatt för det. (4*)
Handledning (n=10)	Handledning positivt (2) Viktigt att teamet är på plats och handleder (1)	Handledning positivt (1), chans att ventillera, få bekräftelse och konkreta råd (2*).
Material (n=10)	Bra material (3), bra material och underlättat att teamet gjort det (1).	Verktygen kan vara en tillgång (1).
Möten/arbetssätt (n=9)	Bra arbetssätt (tillgängligt, täta träffar och uppföljning viktigt) (3). Bra med tips och råd men för lite tid lades på fritids/förskola (2).	Fått stöd att genomföra förändringar (1*). Fått stöd utifrån ett helhetsperspektiv (1).
Personal/kommunikation (n=8)	Gett bra information (1), teamet har skapat bättre kommunikation inom personalgruppen (1)	Teamet har haft en medlande roll mellan ledning och personalen (2). Teamet har stärkt roller ramar att arbeta ifrån (1*).

*varav 1 representerar fritidsgruppen på skola B

Kommunikation och personalgrupper omnämns antingen då teamet underlättat samarbetet och kommunikationen på skolan eller då bristen på samarbete och kommunikation på skolan stjälpit teamets arbete. Observationerna ansågs generellt bra, dock menade en intervjuad att det var lite underligt att vara under observation. Några nämner eller hintar till att ett nytt förhållningssätt eller en utveckling skett under teamets arbete. Vidare ansågs kooperativt lärande ta lång tid att implementera, dock uppgav en av tre att det var en bra insats. Generellt har teamets närvaro känts bra och tryggt, men insatsen kunde vara mer komprimerat samt mer koordinering med andra verksamheter. Två stycken efterfrågade mer arbetsterapeutisk insats.

Tabell 10. Frekvensen av olika ämnen under intervjuutvärderingarna

<i>Ämne /Skola</i>	<i>Skola C (n=3)</i>	<i>Skola D (n=2)</i>	<i>Sammanfatt. (n=14*)</i>
<i>Tid (n=11)</i>	God förutsättning (har kunnat ta sig tid) (2), ingen avlastning så dåligt med tid till möte med teamet (1).	Inte fått extra tid till arbetet med teamet, projekttiden för kort, insatserna tog för långt tid att implementera, tog tid från planering och lektionerna. (2)	God förutsättning (har funnits tid till projektet) (3). Dåligt med tid för möte, implementering av insatser o.s.v. Tog tid från annat. (8) 3 stycken nämnde inte tid.
<i>Handledning (n=10)</i>	Handledning positivt, ventillera problem, oro, få tips (2) Skönt med direkta svar på frågor (1)	Handledning positivt, bolla idéer och tankar (2)	Handledning positivt (7), viktigt med direkt kontakt (de ser själva situationen), få chans till råd, tips och bekräftelse (4).
<i>Material (n=10)</i>	Materialet bra (1), vissa insatser bra, mappen dock inte fungerat (1)	Materialet inspirerade, teamet hjälpte göra dem positivt (1). Vissa material för sena, skulle varit med från början (1)	Materialet var bra (4). Underlättat att teamet gjort det (2). Vissa verktyg kunde inte användas som tänkt (2). Ser potential i materialet (1).
<i>Möten/arbetssätt (n=9)</i>	Bra att de var på plats (1) Skönt att få svar på frågor direkt (1)	-	Varit ett stöd, svarade på frågor och hade ett helhetsperspektiv. En fördel att de var på plats, tillgängliga och följde upp (9*). För lite tid lades dock på förskola/fritids (2)
<i>Personal/kommunikation (n=8)</i>	De andra i personalen drar sig för att samarbeta kring ele-	Dålig kommunikation mellan personalen har motarbe-	Positiv påverkan på samarbete och kommunikation på skolan

	ven(1).	tat projektet (1).	(3) Dåligt samarbete och kommunikation på skolan har påverkat projektet negativt.
--	---------	--------------------	--

*varav 1 representerar fritidsgruppen på skola B

4.5 Enkäten till rektorerna

Denna del av utvärderingen innebar analys av de enkätsvar rektorerna gav på frågorna kring hur kommunikationen och samarbete med teamet varit. Dessa resultat antyder att kommunikationen och samarbetet med rektorerna kan förbättras både innehållsmässigt och strukturellt. Dock anser de flesta rektorer att initiativet varit positivt och att både kommunikationen och samarbetet blivit bättre under projektets gång.

Rektorerna fick inledande information kring NPF-teamet från främst enhetschefen för barn och familj, men även skolpsykologer och chefen för elevstödsenheten. Denna information var kring skapande av teamet samt teamets funktion och kompetens. De flesta rektorer fick därefter fortlöpande eller vid något möte information om teamet av teamet själva. En rektor fick dock ”fragmentisk” information och saknade därför information om teamets ”syfte, helhet, gruppens kompetens och roll i förhållande till [rektorns] rektorsansvar”. Denna rektor hade velat ha informationen innan teamet startade. Eftersom denna rektor inte visste detta var det svårt att veta när kontakt med teamet kunde och borde göras. Denna rektor upplevde möjligheten till hjälp positivt men sin egen roll i samarbetet som ambivalent. En annan rektor hade velat vara med i diskussionen kring vilka elever som skulle väljas ut för projektet. En tredje rektor saknade information kring ansvarsfördelningen och vilka roller olika personer skulle spela, och detta kunde ha informerats på samma sätt teamet gjort innan. Två rektorer hade möte med handledarna 2-3 gånger i månaden (en tyckte det var lagom och en tyckte det var för lite) och en rektor en gång i månaden (tyckte det var lagom), den fjärde rektorn hade inte dokumenterat mötena. En rektor upplevde att dennes roll blev bättre med tiden och två rektorer upplevde att deras roll varit positiv. De tre rektorerna tyckte att möjligheten till hjälp varit mycket positiv och en påpekar att det är negativt att projektet avslutats.

4.6 Enkäten till NPF-teamet

Denna enkät som besvarades av medlemmarna i teamet hade som syfte att belysa hur teamet uppfattat kommunikationen och samarbetet med skolorna. Teamet bestod av två handledare (handledare inom socialpsykiatri samt fritidspedagog med inriktning NPF), en sekreterare (specialpedagog), två enhetschefer, en arbetsterapeut, en psykolog, en kurator och en specialpedagog. Teamets långsiktiga mål var att skapa förutsättningar som möjliggör att individen kan utvecklas till en god samhällsmedborgare med arbete eller meningsfull sysselsättning genom kartläggning av behov och riktade insatser redan i grundskolan.

Generellt pekar enkätsvaren på frågorna kring arbetet kring de individuella skolorna på att samarbetet främjades av att de inblandade fick tid till möten och arbetet med teamet, att personalen varit öppna och nyfikna på förändringar och nya arbetssätt samt att kommunikationen inom personalgruppen, kommunikationen mellan personalgrupperna, rektor och teamet varit bra. Vidare är uppfattningen av hur samarbetet inom teamet sett ut

olika för olika personer. Dock anser de att förutsättningar som funnits bland annat ha varit en tydlig projektledare och teamets kompetenser. De hinder de nämner är bland annat otydliga roller i början av projektet samt brist på tid. De anser dessutom att teamet skulle kunna vidareutvecklas på olika sätt, t.ex. en tydligare arbetsfördelning och mer samarbete kring de enskilda eleverna. *Svaren till Del 1 av denna enkät finns i bilaga 3.*

4.6.2 Del 2: Arbetet med de individuella skolorna

Generellt pekar enkätsvaren på frågorna kring arbetet kring de individuella skolorna på att samarbetet främjades av att de inblandade fick tid till möten och arbetet med teamet, att personalen varit öppna och nyfikna på förändringar och nya arbetssätt samt att kommunikationen inom personalgruppen, kommunikationen mellan personalgrupperna, rektor och teamet varit bra.

4.6.2.2 Skola A

Arbetet på denna skola rörde sig om handledning av pedagoger, arbetsterapeutiska insatser och rådgivning till teamet, grupphandledning, strategiböcker, praktisk rådgivning, observationer och lösningsfokuserat arbetssätt.

Teamet ansåg att kontakten med skolan har varit öppen och bra, att det var en liten skola med små resurser. Det som varit en del av framgången med insatserna var personalen som var väldigt intresserade och beredda på förändring. Det som teamet ansåg att det gjorts som varit framgångsrikt var att de testat nya saker och varit på plats. Det som motarbetat teamets arbete var att projektet var för kort samt att teamet var för stort för att alla skulle kunna gå in i det.

På frågan om de ansåg teamets insatser inneburet en generellt, förbättrad chans för eleverna att klara kunskapsmål i framtiden (0%=låg grad, 100%=hög grad) blev svaret generellt att de trodde det i genomsnitt 62,5% (skillnad på 65 enheter mellan enkätbesvarare). På frågan om de ansåg att teamets insatser inneburet en generellt, förbättrad chans för eleverna att klara av sociala situationer/utmaningar i framtiden svarade de i genomsnitt 78,5% (15 enheters skillnad mellan besvarare).

4.6.2.3 Skola B

De insatser som gjordes på denna skola var handledning, observationer, uppföljning, rådgivning med arbetsterapeut, samtal, avlastningssamtal, arbetat med relationer och kontakter samt pedagogiska verktyg. Arbetet på skolan beskrivs som OK, men att samarbetet var stressande för pedagogerna. Framgångsfaktorerna på denna skola var personalens öppenhet, rektorskontakterna, handledningen av pedagogerna, uppmuntran samt observationerna. Skolan i sig beskrivs som en liten skola som upplevs som uppdelat i två olika skolor, vars personal är beroende av sin rektors ledning samt präglas av ett mitt-ditt-tänkande.

De förutsättningar som de anser att skolan har haft är att samarbete på ett individplan fungerar bra samt att de som ville samarbeta verkligen tog sig tid och kraft för att genomföra en förändring. Det som stjälp lite har varit sjukdom inom personalgruppen samt bristande kommunikation inom personalen.

På frågan om de ansåg teamets insatser inneburet en generellt förbättrad chans för eleverna att klara kunskapsmål i framtiden blev svaret att de trodde det i genomsnitt 80% (15 enheters skillnad mellan besvarare). På frågan om de ansåg att teamets insatser inneburet en generellt, förbättrad chans för eleverna att klara av sociala situationer/utmaningar i framtiden svarade de 78,3% (20 enheters skillnad mellan besvarare).

4.6.2.4 Skola C

Arbetet på denna skola har varit arbetsterapeutisk rådgivning till teamet, observationer, tillsättande av resurser och praktiska hjälpmedel, handledning, ändringar i fysiska miljöer, lokaler och personalresurser samt rektorssamtal.

Samarbetet med skolan beskrivs som OK med berörd personal och generellt är detta en skola där personalen arbetar självständigt, får lite feedback och har tung arbetsbörda. De som teamet ansåg varit en framgångsfaktor på denna skola var en villig personal som tog sig tid och hungrade efter feedback. Det som teamet ansåg att de gjort som var framgångsrikt var att de haft olika möteskonstellationer och satt press på rektorn. Det som motarbetade teamets arbete var den dåliga kommunikationen med rektorn och extern personals ovilja att samarbeta.

På frågan om de ansåg teamets insatser inneburet en generellt, förbättrad chans för eleverna att klara kunskapsmål i framtiden blev svaret generellt att de trodde det i genomsnitt 75% (0 enheters skillnad mellan besvarare). På frågan om de ansåg att teamets insatser inneburet en generellt, förbättrad chans för eleverna att klara av sociala situationer/utmaningar i framtiden svarade genomsnitt de 66.6% (25 enheters skillnad mellan besvarare).

4.6.2.5 Skola D

Arbetet på denna skola bestod av pedagogisk handledning av specialpedagog, observationer, handledning av assistent, handledningssamtal och integrering av eleverna. Samarbetet med skolan har varit OK men teamets idéer har inte haft särskilt stor genomslagskraft. De framgångsfaktorer som de ansåg sig ha var en ökad medvetenhet om kunskapsinläring, handledning av assistent samt att integreringen fungerade bra första halvan av projektet. Dock svarar de på frågan kring om något har gått fel att personalen inte haft nog med tid till projektet, att personalen gått sin egen väg och att de inte alltid sa vad de tänkte om insatserna. De tror det hade blivit bättre om de pratat mer med rektorn och pedagogerna.

Generellt ansåg de att det är en skola med ett bra klimat som sätter elevens bästa i centrum samtidigt som de är väldigt självständiga. De som har varit goda förutsättningar för teamets arbete på den här skolan var ett intresse för teamet från pedagogernas sida och att det funnits gott om tid. Dock menar de att det som hindrade teamets arbete var att det fanns en låg benägenhet för förändring hos personalen, dålig kommunikation inom skolan samtidigt som behov inte alltid kommunicerades till teamet.

På frågan om de ansåg teamets insatser inneburet en generellt, förbättrad chans för eleverna att klara kunskapsmål i framtiden blev svaret generellt att de trodde det i genomsnitt 33.3% (65 enheters skillnad mellan besvarare). På frågan om de ansåg att teamets insatser inneburet en generellt, förbättrad chans för eleverna att klara av sociala situationer/utmaningar i framtiden svarade de i genomsnitt 50% (65 enheters skillnad mellan besvarare).

4.6.3 Del 3: Teamet

På frågan hur samarbetet har sett ut inom teamet ifråga om kommunikation, samspel, mötesstrategier, ansvarsfördelningar o.s.v. svarar teamet både olika och motsägelsefullt. En menar att de haft olika roller, planerade möten, klar ansvarsfördelning samt att samarbetet inom teamet varit bra. Samarbetet med en annan enhet har däremot varit bristfälligt. Fyra i teamet svarar dock att rollerna och ansvarsfördelningen har varit svåra att

veta. En av dessa tillägger att det varit svårt att förmedla vilka insatser man behövt till resten av teamet. De andra tre tillägger att projektet varit för kort för att något ska kunna utkristallisera sig samt att de två fulltidsanställda varit ett team i teamet. Den sista personen beskriver arbetsfrekvensen som att den inleds med ett uppdrag till handledarna, handledarna meddelar sedan specialpedagogen, arbetsterapeuten och projektledaren om vilka extra resurser som behövdes, och sedan hade handledarna återkoppling med huvudansvarige finansären varje måndag och återkopplingsmöte med teamet var 4e vecka.

Det som de ansett varit en förutsättning för teamet är enligt en att det funnits en klar projektledare som tagit på sig ansvar och drivit projektet, tre stycken tycker att det funnits stöd och mandat från organisationen, två stycken att det varit det breda spektra av kompetens som komplimenterar. En nämnde även bra kommunikation.

Deras svar på vilka hinder som funnits för att teamet ska fungera bra svarar teamet spritt. Någon menar att de otydliga rollerna i början av projektet var ett hinder, tre stycken att deltagarnas brist på extra tid till projektet varit ett hinder, en annan att projektets korta tid varit det. En sista menar att insatserna från utegruppen ibland kunde vara ett hinder för teamets arbete.

Den utveckling som teamet gjort hittills svarade tre stycken inte, de andra svarade att det blivit ett givande samarbete mellan förvaltningar, att tillsättningen av resurser in i nästa fas blivit framgångsrik och en annan att det har utvecklats från en stark tillit från projektledningen till att de fått mer fria händer.

Fyra i teamet anser att teamet skulle kunna vidareutvecklas genom att en klar arbetsfördelning och målinriktning skapades, tre av dessa menar att mer samarbete inom teamet kring enskilda elever skulle vara bra. En understryker att teamet ska fortsätta använda varandras kompetens och kunskaper. En utav dem beskriver det nya arbetssättet: (all information om eleven finns hos elevhälsoteamet, de anmäler en elev till stödenheten, de gör sedan insatser i 6-8 veckor).

4.7 Enkäten till pedagogerna

Detta material låg till grund för den analys som skulle ge svar på frågeställningarna kring eleven och pedagogernas utveckling, kommunikationen och samarbetet med teamet och insatsernas effektivitet. Resultaten är organiserade efter deras besvarande på olika frågeställningar.

4.7.2 Elevens situation

Sex frågor ställdes i denna enkät som belyste elevens skolsituation före och efter NPF-teamets insatser under höstterminen. Frågorna var i vilken utsträckning eleven uppfyller kunskapskraven, hur elevens förståelse för kunskapsinnehållet är/var, arbetsklimatet (för alla) i klassrummet, samarbete mellan eleven och andra (kan t.ex. utföra uppgifter tillsammans med andra), hur elevens sociala kompetens är/var (kan leka och samtala med andra barn utan problem) och om eleven upplevs/upplevdes harmonisk under lektionerna (verkar trivas).

Medelvärde av elevernas sammanlagda förändring av situationen på var skola skapades genom en uträkning av medel av elevernas gemensamma medelvärde av förbättring. Skola A hade 0.26, skola B 0.29, skola C 0.55 och skola D -0.12. Varje 0.17 är en poäng som förbättrats i någon av situationerna. Sammanfattningsvis var samarbetsförmå-

gan den förmåga som tydligt förbättrats under projektiden, men även social kompetens, klassens arbetsklimat samt pedagogens upplevelse av eleven som harmonisk blev också bättre eller poängterades som en situation under förändring. Skola D var den enda skolan som ingen positiv förändring generellt uppvisades.

Efter det frågades de i hur stor grad de ansåg att NPF-teamet bidragit med förbättringar kring arbetet med eleven, dessa svar gjordes genom att sätta ett kryss på en linje, detta konverterades sedan till procent där 0% var ”i liten grad” och 100% ”i hög grad”. Skola A svarade här i genomsnitt 67%, skola B 45% (men det var väldigt spridda uppfattningar på denna skola), skola C svarade 80% och skola D 10%. Därefter fanns två andra frågor, vars mål var att belysa ifall pedagogen ansåg att eleven skulle kunna uppfylla kunskapsmålen och fungera i sociala samspel i framtiden. Skola A, B och C svarade mest delvis på denna fråga, med en lutning mot ett ja, samtidigt som skola D svarade delvis med en lutning mot nej.

De insatser som eleverna mest mottog var enligt pedagogerna bildstöd, scheman och tips om klassrumsmanagement (se tabell 11). Generellt ansåg stödets effektivitet vara bra eller oftast bra efter teamets insatser (16 av 19 pedagoger, vilket är en ökning med 3) och 15 av 19 pedagoger ansåg efter teamets insatser att de kunde hantera situationen bra eller oftast bra (en ökning med 3).

Tabell 11. Frekvensen av teamets insatser enligt pedagogerna

Insatser i fysiska miljön	Frekvens	Till föräldrar och annan personal råd och tips kring:	Frekvens
Bildstöd	11	Strategier i bemötande	5
Scheman	11	Strategier i förhållningssätt	4
Anpassning av material	7	Kunskap om funktionsnedsättningens konsekvenser	4
Anpassning av klassrummet	4	Råd och stöd till barnet i form av:	Frekvens
Insatser i området klassrumsmanagement	Frekvens	Kunskap om funktionsnedsättningens konsekvenser	3
Anpassning av undervisningen	9	Olika strategier för att klara vardagslivet bättre	6
Undervisningsmetoder	9	Förskrivning av hjälpmedel	9
Tips om klassrumsmanagement	11		
Strategier i bemötande under inläringen	6		

4.7.3 Samarbete och kommunikation

Bara de tre mest frekventa svaren redovisas i denna del av resultatet. Redovisning av alla svar går att finna i redovisningen av var skolas svar.

På frågan vad det bästa med NPF-teamet var, svarade 7 av 18 att det varit att de öppet kunnat prata med teamet och bolla idéer. 5 av 18 gav inget svar och 3 svarade att det var teamets tips (för mer detaljerad redovisning, se var redovisning av skolorna). De förbättringar som de lyfter fram var att teamet svarade 7 av 18 att de inte visste någon, 4 pedagoger svarade inte och 2 av 18 att teamet skulle fortsatt samt 2 att de kunde varit tydli-

gare. På frågan om de efterfrågade en annan form av hjälp svarade 6 av 18 att de ville ha mer stöd på plats, 6 av 18 svarade inte och 3 svarade nej på frågan. På frågan om något annat kan ha påverkat teamets insatser svarade 7 av 18 inte, 2 visste inte och 2 att de inte kan påverka rektorn i den utsträckning som behövs för att få resurser.

I enkäterna fanns frågor kring hur de uppfattat sin roll i samarbetet, på denna fråga svarade 11 av 18 att de haft en positiv roll och att de värdesatts, 3 besvarade inte frågan och 2 svarade att de haft en liten eller inte någon speciell roll (för en mer detaljerad redovisning, se redovisningen av de enskilda skolorna).

Vidare besvarade 7 av 18 pedagoger att de känner att de utvecklats framåt under NPF-teamets tid på skolan, 5 av 18 pedagoger svarade inte, 3 av 18 har inte känt att de utvecklats, 1 svarade delvis och 2 pedagoger svarade att eftersom de var nyanställda i början av terminen så har de utvecklats som ett resultat av detta.

En annan fråga som ställdes var hur de upplevt möjligheten till hjälp från NPF-teamet. 9 av 18 pedagoger svarade att de upplevt den som stor, god, bra eller tillgänglig. 5 av 18 besvarade inte frågan, 4 av 18 pedagoger svarade att möjligheten känts liten eller svår. På frågan kring om det som de lärt sig av NPF-teamet ”spiller över” till andra klasser svarade 8 av 18 inte, 6 pedagoger svarade nej, och 2 pedagoger ja (för mer detaljerad redovisning, se redovisningen av var enskild skola).

På frågan om de känner sig beredda inför självständigt arbete i framtiden svarade 6 av 18 pedagoger ja, 4 av 18 pedagoger svarade inte, 3 pedagoger svarade nej, 2 delvis och 2 att de kommer att fortsätta med arbetet som vanligt.

Kring deras framtida planering kring arbetet kring eleven svarade 6 av 18 pedagoger inte, 6 av 18 pedagoger svarade att de skulle fortsätta med utveckling av elevens situation som mål, 2 svarade att de skulle fortsätta på samma sätt, 2 visste inte, 1 att de skulle ta hjälp från utomstående och fortsätta med insatser och 1 att eleven skulle få fortsatt undervisning i ett eget grupprum.

Kring frågan om deras förhållningsätt till eleverna förändrats svarade 8 av 18 svarade att det blivit mer positivt, blivit bättre eller mer tydligt, svarade 4 av 18 pedagoger inte, 4 av 18 pedagoger svarade nej, 1 visste inte och 1 svarade att deras uppfattning om att eleven kan integreras blivit mindre.

I enkäten svarade vissa att om de inte haft tillgång till NPF-teamet hade de sökt hjälp hos (i ordning efter antalet svar) skolpsykologen, rektorn, specialpedagogen, BUP, elevteamet, habiliteringen, grundskolechefen, SPSM eller googlat.

4.7.4 Skola A

Sex frågor ställdes i denna enkät som belyste elevens skolsituation före och efter NPF-teamets insatser under höstterminen. Frågorna var i vilken utsträckning eleven uppfyller kunskapskraven, hur elevens förståelse för kunskapsinnehållet är/var, arbetsklimatet (för alla) i klassrummet, samarbete mellan eleven och andra (kan t.ex. utföra uppgifter tillsammans med andra), hur elevens sociala kompetens är/var (kan leka och samtala med andra barn utan problem) och om eleven upplevs/upplevdes harmonisk under lektionerna (verkar trivas).

Dessa frågor besvarades med ikryssningsfrågor som sedan omräknades till siffror. 0 innebar att pedagogen svarat att situationen var ”bra” och 3 innebar att situationen var ”bristfällig”. Dessa situationers medelvärde räknades ut (och om fler än en pedagog

besvarat enkäten för samma elev räknades genomsnittet utifrån dessa pedagogers sammanlagda genomsnitt) för att tydliggöra en generell förändring av elevens skolsituation. Om genomsnittet av förbättringen är mer än 0.17 har en utav situationernas poäng gått upp med en 1 poäng, 0.33 innebär en förbättring av 2 poäng fördelade på en eller två situationer o.s.v. Den genomsnittliga förbättringen för skola A var 0.26, vilket innebär att i genomsnitt att lite mer än en situation hos en elev förbättrats på hela skolan. För att undvika att någon förbättring maskerades av en försämring i dessa uträkningar noterades vad som blivit bättre/sämre för var elev. Resultaten presenteras i tabell 12. Siffrorna inom parentes refererar till skillnaden mellan den lägsta och högst siffran som frågan besvarats med.

Efter det frågades de i hur stor grad de ansåg att NPF-teamet bidragit med förbättringar kring arbetet med eleven, dessa besvarades genom att pedagogerna satt ett kryss på en linje. Detta konverterades sedan till procent där 0% var ”i liten grad” och 100% ”i hög grad”. Därefter fanns två andra frågor, vars mål var att belysa ifall pedagogen ansåg att eleven skulle kunna uppfylla kunskapsmålen och fungera i sociala samspel i framtiden. Generellt verkar pedagogerna ha uppfattat möjligheterna till förbättring i framtiden som över medel.

Kommentaren till elev A situation var att elevens förmåga att samarbeta och social kompetens hade förändrats. Pedagogerna satte olika svar på social kompetens och harmoni, men de ansåg alla att samarbete blivit bättre. För elev B ansåg ena pedagogen att allt blivit generellt sämre, samtidigt som huvudpedagogen ansåg att allt var detsamma, förutom en förbättring av socialkompetens. Dock var deras uppfattning om nuvarande situation likadana. För elev C skiljde pedagogernas svar på social kompetens, samtidigt som samarbetskapaciteten ansågs ha blivit något bättre menade den andra pedagogen att arbetsklimatet blivit sämre.

Tabell 12. Pedagogernas svar

Enkätbesvarare	Sammanfattning av elevens situation.		Medelvärde av förbättring	NPF-teamets bidrag till förbättringar	Möjlighet att uppfylla kunskapsmål i framtiden	Bättre socialt samspel i framtiden
	Då	Nu				
Pedagoger (n=3) för elev A	2.4 (0.8)	1.82 (0.6)	0.58	60% (0)	Delvis - Vet ej	Nej - Vet ej
Pedagoger för (n=2) elev B	1.6 (1.6)	1.5 (0.27)	0.1	57% (10)	Ja Ja	Ja Ja
Pedagog (n=2) för elev C	2.4 (0.3)	2.2 (0.4)	0.2	86% (18)	Svårt att bedöma Delvis	- Delvis

4.7.4.2 Insatserna och dess effekter

Det stöd besvararna nämner att de hade innan NPF-teamets ankomst var assistent, extra personal eller extra pedagogiskt stöd. De insatser som skola A mottog av NPF teamet belyses i tabell 13.

Bokstäverna i tabellen representerar eleven, och då fler än en pedagog hade en elev kan samma bokstav dyka upp på samma rad. Elev A hade tre pedagoger, elev B hade två och elev C hade två stycken pedagoger. Vissa insatser verkar båda pedagogerna vara överrens om att eleven fått, andra insatser skiljer sig dock pedagogernas uppfattningar åt.

Tabell 13. Frekvensen av insatser till de olika eleverna

Insatser i fysiska miljön	Elev	Till föräldrar och annan personal råd och tips kring:	Elev
Bildstöd	AAAB	Strategier i bemötande	C
Scheman	AABBC	Strategier i förhållningssätt	-
Anpassning av material	AABC	Kunskap om funktionsnedsättningens konsekvenser	BC
Anpassning av klassrummet	-	Råd och stöd till barnet i form av:	Elev
Insatser i området klassrumsmanagement	Elev	Kunskap om funktionsnedsättningens konsekvenser	BC
Anpassning av undervisningen	C	Olika strategier för att klara vardagslivet bättre	AABC
Undervisningsmetoder	B	Förskrivning av hjälpmedel	BC
Tips om klassrumsmanagement	BBC		
Strategier i bemötande under inläringen	B		

I tabell 14 rapporteras hur pedagogerna ansåg att stödets effektivitet varit och hur väl de kände att de kunnat hantera situationen före och efter teamets insatser. Svaren från de tre pedagoger som hade ansvar för en av eleverna överrensstämde. Två av pedagogerna till en annan elev överrensstämde kring stödets effektivitet, men kände i olika utsträckning att de kunde hantera situationen. De två sista pedagogerna till en tredje elev överrensstämde helt. Före teamet kom, ansåg 2 av 7 att stödet var bra eller oftast bra, efteråt ansåg 4 av 7 detta. Vidare kände 1 av 7 pedagoger att de kunde hantera situationen bra eller oftast bra innan teamet dök upp. Efteråt ansåg 4 av 7 detta. Andelen som svarade dåligt eller vet ej minskade i båda dessa fall.

Tabell 14. Stödets effektivitet och pedagogens uppfattning av deras förmåga att hantera situationen

Frågorna	Stödets effektivitet		Känslan av att kunna hantera situationen	
	Innan* (n=7)	Efter (n=7)	Innan* (n=7)	Efter (n=7)
Bra	2	1	0	0
Oftast bra	0	3	1	4
Bristfälligt	0	1	0	2
Dåligt	2	1	3	1
Vet ej	0	1	0	0

Inget svar	3	0	3	0
------------	---	---	---	---

*Innan NPF-teamet kom

Samarbete och kommunikation

Inledande information kring teamet innan de dök upp tycks ha saknats, många rapporterar att de inte fick någon information och om de fick det vad de en generell information om team medlemmarna, dock saknade de ingen information.

De flesta träffade de två team medlemmar med heltidsanställning, men även specialpedagogen träffades ibland, och arbetsterapeuten någon gång. En pedagog svarade att en förbättring med kontakterna hade varit en mer formell mötesstruktur. 2 pedagoger träffade teamet 3 eller fler gånger i veckan, 1 pedagog träffade dem 1-2 gånger i veckan och 3 stycken träffade dem 1 gång i månaden. De tyckte alla att detta var lagom.

På frågan vad det bästa med NPF-teamet var, gav 2 av 6 pedagoger på skola A inget svar, 1 sa att de kunnat prata öppet med dem och bolla idéer, 1 att de jobbat nära, 1 att de ”vet saker” och 1 att de har hjälpmedel. De förbättringar som de lyfta fram var att teamet skulle fortsätta som det var (1 pedagog), att de skulle vara tydligare (1 pedagog). 4 av 6 svarade inte eller visste inte. På frågan om de efterfrågade en annan form av hjälp svarade 3 av 6 inte, 1 svarade nej, 1 att de ville haft mer stöd på plats och 1 att de behövt en till assistent. På frågan om något annat kan ha påverkat teamets insatser svarade 2 inte eller visste inte, 1 svarade att vetskapen att projektet skulle avslutas påverkat, 1 att de själva är en duktig personal och 1 att teamets fokus legat mer på en annan elev på skolan.

På skola A fanns det 6 pedagoger som besvarat enkäten varav 4 kände att deras roll i samarbetet varit positiv och att de värdesatts, 1 kände inte att den hade någon speciell roll och en andra 1 svarade inte. 3 av 6 kände att de utvecklats positivt (blivit tryggare i sin roll o.s.v.) och 3 av 6 svarade inte eller kände att det inte skett någon utveckling. 4 av 6 svarade att de känt att de haft en god eller bra möjlighet till hjälp genom teamet, 2 svarade inte. På frågan kring om det som de lärt sig av NPF-teamet ”spiller över” till andra klasser svarade 3 pedagoger inte, 2 svarade nej och 1 ja. På frågan om de känner sig beredda inför självständigt arbete i framtiden svarade 3 pedagoger ja, 2 pedagoger svarade inte och 1 svarade nej. Kring deras framtida planering kring arbetet kring eleven svarade 3 av 6 inte, 1 visste inte, 1 svarade att de skulle söka hjälp från utomstående och fortsätta med insatser och 1 svarade att de skulle fortsätta på samma sätt. Kring frågan om deras förhållningsätt till eleverna förändrats svarade 3 av 6 att det blivit bättre, 2 svarade nej och 1 svarade inte.

4.7.5 Skola B

Sex frågor ställdes i denna enkät som belyste elevens skolsituation före och efter NPF-teamets insatser under höstterminen. Frågorna var i vilken utsträckning eleven uppfyller kunskapskraven, hur elevens förståelse för kunskapsinnehållet är/var, arbetsklimatet (för alla) i klassrummet, samarbete mellan eleven och andra (kan t.ex. utföra uppgifter tillsammans med andra), hur elevens sociala kompetens är/var (kan leka och samtala med andra barn utan problem) och om eleven upplevs/upplevdes harmonisk under lektionerna (verkar trivas).

Dessa frågor besvarades med ikryssningsfrågor som sedan omräknades till siffror. 0 innebar att pedagogen svarat att situationen var ”bra” och 3 innebar att situationen var ”bristfällig”. Dessa situationers medelvärde räknades ut (och om fler än en pedagog

besvarat enkäten för samma elev räknades genomsnittet utifrån dessa pedagogers sammanlagda genomsnitt) för att tydliggöra en generell förändring av elevens skolsituation. Då genomsnittet av förbättringen är 0.17 har en utav situationernas poäng gått upp med en 1 poäng, 0.33 innebär en förbättring av 2 poäng fördelade på 1-2 situationer o.s.v. Den genomsnittliga förbättringen för skola B (om endast fullständiga svar inräknas) var 0.29. För att undvika att någon förbättring maskerades av en försämring i dessa uträkningar noterades vad som blivit bättre/sämrre för var elev. Resultaten presenteras i tabell 15. Siffrorna inom parantes refererar till skillnaden mellan den lägsta och högst siffran som frågan besvarats med.

Efter det frågades de i hur stor grad de ansåg att NPF-teamet bidragit med förbättringar kring arbetet med eleven, dessa svar gjordes genom att sätta ett kryss på en linje, detta konverterades sedan till procent där 0% var ”i liten grad” och 100% ”i hög grad”. Därefter fanns två andra frågor, vars mål var att belysa ifall pedagogen ansåg att eleven skulle kunna uppfylla kunskapsmålen och fungera i sociala samspel i framtiden. Svaren på denna fråga var mycket spridda. Det fanns både svar som pekade på att de bidragit i mindre utsträckning och i medel.

Kommentaren till elev A situation är att en av pedagogerna ansåg att elevens kapacitet för samarbete förbättrats samtidigt som den andra pedagogen anser att arbetsklimatet försämrats. Kommentaren till elev B är att pedagogen anser att samarbetet förbättrats. Kommentaren till elev C var att arbetsklimatet, samarbete och social kompetens har förbättrats. Eleven har blivit mycket mer harmonisk.

Tabell 15. Pedagogernas svar

Enkätbesvarare	Sammanfattning av elevens situation.		Medelvärde av förbättring	NPF-teamets bidrag till förbättringar	Möjlighet att uppfylla kunskapsmål i framtiden	Bättre socialt samspel i framtiden
	Då	Nu				
Pedagog (n=2) elev A	1.17 (0)	1.17 (0.33)	0	60% (0)	Ja Delvis	Ja Delvis
Pedagog (n=1) elev B	2	1.83	0.17	51%	Delvis	Delvis
Pedagog* (n=2) elev C	1.66 (1.33)	1.33	0.33/1**	- -	Delvis -	- -
Pedagog (n=1) elev D	1.66	1.66	0	25%	Delvis	Delvis
Pedagog (n=1) elev E	-	-	-	-	-	-

*En av pedagogerna besvarade inte frågorna kring situationen efter teamets insatser.

**Genomsnittet om bara pedagogen som besvarade alla frågorna räknas.

4.7.5.2 Insatserna och dess effekter

Det stöd besvararna nämner att de hade innan NPF-teamets ankomst var inget, assistent eller vägledning av pedagog. De insatser som skola B mottog av NPF teamet belyses i tabell 16.

Bokstäverna i tabellen representerar eleven, och då fler än en pedagog hade en elev kan samma bokstav dyka upp på samma rad. Elev A hade två pedagoger, elev B hade en, elev D hade en och elev C hade två pedagoger. Vissa insatser verkar båda pedagogerna

vara överrens om att eleven fått, andra insatser skiljer sig dock pedagogernas uppfattningar åt.

Tabell 16. Frekvensen av insatser till de olika eleverna

Insatser i fysiska miljön	Elev	Till föräldrar och annan personal råd och tips kring:	Elev
Bildstöd	CD	Strategier i bemötande	A
Scheman	BCDD	Strategier i förhållningsätt	A
Anpassning av material	AD	Kunskap om funktionsnedsättningens konsekvenser	AA
Anpassning av klassrummet	C	Råd och stöd till barnet i form av:	Elev
Insatser i området klassrumsmanagement	Elev	Kunskap om funktionsnedsättningens konsekvenser	AA
Anpassning av undervisningen	A	Olika strategier för att klara vardagslivet bättre	AB
Undervisningsmetoder	AAC	Förskrivning av hjälpmedel	A
Tips om klassrumsmanagement	AABC		
Strategier i bemötande under inläringen	AA		

I tabell 17 rapporteras hur pedagogerna ansåg att stödets effektivitet varit och hur väl de känt att de kunnat hantera situationen före och efter teamets insatser. Här redovisades fyra elevers pedagoger sin uppfattning av stödets effektivitet och deras förmåga att hantera situationen. En elevs pedagoger kände att stödet var bra i början av NPF-teamets arbete, men de båda kände sedan att det var bristfälligt efter NPF-teamets arbete. Deras uppfattning av deras förmåga att hantera situationen var också olika, den ena ansåg sig bristfällig medan den andra ansåg att det oftast var så att det gick att hantera. De andra pedagogernas uppfattning av stödet och hanteringsförmågan överrensstämde. 4 av 6 ansåg att stödets effektivitet var bra eller oftast bra innan teamets insatser. 3 av 6 ansåg det efter projektiden. Andelen som ansåg att de kunde hantera situationen bra eller oftast bra förblev oförändrad under projektiden. Andelen som ansåg att stödet fungerade dåligt förblev oförändrat (0).

Tabell 17. Stödets effektivitet och pedagogens uppfattning av deras förmåga att hantera situationen

Frågorna	Stödets effektivitet		Känslan av att kunna hantera situationen	
	Innan (n=6)	Efter (n=6)	Innan (n=6)	Efter (n=6)
Alternativ/Tidpunkt				
Bra	2	1	0	1
Oftast bra	2	2	4	3
Bristfälligt	1	2	2	1
Dåligt	0	0	0	0
Vet ej	0	0	0	0
Inget svar	1	1	0	1

4.7.5.3 Samarbete och kommunikation

Mer än hälften fick information kring teamets arbete innan teamet dök upp och dessutom fanns det ett informationsmöte där teamets arbete och arbetssätt presenterades, dock verkar flera inte fått någon information förrän teamet tog direkt, individuell kontakt med dem. Dock verkar de flesta inte ha saknat någon information.

De flesta träffade de två team medlemmar med heltidsanställning, men även specialpedagogen träffades ibland, och arbetsterapeuten någon gång. En pedagog svarade att en förbättring med kontakterna hade varit oftare information om insatserna. 1 pedagog hade möte 1-2 gånger i veckan med teamet, 1 pedagog hade möte 2-3 gånger i månaden och fyra pedagoger hade möte 1 gång i månaden. Fyra stycken tyckte att mötesfrekvensen var lagom, två stycken tyckte det var för lite.

På frågan vad som varit det bästa med teamet svarade 3 av 6 att det varit att man kunnat prata med dem och bolla idéer. 2 pedagoger gav inget svar och 1 svarade att det var att de kunde få tips av dem. De hade inga förbättringar med teamet att föreslå, 5 av 6 svarade inte på frågan och 1 svarade att det inte visste. På frågan om de efterfrågar någon annan form av hjälp svarade 4 av 6 att de vill ha mer stöd på plats, 1 svarade nej och 1 gav inget svar. På frågan om något påverkat teamets insatser svarade 4 av 6 inte, 1 svarade att de inte kunnat påverka rektorn nog och 1 att det varit brist på assistenter.

På skola B kände fanns det 6 pedagoger som besvarade enkäten varav 4 av 6 svarade att deras roll i samarbetet varit positiv och att de värdesatts, 1 kände att den varit stressande och 1 svarade inte. 3 av 6 svarade inte eller kände att det inte skett någon utveckling samtidigt som 2 av 6 kände att de utvecklats och 1 svarade delvis. 2 av 6 pedagoger svarade att de känt att de haft en god möjlighet till hjälp genom teamet, 2 av 6 svarade inte och 2 andra svarade att det känts som en liten möjlighet.

På frågan kring om det som de lärt sig av NPF-teamet ”spiller över” till andra klasser svarade inte 4 av 6, 1 svarade nej och 1 delvis. På frågan om de känner sig beredda inför självständigt arbete i framtiden svarade 2 av 6 ja, 2 svarade inte och 2 pedagoger svarade nej. På frågan om hur deras framtida planering kring arbetet kring eleven svarade 3 av 6 att de skulle fortsätta med utveckling av elevens situation som mål, 2 av 6 svarade inte, och 1 visste inte. Kring frågan om deras förhållningsätt till eleverna förändrats svarade 3 av 6 att det blivit bättre och 3 av 6 svarade inte.

4.7.6 Skola C

Sex frågor ställdes i denna enkät som belyste elevens skolsituation före och efter NPF-teamets insatser under höstterminen. Frågorna var i vilken utsträckning eleven uppfyller kunskapskraven, hur elevens förståelse för kunskapsinnehållet är/var, arbetsklimatet (för alla) i klassrummet, samarbete mellan eleven och andra (kan t.ex. utföra uppgifter tillsammans med andra), hur elevens sociala kompetens är/var (kan leka och samtala med andra barn utan problem) och om eleven upplevs/upplevdes harmonisk under lektionerna (verkar trivas).

Dessa frågor besvarades med ikryssningsfrågor som sedan omräknades till siffror. 0 innebar att pedagogen svarat att situationen var ”bra” och 3 innebar att situationen var ”bristfällig”. Dessa situationers medelvärde räknades ut (och fler än en pedagog besvarat enkäten för samma elev räknades genomsnittet utifrån dessa pedagogers sammanlagda genomsnitt) för att tydliggöra en generell förändring av elevens skolsituation. Då

genomsnittet av förbättringen är 0.17 har en utav situationernas poäng gått upp med en 1 poäng, 0.33 innebär en förbättring av 2 poäng i någon eller 1 poäng var i två situationer o.s.v. Den genomsnittliga förbättringen för skola C (om endast fullständiga svar inräknas) var 0.55. För att undvika att någon förbättring maskerades av en försämring i dessa uträkningar noterades vad som blivit bättre/sämre för var elev. Resultaten presenteras i tabell 18. Siffrorna inom parantes refererar till skillnaden mellan den lägsta och högst siffran som frågan besvarats med.

Efter det frågades de i hur stor grad de ansåg att NPF-teamet bidragit med förbättringar kring arbetet med eleven, dessa svar gjordes genom att sätta ett kryss på en linje, detta konverterades sedan till procent där 0% var ”i liten grad” och 100% ”i hög grad”. Därefter fanns två andra frågor, vars mål var att belysa ifall pedagogen ansåg att eleven skulle kunna uppfylla kunskapsmålen och fungera i sociala samspel i framtiden. Generellt verkar pedagogerna ansett att teamet bidragit i hög grad med förbättringar kring eleven.

Kommentar till elev A är att den ena pedagogen hade en generellt positivare uppfattning av elevens situation samtidigt som få uppfattningar överrensstämde. Största skillnaden var uppfattningen av samarbete som huvudpedagogen ansåg att det aldrig var bra, samtidigt som pedagogen ansåg att det ofta var bra. Kommentar till elev B är att arbetsklimat och samarbete blivit bättre för eleven samt att eleven blivit mer harmonisk i skolan.

Tabell 18. Pedagogernas svar

Enkätbesvarare	Sammanfattning av elevens situation.		Medelvärde av förbättring	NPF-teamets bidrag till förbättringar	Möjlighet att uppfylla kunskapsmål i framtiden	Bättre socialt samspel i framtiden
	Då	Nu				
Pedagog (n=2) för elev A	2.15 (0.8)	1.75 (1.5)	0.4	79.5% (19)	Delvis Delvis	Nej -
Pedagog (n=1) för elev B	2.4	1.7	0.7	80%	Delvis	Delvis

4.7.6.2 Insatserna och dess effekter

Det stöd besvararna nämner att de hade innan NPF-teamets ankomst var assistent, extra personal eller extra pedagogiskt stöd. De insatser som skola A mottog av NPF teamet belyses i tabell 19.

Huvudpedagogen och pedagogen till en elev kände olika mycket sig förbereda inför att hantera eleven efter NPF-teamets insatser.

Bokstäverna i tabellen representerar eleven, och då fler än en pedagog hade en elev kan samma bokstav dyka upp på samma rad. Elev A hade två pedagoger, elev B hade en. Vissa insatser verkar båda pedagogerna vara överrens om att eleven fått, andra insatser skiljer sig dock pedagogernas uppfattningar åt.

Tabell 19. Frekvensen av insatser till de olika eleverna

Insatser i fysiska miljön	Elev	Till föräldrar och annan personal råd och tips kring:	Elev
Bildstöd	AB	Strategier i bemötande	AB
Scheman	-	Strategier i förhållningssätt	AB
Anpassning av material	AB	Kunskap om funktionsnedsättningens konsekvenser	AAB
Anpassning av klassrummet	AB	Råd och stöd till barnet i form av:	Elev
Insatser i området klassrumsmanagement	Elev	Kunskap om funktionsnedsättningens konsekvenser	-
Anpassning av undervisningen	AB	Olika strategier för att klara vardagslivet bättre	-
Undervisningsmetoder	A	Förskrivning av hjälpmedel	AB
Tips om klassrumsmanagement	B		
Strategier i bemötande under inläringen	AB		

I tabell 20 rapporteras hur pedagogerna ansåg att stödets effektivitet varit och hur väl de känt att de kunnat hantera situationen före och efter teamets insatser. Innan teamets insatser sattes in kände 1 av 3 pedagoger att stödet till eleven oftast var bra. Efteråt ansåg 3 av 3 att stödet var bra eller oftast bra. Pedagogernas känsla av att kunna hantera situationen blev något bättre i ett fall. 2 av 3 uppvisade inga förändringar.

Tabell 20. Stödets effektivitet och pedagogens uppfattning av deras förmåga att hantera situationen

Frågorna	Stödets effektivitet		Känslan av att kunna hantera situationen	
	Innan (n=3)	Efter (n=3)	Innan (n=3)	Efter (n=3)
Bra	0	1	0	1
Oftast bra	1	2	1	0
Bristfälligt	0	0	0	0
Dåligt	1	0	1	1
Vet ej	0	0	0	0
Inget svar	1	0	1	1

4.7.6.3 Samarbete och kommunikation

Av den personalen som teamet varit i kontakt med svarade de att vissa att innan de träffat teamet hade de fått information på ett infomöte eller via en annan person såsom specialpedagogen. Informationen de fick kretsade kring teamets arbete, arbetssätt och en generell presentation av team medlemmarna. De saknade mer konkret information kring teamets arbete i början, hade gärna fått mer information både muntligt och skriftligt.

De träffade de två team medlemmar med heltidsanställning. Pedagogerna svarade att förbättringar med kontakterna hade kunnat göras genom avlastning av pedagogen så att de kan ha ett möte ensam med teamet samt tillgänglighet till mer handfasta tips. 1 pedagog träffade teamet 3 gånger eller mer i veckan, de andra två träffade teamet 1-2 gånger i veckan. De tyckte alla att detta var lagom.

På skola C kände fanns det 3 pedagogerna som besvarat enkäten varav 2 svarade att deras roll i samarbetet varit att de värdesatts och 1 kände att den haft rollen som den ”gnälliga”. 2 av 3 svarade att de utvecklats positivt under projektets gång och 1 att det inte skett någon utveckling. 2 av 3 svarade att de känt att de haft en god eller stor möjlighet till hjälp genom teamet, 1 svarade att det varit svårt.

På frågan kring om det som de lärt sig av NPF-teamet ”spiller över” till andra klasser svarade 2 av 3 nej och 1 av 3 svarade inte. På frågan om de känner sig beredda inför självständigt arbete i framtiden svarade 2 av 3 delvis och 1 nej. Kring deras framtida planering kring arbetet kring eleven svarade 2 av 3 utvecklingsinriktat mot elevens situation, och 1 att eleven skulle få självständig undervisning. Kring frågan om deras förhållningsätt till eleverna förändrats svarade 2 av 3 att det blivit bättre och 1 att elevens inkludering i klassen är mycket svår.

På skola C tyckte alla 3 att det bästa med teamet var att det gick att prata öppet med dem om situationen, en person tyckte även att det var bra att de fått fram resurser från ledningen. De förbättringar som skulle kunna göras som de nämner är att teamet behöver bli säkrare i sina roller, gjort en mer samlad insats och vara mer riktade mot pedagogiska mål. En person ansåg dock att det inte fanns några förbättringar. När de frågades om de ville ha någon annan form av hjälp svarade en att den inte visste, en att det inte fanns något och en att de hade varit bra att flytta eleven i fråga till en annan skola. På frågan om något kan ha påverka NPF-teamets arbete och vad detta var svarade en att de haft dålig kontakt med rektorn, en att de blivit bättre efter hand och en annan att de inte kunnat påverka rektorn på ett sätt så att de fick tillgång till resurser.

4.7.7 Skola D

Sex frågor ställdes i denna enkät som belyste elevens skolsituation före och efter NPF-teamets insatser under höstterminen. Frågorna var i vilken utsträckning eleven uppfyller kunskapskraven, hur elevens förståelse för kunskapsinnehållet är/var, arbetsklimatet (för alla) i klassrummet, samarbete mellan eleven och andra (kan t.ex. utföra uppgifter tillsammans med andra), hur elevens sociala kompetens är/var (kan leka och samtala med andra barn utan problem) och om eleven upplevs/upplevdes harmonisk under lektionerna (verkar trivas).

Efter det frågades de i hur stor grad de ansåg att NPF-teamet bidragit med förbättringar kring arbetet med eleven, dessa svar gjordes genom att sätta ett kryss på en linje, detta konverterades sedan till procent där 0% var ”i liten grad” och 100% ”i hög grad”. Generellt verkar pedagogerna anse att teamet bidragit med förbättringar i en liten grad. Därefter fanns två andra frågor, vars mål var att belysa ifall pedagogen ansåg att eleven skulle kunna uppfylla kunskapsmålen och fungera i sociala samspel i framtiden.

Dessa frågor besvarades med ikryssningsfrågor som sedan omräknades till siffror. 0 innebar att pedagogen svarat att situationen var ”bra” och 3 innebar att situationen var ”bristfällig”. Dessa situationers medelvärde räknades ut (och fler än en pedagog besvarat enkäten för samma elev räknades genomsnittet utifrån dessa pedagogers samman-

lagda genomsnitt) för att tydliggöra en generell förändring av elevens skolsituation. Då genomsnittet av förbättringen är 0.17 har en utav situationernas poäng gått upp med en 1 poäng, 0.33 innebär en förbättring av 2 poäng i någon eller 1 poäng var i två situationer o.s.v. Den genomsnittliga förbättringen för skola D var -0.12. För att undvika att någon förbättring maskerades av en försämring i dessa uträkningar noterades vad som blivit bättre/sämre för var elev. Resultaten presenteras i tabell 21. Siffrorna inom parentes refererar till skillnaden mellan den lägsta och högst siffran som frågan besvarats med.

Kommentarer till elev A-D är svårt eftersom en pedagog svarade för alla elever med en enkät och en annan pedagog med en enkät per elev. Generellt kan dock sägas att varken pedagog I eller pedagog II anser att teamet inte har bidragit med någon förbättring för elevernas situationer. Även elev E anses inte ha haft någon märkbar förändring i sin situation enligt en pedagog, samtidigt som den andra pedagogen svarade att en försämring i samarbetsförmågan funnits.

Tabell 21. Pedagogernas svar

Enkätbesvarare	Sammanfattning av elevens situation.		Medelvärde av förbättringen	NPF-teamets bidrag till förbättringar	Möjlighet att uppfylla kunskapsmål i framtiden	Bättre socialt samspel i framtiden
	Då	Nu				
Pedagoger* för elever A-D (n=2)	1.45	1.61**	-0.17	9% (2)	Nej Delvis	Nej ?
Pedagoger (n=2) för elev E	0.75	0.83	-0.08	11% Varken eller	Nej Delvis	Nej Delvis

*Denna pedagog besvarade frågorna för var elev, men för jämförelsens skull sammanlades dessa för att överrensstämma med den andra pedagogen. En utav dessa elever var i generellt sämre situation som de andra, men förbättringen var likvärdig med de andra eleverna.

**Den ena pedagogen besvarade inte frågorna kring hur situationen var efter teamets insatser. Därför, trots att de enskilda poängen tyder på att situationen förblev densamma för alla eleverna (utom för en elev vars situation förbättrades 1 poäng på fråga 6 (hur harmonisk elev var i klassen)), så visar genomsnittet en försämring av situationen istället.

4.7.7.2 Insatserna och dess effekter

Det stöd besvararna nämner att de hade innan NPF-teamets ankomst var undervisning i liten grupp och assistent. De insatser som skola A mottog av NPF teamet belyses i tabell 22.

Bokstäverna i tabellen representerar eleven, och då fler än en pedagog hade en elev kan samma bokstav dyka upp på samma rad. Elev A-D hade två pedagoger och de mottog samlat NPF-teamets insatser därför är de representerade med ett A:a i tabellen, elev E hade två pedagoger och representeras med en E:a i tabellen.

Vissa insatser verkar båda pedagogerna vara överrens om att eleven fått, andra insatser skiljer sig dock pedagogernas uppfattningar åt. Huvudpedagogen och pedagogen till en elev överrensstämde, den gemensamma pedagogen till fyra elever och deras huvudpedagog hade kände dock olika mycket att de kunde hantera situationen samt att stödet var effektivt.

Tabell 22. Frekvensen av insatser till de olika eleverna

Insatser i fysiska miljön	Elev	Till föräldrar och annan personal råd och tips kring:	Elev
Bildstöd	AAEE	Strategier i bemötande	E
Scheman	AAEE	Strategier i förhållningssätt	E
Anpassning av material	-	Kunskap om funktionsnedsättningens konsekvenser	-
Anpassning av klassrummet	E	Råd och stöd till barnet i form av:	Elev
Insatser i området klassrumsmanagement	Elev	Kunskap om funktionsnedsättningens konsekvenser	-
Anpassning av undervisningen	AEE	Olika strategier för att klara vardagslivet bättre	E
Undervisningsmetoder	AEE	Förskrivning av hjälpmedel	A
Tips om klassrumsmanagement	AEE		
Strategier i bemötande under inläringen	E		

I tabell 23 rapporteras hur pedagogerna ansåg att stödets effektivitet varit och hur väl de känt att de kunnat hantera situationen före och efter teamets insatser. Generellt förblev dessa densamma.

Tabell 23. Stödets effektivitet och pedagogens uppfattning av deras förmåga att hantera situationen

Frågorna	Stödets effektivitet		Känslan av att kunna hantera situationen	
	Innan (n=8)	Efter (n=8)	Innan (n=8)	Efter (n=8)
Alternativ/Tidpunkt				
Bra	6	6	6	6
Oftast bra	0	1	0	0
Bristfälligt	0	0	0	0
Dåligt	0	0	0	0
Vet ej	0	0	0	0
Inget svar	2	1	2	2

4.7.7.3 Samarbete och kommunikation

I början av projektet innan teamet tagit kontakt med enskilda pedagoger fick pedagogerna information från rektorn, annan person eller via ett infomöte. Informationen de fick var kring teamets arbete, arbetssätt och en presentation av team medlemmarna. De ansåg att information kring den tid som teamet skulle finnas saknades och efterfrågade ett mer konkret upplägg.

De träffade de två team medlemmar med heltidsanställning samt specialpedagogen. Pedagogerna svarade att förbättringar med kontakterna hade kunnat göras genom att tid avsatts för dialog med teamet och kortare, intensivare närvaro av teamet. 1 pedagog

möte teamet 1-2 gånger i veckan, 1 pedagog möte dem 2-3 gånger i månaden och 1 pedagog möte dem 1 gång i månaden. De tyckte alla att detta var lagom utom en som tyckte det var för lite.

På skola D kände fanns det 3 pedagogerna som besvarat enkäten varav 1 svarade att deras roll i samarbetet varit positiv, 1 svarade att den varit liten och 1 svarade inte. 2 av 3 kände att de utvecklats pga. att de var nyanställda i början av terminen och 1 svarade inte. 1 svarade att de haft en god möjlighet till hjälp genom teamet, 1 svarade att möjligheten varit liten och 1 svarade inte på frågan.

På frågan kring om det som de lärt sig av NPF-teamet ”spiller över” till andra klasser svarade 1 av 3 vet ej, 1 nej och 1 ja. På frågan om de känner sig beredda inför självständigt arbete i framtiden svarade 2 av 3 ja, och 1 att arbetet skulle fortsätta som förut. Kring deras framtida planering kring arbetet kring eleven svarade 1 av 3 inte, 1 skulle fortsätta på samma sätt och 1 att de skulle fortsätta genom att utveckla elevens situation. Kring frågan om deras förhållningsätt till eleverna förändrats svarade 2 av 3 att det inte förändrats och 1 svarade att de inte visste.

På frågan vad det bästa med NPF-teamet var, svarade 2 av 3 pedagogerna på skola D att det var att de kunnat ge tips, 1 hade inget svar. De förbättringar som de lyfta fram var att teamet kunde vara tydligare och inbjudit mer till dialog. En person svarade inte på frågan. På frågan om de efterfrågade en annan form av hjälp svarade 2 av 3 att de vill ha mer stöd på plats eller handledning, 1 hade inget svar. På frågan om något annat kan ha påverkat teamets insatser svarade 2 av 3 att de inte visste och 1 svarade inte alls.

5 Diskussion

Resultaten pekar på att möten, tid och handledning varit uppskattat både hos pedagogerna och handledarna, men dokumentationen av insatserna och pedagogernas uppfattning kring de insatser de mottagit pekar på att det inte alltid varit så tydligt vilka insatser som sats in.

5.2 Projektet

Utvärderingens syfte var att synliggöra ifall projektets kortsiktiga målsättningar uppfyllts genom besvarandet av frågeställningarna kring om eleverna fått mer utav lektionerna, t.ex. kunskapsutveckling och fått bättre sociala relationer på grund av NPF-teamets arbete, om konflikterna blivit färre samt om pedagogerna har större acceptans och förståelse för elevens problematik. Detta kommer att diskuteras under rubriken ”måluppfyllelse”.

Vidare var utvärderingens syfte även att rapportera utifrån utvärderingen om det är teamets insatser som skapat resultaten samt rapportera utifrån utvärderingen vilka insatser som skapat vilka resultat. Detta diskuteras under rubriken ”insatserna”.

Slutligen skulle även utvärderingen belysa framgångsfaktorer och brister inom projektet, detta diskuteras under titeln ”framgångsfaktorer och brister”.

5.2.2 Måluppfyllelse

I enkäten till pedagogerna fanns frågor kring elevens situation såsom elevens förmåga till samarbete, arbetsklimatet i klassen, uppfyllelsen av kunskapsmål och social förmåga. För 9 utav barnen verkar någon form av framgång inom dessa färdigheter ha gjorts, endast 1 elev har backat, 4 elever förblev densamma och 2 barn fanns det inte tillräckligt med data för att dra någon slutsats kring. Av detta kan det argumenteras att eftersom mer än 50% fått en bättre situation har projektets målsättning infriats. Dock är det i större utsträckning så att det var elevens sociala kompetens och samarbetsförmåga som blivit bättre, och i mindre utsträckning att eleven uppnådde fler kunskapsmål. Här är det dock värt att nämna att i teamets dokumentation är sociala svårigheter den problematik den som mest nämnts. Här framgår det även att insatserna mot den sociala problematiken i 9 av 10 fall var framgångsrika. Kanske är detta anledningen till att de sociala utsträckningarna förbättrats mest, eftersom det kan vara så att de flesta insatserna riktat sig dit. Vidare verkar det på vissa skolor varit svårt att få fram resurser eller samarbeten vilket kunnat göra möjligheterna till insatser mot uppfyllelsen av kunskapsmålen. En annan anledning till varför kunskapsmålen inte uppnås i större utsträckning kan ha varit på grund av att projektet var för kort för att ha gett någon effekt kring det området.

Det verkar också vara så att teamet haft olika stor framgång på olika skolor. På skola A och C låg genomsnittet av procentenheterna på 67.7% och 79.8% för ifall NPF-teamet bidragit med förbättringar (0% är lite och 100% mycket), samtidigt som skola B och D låg på 45.3% och 9.8% vardera. Anledningen till varför dessa olika resultat uppvisades kan ha berott på olika förutsättningar, framgångsfaktorer, hinder och brister, dessa diskuteras mer under rubrikerna ”framgångsfaktorer och förutsättningar” samt ”hinder och brister”.

Vidare anser pedagogerna att två utav eleverna kommer att kunna uppnå kunskapsmålen och fungera i sociala samspel i framtiden som ett resultat av samarbetet med NPF-teamet. Ytterligare fem elever kommer att göra detta delvis och två stycken kommer att uppfylla kunskapsmålen, men inte de sociala. Fem stycken elever från samma skola ansågs däremot inte uppnå varken eller. Detta kan ha berott på att förutsättningarna, hinder eller brister har påverkat samarbetet eller arbetet och detta kommer att diskuteras mer i en senare del av diskussionskapitlet.

Enligt NPF-teamets dokumentation har konflikterna blivit färre sett till deras dokumentation av framgångsrikheten med insatserna mot aggression (4 av 4 framgångsrika), dock framgår det både i dokumentationen och i pedagogernas enkätsvar att vissa konflikter fortfarande förekommer. Ett bra arbetsklimat i klassen var en av de variabler inom elevens situation som generellt ökade bland de elever som mottog teamets insatser. Detta tyder på att teamets insatser påverkat arbetsklimatet i de klasser där dessa elever vistas.

Pedagogernas acceptans och förståelse för elevens problematik har blivit bättre för 37.5% av pedagogerna (en skola svarade 0% pga. att de alla var nyanställda) som ett resultat av NPF-teamets arbete. Förhållningssättet var bättre för 41.75% och deras förberedelse och 37.5% anser sig förberedda inför ett självständigt arbete med eleven utan NPF-teamets hjälp. Sammanfattningsvis skulle slutsatsen att en mer än tredje del av pedagogerna fått en bättre acceptans och förståelse för eleven. Detta skulle kunna speglas i den andel pedagoger som anser att de kan hantera situationen bra. 8 av 24 pedagoger ansåg i enkäterna att de kan hantera situationen bra (6 stycken innan) och 7 stycken oftast bra (6 stycken innan).

5.2.3 Insatserna

I enkäterna till pedagogerna ombads de att kryssa i de rutor för de insatser de mottagit. De insatser som var listade där var de insatser som en tidigare, mindre informell utvärdering gjord av teamet, använt. De insatserna där och de insatser som nämndes i intervjuutvärderingarna samt teamets dokumentation rörde sig huvudsakligen om samma insatser. Dock verkar olika pedagoger till samma barn haft olika uppfattning om vilka insatser barnet får eller fått. Detta kan bero på att insatserna inte omnämns på samma sätt ute i fältet som det gör i t.ex. dokumentationen. En av denna rapporters frågeställningar var kring vilka insatser som gav vilka resultat. Men då teamet och pedagogerna, samt pedagoger kring samma elev har olika uppfattningar kring vilka insatser som getts och då teamet inte uttryckligen skriver i sin dokumentation vilken insats som riktas mot vilken problematik, kan endast gissningar göras. Resultatet av analysen av dokumentationen från teamet, antyder att egen pedagog (eller extra stöd), strategier kring problematiska situationer och strukturering av vardagen gett positiva resultat på elevers sociala förmågor, samarbete och arbetsklimat i klassrummet.

En utav de mest uppskattade insatserna verkar dock ha varit handledning, eller möten där pedagogerna handleds och får samt tips. I rapportens inledning belystes betydelsen av mötet som både en möjlighet till bekräftelse och lärande. Möjligen hade handledningen inom teamets verksamhet både en funktion som bekräftande av pedagogens situation, samtidigt som denna relation och ömsesidiga svarandet på den andre kunde utgöra en plattform för utveckling för både pedagog och handledare. Med andra ord, skulle en relation mellan den som försöker förändra en organisation behöva bygga upp en relation med den som ska genomgå förändringen vara avgörande för förändringens fram-

gång. Därmed skulle en förståelse av förändringssubjektets (individ och organisationen) kultur en fördel då denna relation inleds för att relationen ska inleddas konstruktivt (handledaren vet hur organisationen genomfört förändringar innan, vad pedagogen vill ha ut av förändringen, vilka mål som finns inom organisationen o.s.v.).

Stödet till eleven var bra eller ofta bra innan teamet kom enligt 13 av 24 pedagoger, efteråt var detta antal 17. Därmed har vissa elever fått ett bättre stöd. Innan projektet inleddes svarade 4 pedagoger, och efteråt 5, att eleven hade ett bristfälligt eller dåligt stöd. Detta kan tyda på att stödet till vissa elever inte blivit bättre under projektiden. Jämförelsen av pedagogernas svar kring situationen före och efter teamet kring de med bristfälligt eller dåligt stöd antyder kanske att fler pedagoger blivit medvetna om vilket stöd eleven behöver, med tanke på att antalet pedagoger som inte svarade på hur stödet var innan teamet anlände var 7 och efteråt 1. Denna insikt antyder att pedagogerna fått en ökad förståelse för hur problematiken kan tacklas. Resultaten från enkäterna tyder även på att teamet generellt främst påverkat förändringen av elevens skolsituation eftersom de flesta pedagoger inte nämnde eller inte visste att något påverkat insatsernas effektivitet eller implementering. I vissa fall nämndes dock kontakten med rektorn kunnat påverka teamets arbete i vissa fall.

5.2.4 Framgångsfaktorer, förutsättningar samt brister och hinder

En utav de framgångsfaktorer som belystes i enkäterna och intervjuutvärderingarna var betydelsen av att kunna ha ett möte eller handledning med teamet och att de genomförde observationer för att se ”hur det är”. Framgångsfaktorer som nämns i svaren på teamets enkät är handledning av pedagogerna, rektorskontakterna, uppmuntran, observationerna, intresserad, nyfiken och samarbetsvillig personal. Dock har det framkommit utifrån många källor att bristen eller tillgången till tid är en avgörande förutsättning eller brist.

På frågan om andra resurser kan ha påverkat teamets insatser positivt eller negativt svarade 9 av 18 av pedagogerna att de inte visste eller angav inget svar. 3 av 18 menade att kontakten med rektorn påverkat teamets arbete. De 3 av pedagogerna nämnde brist på assistenter samt efterfrågade mer stöd på plats som faktorer som påverkat teamets arbete. Resterande 2 pedagoger svarade att teamet blivit bättre med tiden eller att inget påverkat teamets arbete.

På den skola där teamets arbete haft minst effekt, framgår det både från teamet och pedagogernas sida att ett samarbete varit önskvärt, men att kommunikationen någonstans brustit, vilket påverkat samarbetet negativt. Mer dialog efterfrågades på denna skola. Teamet själva tror att det hade blivit bättre om de pratat mer med rektorn och pedagogerna.

Även i två andra skolor var den största bristen och hindret för teamets arbete kommunikationen, både inom personalgruppen och mellan teamet och personalen. Även vissa i teamet efterfrågade även mer kommunikation inom teamet. Vem som skulle göra vad, vad som skulle göras och varför eller förbigången i kommunikationskedjan, alla former av kommunikationsbrister uppkom. Ett annat hinder för arbetet var den korta projektiden och just därför ansågs kommunikationen varit så dålig då ingen kommunikationspolicy hann skapas.

5.3 Utvärderingen

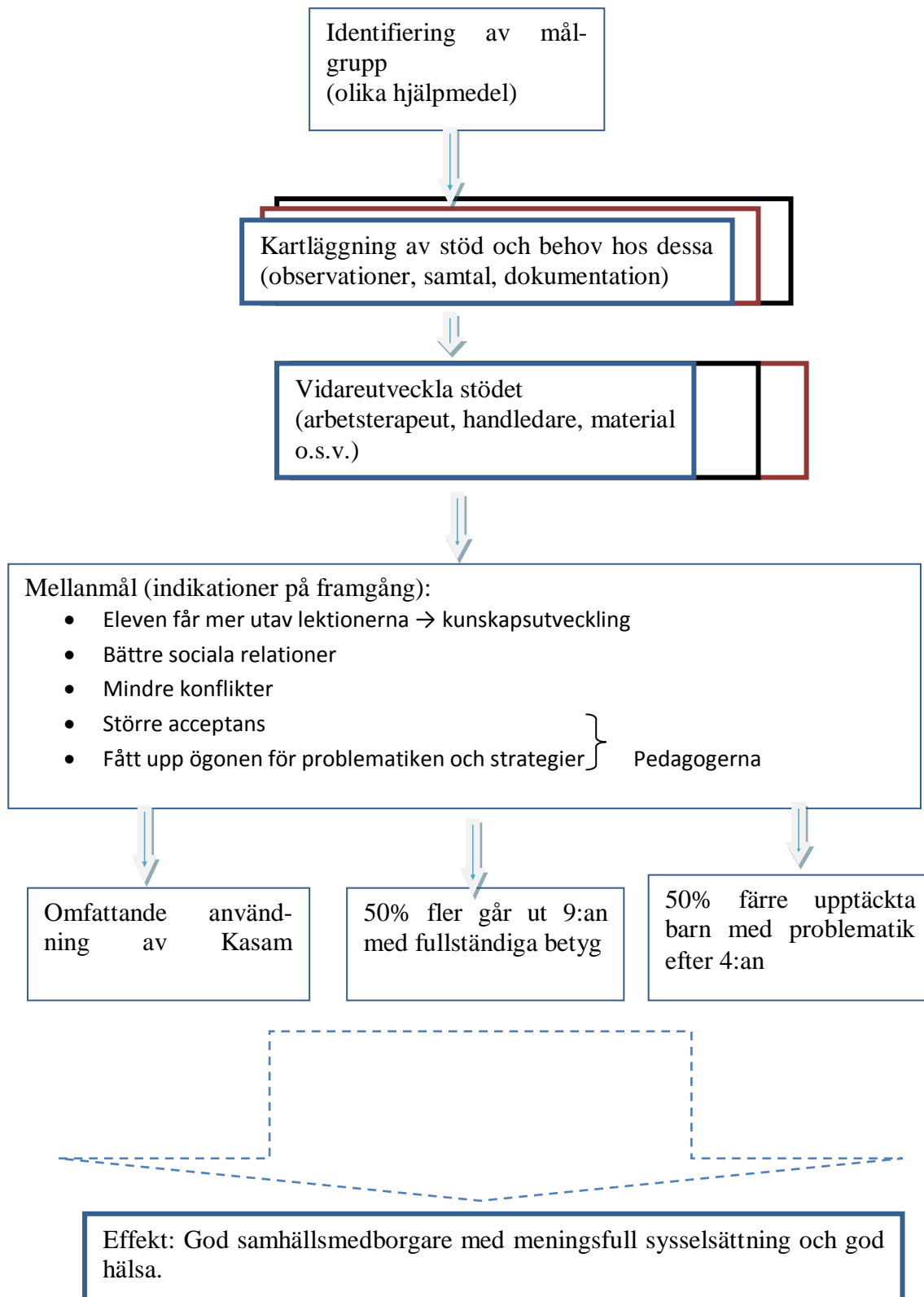
Denna utvärdering designades med förhoppningen att belysa hur projektet sett ut och fungerat och vilket resultat det gett. De förslag och rekommendationer som ges i slutet av denna utvärdering bygger på uppfattningen att dessa resultat har visats innan, därför finns det en sannolikhet att det händer igen. Dock, som kritiken kring programteori belyste i metodkapitlet, förändras människor efter varje erfarenhet de gör, de är både komplexa och komplicerade. Därför betonas sannolikhetsprincipen här i det avslutande kapitlet av denna rapport.

Triangulering som metod och design fungerade bra, men hade fungerat bättre på vissa punkter. Eftersom detta var den första, omfattande utvärderingen som gjordes, fick denna utvärdering en mer utforskade karaktär, tills nästa utvärdering finns det både möjlighet och skäl till att ha en mer kvantitativ utvärdering eftersom denna utvärdering belyst bredden med både för- och nackdelar som följd till detta. Bland annat finns många ämnen och fenomen med i den utvärdering, men inför nästa kan dessa avgränsas bättre. Dock anses trianguleringen av källmaterial, det vill säga dokumentationen, enkäterna och intervjuutvärderingarna kring teamets samarbete, kommunikation, problematik, insatser och elevens situation ha starkt bidragit till denna utvärderings validitet.

Vidare hade triangulering varit lättare om teamets dokumentation varit mer tydlig (t.ex. belyst vilken insats som riktades mot vilken problematik och vilket resultat detta gav). I den dokumentation som använts i analysen till denna utvärdering förekom tomrum mellan problematik-insats-resultat, vilket medförde att utvärderaren fick utgå ifrån vad som verkade mest logiskt. Sedan skulle dessa jämföras med insatserna i enkäten och då blev det nödvändigt att sortera in dokumentationen i samma kategorier. Detta resulterade i vissa svårigheter som kan ha medfört att vissa insatser osynliggjorts eller blivit överrepresenterade.

5.3.2 Programteorin

I början av denna rapport synliggjordes teamets programteori kring hur teamet skulle arbeta och uppnå sina resultat genom ett diagram av den programteori som urskiljdes i dokumenten kring teamet. Efter utvärderingen av teamet finns det dock en fördel i att modifiera detta diagram. En av fördelarna med detta är att det tydliggör vissa betraktelser som denna utvärdering problematiserat. Bland annat betydelsen av en förståelse av skolan och pedagogerna på skolan, eftersom ingen skola är den andra lik. Samt förståelsen för betydelsen av handledning, vilket gör det svårt att endast ha flyktig kontakt med pedagogerna och ändå åstadkomma resultat. I diagrammet har textrutorna där fokus på upprätthållandet av en relation är viktigt fått en tjockare ram. De olikfärgade rutorna belyser behovet av olika strategier för olika skolor kring skapandet av en relation. Detta innebär dock inte att insatserna till eleverna inte ska vara individanpassade. Detta därför att utvärderingens resultat pekar på att samarbetet mellan handledare och pedagog varit den svagare länken som främst påverkat insatsernas effektivitet negativt.

Figur 24. Ny konfigurering av programteorin inom projektet

5.4 Avslutning

Sammanfattningsvis pekar de resultat av insatserna som presenterats här på att projektet i ett långtidsperspektiv har möjligheten att ha en positiv inverkan på dessa elevers livs-

bara. Det finns inget i denna rapport som tyder på att om teamet får möjligheten till att utvärdera en kommunikationspolicy inom teamet, med pedagogerna, med rektorn och med andra samt arbetar i med ett långtidsperspektiv i framtiden skulle ge dåliga resultat, tvärtom finns det all anledning att tro att dessa kan utöva stor påverkan. Vidare ansåg majoriteten av pedagogerna att möjligheten till hjälp med dessa elever har känts positiv. Minskningen av konflikterna med eleven, större förståelse och kontroll över situationen är variabler som endast kan påverka dessa pedagogers arbetsmiljö positivt, vilket i slutändan även gynnar eleverna.

Dessa resultat pekar på att pedagogiska insatser kring dessa barn behöver ha ett långsiktigt perspektiv eftersom insatserna inte omedelbart skapar positiva förändringar kring elevens akademiska resultat, samtidigt som handledaren och pedagogen behöver bygga upp en relation och samarbete som kan utgöra grunden till det lärande pedagogen behöver. Dock visade dessa resultat att små insatser kring barnet kan förbättra elevens sociala situation och ge pedagogen en mer positiv uppfattning och upplevelse av situationen. Detta är goda nyheter för de som i framtiden planerar insatser kring dessa barn.

6 Referenser

- Alloway, P. T. & Gathercole, E. S. (2006). *Working memory and neurodevelopmental disorders*. NY: Psychology Press.
- Bingham, C. & Sidorkin, A., M. (eds.). (2004). *No education without relation*. NY: Peter Lang publishing.
- Bouselle, A. & Champagne, F. (2011). Program theory evaluation: Logic analysis. *Evaluation and Program Planning*, 34, 69–78.
- Cohen, L., Manion, L. & Morriison, K. (2007). *Research methods in education*. (New York: Routledge).
- Deckmar, M. (2010). "Frans Blom är det bästa som hänt oss!": Neuropsykiatrisk kompetenscentrum Norrköpings Kommun. Hämtad 2012-04-18 från Norrköping kommuns hemsida: (<http://www.norrkoping.se/organisation/kvalitet/dokument/aldre-och-handikappomsorg/2010/utvardering-av-neuropsyki/Slutrapport-Maud-Deckmar-Frans-Blom-2009.pdf>)
- Elvhage, G. & Forsberg, E. (2006) *Utvärdering av projektet "Neuropsykiatriska Stödteamet": Ett samverkansprojekt mellan stadsdelarna Kungsholmen och Norrmalm*. Hämtad 2012-04-18 från Ersta Sköndal högskolas hemsida: http://www.esh.se/fileadmin/erstaskondal/Socialt_arbete/Enh_f_forskning_i_soc_arb/neurop_s_stodteamet.pdf
- Fejes, A. & Thornberg, R. (2009). *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber.
- Folkhälsobyran (2009). *NEP- projektet: En utvärdering av ett projekt för invandrade familjer med barn som har intellektuella och/eller neuropsykiatriska funktionshinder*. Hämtad 2012-04-18 från folkhälsobyrans hemsida: http://folkhalsobyran.se/pdf_utv/slutrapportNEP.pdf
- Gillberg, C. & Hellgren, L. (2000). *Barn- och ungdomspsykiatri*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Gilund, M., Skogsberg, P. & Årman, T. (2007). *Skolbarn med betydande koncentrations- och inlärningssvårigheter – en analys av kognitiva funktioner och pedagogiska åtgärder. Erfarenheter från ett lokalt utredningsteam i Huddinge*. Hämtad 2012-04-18 från elevhälsans hemsida: <http://www.elevhalsan.se/cldocpart/189.pdf>
- Ginsberg, Y. (2010). *Kriminella med ADHD önskar de hade fått hjälp som barn*. Hämtad 2012-04-25 från Source.se hemsida: http://www.sourze.se/Kriminella_med_ADHD_%C3%B6nskar_de_hade_f%C3%A5tt_hj%C3%A4lp_som_barn_10706513.asp
- Gross, R. (2005). *Psychology, the science of mind and behavior* (5th ed.). London: Hodder Arnold.
- Harting J. & Assema, Van P. (2010). Exploring the conceptualization of program theories in Dutch community programs: a multiple case study. *Health Promotion International*, 26(1), 23-36.

- Heidegren, Carl-Göran & Wästerfors, David (2008). *Den interagerande människan*. Malmö : Gleerups.
- Hellström, A. (2006). *VINST – projektet: Vardagsnära insatser på tre nivåer till barn och ungdomar med neuropsykiatriska svårigheter och deras familjer*. Hämtad: 2012-04-18 från Uppsala läns hemsida: http://www.lul.se/templates/page____5373.aspx
- Kärvfe, E. (2000). *Hjärnsnöken: Damp och hotet mot folkhälsan*. Stockholm: Brutus Östlings Bokförlag Symposium AB.
- Lagen.se. 2010:800 Skollag. Hämtad 2012-04-25 från lagen.nu hemsida: <https://lagen.nu/2010:800>.
- Macheridis, N. (2009). *Projektspekter; kunskapsområden för ledning och styrning av projekt* (2:3 uppl.). Lund: Studentlitteratur.
- Maripuu, S. & Petersson, K. (2007). Neuropsykiatriskt team för barn och ungdom: *En processutvärdering av ett samverkansteam mellan Barn- och ungdomshabiliteringen och Barn- och ungdomspsykiatriska kliniken i Landstinget Kronoberg*. Hämtad 2012-04-18 från landstinget Kronobergs hemsida: http://www.ltkronoberg.se/upload/Dokument/Om_landstinget/Arbetsomraden/Forskn ing/FoU-rapport%20NP-team%20barn%20och%20ungdom,%20slutgiltig.pdf
- Netdoctor.se (2009). *Missbruk, kriminalitet och ADHD*. Hämtad 2012-04-25 från netdoctors hemsida: http://www.netdoktor.se/adhd/?_PageId=113336
- Nilsson, I. (2007). *Ingvar Nilsson- nå politiker och beslutsfattare genom att tala "chefiska"*. Hämtad 2012-04- från skolverkets hemsida: <http://www.skolverket.se/skolutveckling/halsa/2.457/2.458/2.459/ingvar-nilsson-1.54790>
- Modigh, K. (2006). *Erkänn ADHD som dubbeldiagnos!* Hämtad 2012-04-25 från Läkartidningen: <http://www.lakartidningen.se/includes/07printArticle.php?articleId=3991>
- Riksförbundet Attention (2011). *Det här vill vi – Riksförbundet Attentions intressepolitiska program 2011-2015*. Hämtad 2012-04-18 från Riksförbundet Attentions hemsida: http://www.exakta.se/x-online/attention/intressepolitiska_program/
- Rogers, P., J. (2008). Using Programme Theory to Evaluate Complicated and Complex Aspects of Interventions. *Evaluation*, 14, 29-48.
- Salutogenes (2012). *Om kasam*. Hämtad 2012-04-25 från Salutogenes hemsida: <http://salutogenes.nu/OMkasam.shtml>
- Sandberg, B. & Faugert, S. (2007). *Perspektiv på utvärdering*. Lund: Studentlitteratur.
- Sidani, S. & Sechrest L. (1999). Putting program theory into operation. *American Journal of Evaluation*, 20 (2), 227-238.
- Smith, L., M. & Glass, V., G. (1977). Meta-Analysis of Psychotherapy Outcome Studies. *American Psychologist*, 32, 752-760.
- Stame, N. (2010). What doesn't work? Three failures, many answers. *Evaluation*, 16, 371-387.
- Tilley, N. (2000). Realistic evaluation. Paper presented at the Founding Conference of the Danish Evaluation Society. Hämtad 2012-04-28 från: http://evidence-basedmanagement.com/wp-content/uploads/2011/11/nick_tilley.pdf

- Vaessen, J. (2006). Programme Theory Evaluation, Multicriteria Decision Aid and Stakeholder Values: A Methodological Framework. *Evaluation*, 12, 397- 417.
- Vinst-projektet & Akademiska sjukhuset, (2009). *VINST – projektet: Vardagsnära insatser på tre nivåer för barn med neuropsykiatriska svårigheter och deras familjer, slutrapport 2009*. Hämtad 2012-04-18 från Uppsala läns hemsida: http://www.lul.se/templates/page____5373.aspx
- Weiss, C. H. (1998). *Evaluation: methods for studying programs and policies*. (2nd edition). Upper Saddle River: Prentice-Hall.
- Wikipedia, (2011). *Känsla av sammanhang*. Hämtad 2012-04-11 från wikipedias hemsida: http://sv.wikipedia.org/wiki/K%C3%A4nsla_av_sammanhang

7 Bilagor

1: Instrument

Enkät till pedagoger

Mitt namn är Sara Nordström. Jag är en kandidatstudent på Lunds universitet och har fått i uppdrag att som extern utvärderare utvärdera det så kallade NPF-projektet. Ni som får denna enkät har kommit i kontakt med NPF-teamet och har säkert mycket att säga om hur tiden med dem varit. Det är frivilligt att besvara enkäten. Jag som utvärderar är självklart mycket intresserad av vad ni har att säga eftersom syftet med utvärderingen är att få fram vad som fungerat, varför det fungerat samt vad som inte fungerat och varför det inte gjort det. Det är viktigt att ni ger era synpunkter på detta eftersom det är ni som utnyttjar tjänsten. Dessutom ger det NPF-teamet möjligheten att i framtiden kunna erbjuda ett mycket effektivare, starkare och användbarare NPF-team. Du som väljer att göra enkäten kommer att vara helt anonym och kan på begäran få ut utvärderingsrapporten när den är klar. Denna enkät beräknad ta ungefär 15 minuter att genomföra.

Del 1: Denna del av enkäten kommer att handla om eleven.

1. *Problematik (beskriv moment eller situationer som eleven har svårt för och som skapar problem):*

Del 2: Denna del av enkäten kommer att handla om hur situationen i början av höstterminen 2011. Självklart är det svårt att komma ihåg precis hur det var under den tiden, men gör så gott ni kan.

1. *Hur var elevens förståelse för kunskapsinnehållet?(kryssa i rätt alternativ)*

Bra ( ) Oftast bra ( ) Oftast bristfällig ( ) Aldrig bra ( ) Annat:

2. *Arbetsklimatet (för alla) i klassrummet var generellt:*

Bra ( ) Oftast bra ( ) Oftast bristfällig ( ) Aldrig bra ( ) Annat:

3. *Samarbete mellan eleven och andra var (kunde t.ex. utföra uppgifter tillsammans med andra):*

Bra ( ) Oftast bra ( ) Oftast bristfällig ( ) Aldrig bra ( ) Annat:

4. *Elevens sociala kompetens var (kunde leka och samtala med andra barn utan problem):*

Bra ( ) Oftast bra ( ) Oftast bristfällig ( ) Bristfällig ( ) Annat:

5. *Eleven upplevdes som harmonisk under lektionerna (verkade trivas):*

Ja ( ) Oftast ja ( ) Oftast inte ( ) Nej ( ) Annat:

6. *Vilket stöd hade eleven innan NPF-teamet kom?*

---

7. *Hur väl fungerade stödet?*

Bra ( ) Oftast bra ( ) Bristfälligt ( ) Dåligt ( ) Annat:

8a. *Hur väl kände du att du kunde hantera situationen?*

Bra ( )   Oftast bra ( )   Bristfälligt ( )   Dåligt ( )   Annat:

8b. Kommentarer på förra frågan:

Del 3: Denna del kommer att handla om NPF-teamet och deras insatser.

1. Vilken information fick du om NPF-teamet innan de kom?-

---

2. Hur och av vem fick du denna information?

3. Vilken information fick du av teamet kring deras arbete?

---

4. Hur och av vem fick du denna information?

5. Vilken information kring NPF-teamet saknade du?

---

6. Hur skulle du vilja få denna information?

7. Vem i teamet har ni haft kontakt med inom teamet angående eleven?

	Ja	Nej
A	( )	( )
B	( )	( )
C	( )	( )
D	( )	( )
E	( )	( )
F	( )	( )
G	( )	( )
L	( )	( )
M	( )	( )
N	( )	( )

Annan person namn(en):

Vem/vilka har du/ni haft mest kontakt med:

8. Hur ofta hade du kontakt med NPF-teamet?:

3 ggr eller mer i veckan ( )   1-2 ggr/vecka ( )   2-3 ggr/månad ( )   1 gång/månad ( )

9. Var frekvensen av kontakterna:

För mycket ( )   Lagom ( )   För lite ( )

10. Finns det något med dessa kontakter som kan förbättras?-

---

11. Vilka insatser har ni fått?

Insatser i fysiska miljön:

Bildstöd

Ja	Nej
( )	( )

Scheman ( ) ( )
Anpassning av klassrummet ( ) ( )
Anpassning av material ( ) ( )

Annat: _____

Insatser i området klassrumsmanagement:

Anpassning av undervisningen ( ) ( )
Undervisningsmetoder ( ) ( )
Tips om klassrumsmanagement ( ) ( )

Strategier i bemötande under
inläringen ( ) ( )

Till föräldrar och annan personal råd och tips kring:

Strategier i bemötande ( ) ( )
Strategier i förhållningssätt ( ) ( )

Kunskap om
funktionsnedsättningens konsekvenser ( ) ( )

Annat: _____

Råd och stöd till barnet i form av:

Kunskap om
funktionsnedsättningens konsekvenser ( ) ( )

Olika strategier för att klara vardags-
livet bättre ( ) ( )

Ja Nej

Förskrivning av hjälpmedel ( ) ( )

Annat: _____

Del 4: Denna del kommer att handla om hur situationen är nu, efter att ha arbetat med NPF-teamet ett tag.

1. Hur är elevens förståelse för kunskapsinnehållet?

Bra ( ) Oftast bra ( ) Oftast bristfällig ( ) Aldrig bra ( ) Annat:

2. Arbetsklimatet (för alla) i klassrummet är generellt:

Bra ( ) Oftast bra ( ) Oftast bristfällig ( ) Aldrig bra ( ) Annat:

3. Samarbete mellan eleven och andra är (kan t.ex. utföra uppgifter tillsammans med andra):

Bra ( ) Oftast bra ( ) Oftast bristfällig ( ) Aldrig bra ( ) Annat:

4. Elevens sociala kompetens är (kan leka och samtala med andra barn utan problem):

Bra ( ) Oftast bra ( ) Oftast bristfällig ( ) Bristfällig ( ) Annat:

5. Eleven upplevs som harmonisk under lektionerna (verkar trivas):

Ja ( ) Oftast ( ) Oftast inte ( ) Nej ( ) Annat:

6. Hur väl fungerar det nuvarande stödet?

Bra ( ) Oftast bra ( ) Bristfälligt ( ) Dåligt ( ) Annat:

7a. Hur väl känner du att du kan hantera situationen?

Bra ( ) Oftast bra ( ) Bristfälligt ( ) Dåligt ( ) Annat:

7b. Kommentarer på förra frågan:

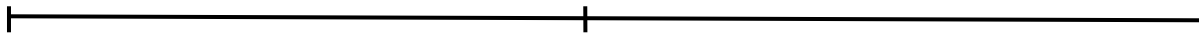
---

8. I hur stor grad har NPF-teamet bidragit med förbättringar kring arbetet med eleven?(Sätt ett streck)

Liten grad
grad

Varken eller

Hög

9. Tror du att elevens chans att uppfylla kunskapsmålen i framtiden förbättras genom samarbetet mellan er och NPF-teamet samt NPF teamets insatser?

Ja ( ) Delvis ( ) Nej ( ) Annat:

10. Tror du att elevens chans att fungera i sociala samspel (t.ex. samarbete och umgås med andra) i framtiden förbättras genom samarbetet mellan er och NPF-teamet samt NPF teamets insatser?

Ja ( ) Delvis ( ) Nej ( ) Annat:

11. Vad har varit det bästa med NPF-teamet?

---

12. Vad kan förbättras med NPF-teamet?

---

13. Efterfrågar du en annan form av hjälp?

---

14. Anser du att det finns något annat (t.ex. andras insatser) som förstärkt/förminskat NPF-teamets insatser? (Vad? Hur då? Skriv på baksidan av pappret om du vill skriva mer)

Del 5: denna del kommer att handla om hur du upplevt samarbetet och hur du tänker inför framtiden.

1. Hur upplevde/er du din egen roll i samarbetet?

---

2. Hur upplevde du din utveckling under höstterminen och början på året?

---

3. Hur upplevde du möjligheten till hjälp?

---

4. Upplever du att dina erfarenheter av NPF-teamet "spiller" över till annan personal som har kontakt med elever med liknande problematik? På vilket sätt?

---

5. Känner du dig beredd att arbeta självständigt kring eleven, med mindre stöd från NPF-teamet, i framtiden? Varför/varför inte?

---

6. Hur tror du att ni kommer att planera arbetet kring eleven i framtiden?

---

7. Har ditt förhållningssätt gentemot eleven ändrat sig och i så fall hur?

---

8. Vad tycker du om enkäten? Har den missat något som du känner är viktigt att ta upp?(fortsätt på baksidan av pappret om raderna här inte räcker till)

---

9. Skulle du vilja ha slutrapporten när den är klar?

Ja ( )   Nej ( )

Om ja, skicka ett mail till sara_nordstrom1@hotmail.com

Tack för ditt svar!!!!!!!!!!!!!!

[De pedagoger som hade ansvar för mer än en elev fick ett tillägg till denna enkät]

Enkät till huvudpedagoger

Mitt namn är Sara Nordström. Jag är en kandidatstudent på Lunds universitet och har fått i uppdrag att som extern utvärderare utvärdera det så kallade NPF-projektet. Ni som får denna enkät har kommit i kontakt med NPF-teamet och har säkert mycket att säga om hur tiden med dem varit. Det är frivilligt att besvara enkäten. Jag som utvärderar är självklart mycket intresserad av vad ni har att säga eftersom syftet med utvärderingen är att få fram vad som fungerat, varför det fungerat samt vad som inte fungerat och varför det inte gjort det. Det är viktigt att ni ger era synpunkter på detta eftersom det är ni som utnyttjar tjänsten. Dessutom ger det NPF-teamet möjligheten att i framtiden kunna erbjuda ett mycket effektivare, starkare och användbarare NPF-team. Du som väljer att göra enkäten kommer att vara helt anonym och kan på begäran få ut utvärderingsrapporten när den är klar. Denna enkät beräknad ta ungefär 15 minuter att genomföra.

Del 1: Denna del av enkäten kommer att handla om eleven.

1. Information om eleven:

Kön:

Ålder:

Årskurs:

2. Problematik (beskriv moment eller situationer som eleven har svårt för):

Del 2: Denna del av enkäten kommer att handla om hur situationen i början av höstterminen 2011. Självklart är det svårt att komma ihåg precis hur det var då, men gör så gott ni kan.

1. Uppfyllede eleven kunskapskraven (kryssa i rätt alternativ):

Ja, alla ( ) Ja, oftast ( ) Delvis ( ) Oftast inte ( ) Nej, inga ( ) Annat:

2. Hur var elevens förståelse för kunskapsinnehållet?

Bra ( ) Oftast bra ( ) Oftast bristfällig ( ) Aldrig bra ( ) Annat:

3. Arbetsklimatet (för alla) i klassrummet var generellt:

Bra ( ) Oftast bra ( ) Oftast bristfällig ( ) Aldrig bra ( ) Annat:

4. Samarbete mellan eleven och andra var (kunde t.ex. utföra uppgifter tillsammans med andra):

Bra ( ) Oftast bra ( ) Oftast bristfällig ( ) Aldrig bra ( ) Annat:

5. Elevens sociala kompetens var (kunde leka och samtala med andra barn utan problem):

Bra ( ) Oftast bra ( ) Oftast bristfällig ( ) Bristfällig ( ) Annat:

6. Eleven upplevdes som harmonisk under lektionerna (verkade trivas):

Ja ( ) Oftast ja ( ) Oftast inte ( ) Nej ( ) Annat:

7. Vilket stöd hade eleven innan NPF-teamet kom?

---

8. Hur väl fungerade stödet?

Bra ( ) Oftast bra ( ) Bristfälligt ( ) Dåligt ( ) Annat:

9a. Hur väl kände du att du kunde hantera situationen?

Bra ( ) Oftast bra ( ) Bristfälligt ( ) Dåligt ( ) Annat:

9b. Kommentrar på förra frågan:

Del 3: Denna del kommer att handla om NPF-teamet och deras insatser.

1. Vilken information fick du om NPF-teamet innan de kom?-

---

2. Hur och av vem fick du denna information?

---

3. Vilken information fick du av teamet kring deras arbete?

---

4. Hur och av vem fick du denna information?

---

5. Vilken information kring NPF-teamet saknade du som huvudpedagog?

---

6. Hur skulle du vilja få denna information?

---

7. Om inte NPF-teamet inte varit tillgängligt, vart hade du då vänt dig för hjälp/information?

---

8. Vem i teamet har ni haft kontakt med inom teamet angående eleven?

A Ja Nej
( ) ( )

B	( )	( )
C	( )	( )
D	( )	( )
E	( )	( )
F	( )	( )
G	( )	( )
H	( )	( )
J	( )	( )
I	( )	( )

Annan person namn(en):

9. Vem/vilka har du/ni haft mest kontakt med:

---

10. Hur ofta hade du kontakt med NPF-teamet?:

3 gger eller mer i veckan ( ) 1-2 gger/vecka ( ) 2-3 gger/månad ( ) 1 gång/månad ( )

11. Var frekvensen av kontakterna:

För mycket ( ) Lagom ( ) För lite ( )

12. Finns det något med dessa kontakter som kan förbättras?-

---

13. Vilka insatser har ni fått?

Insatser i fysiska miljön:	Ja	Nej
Bildstöd	( )	( )
Scheman	( )	( )
Anpassning av material	( )	( )
Anpassning av klassrummet	( )	( )
Annat: _____		
Insatser i området klassrumsmanagement:		
Anpassning av undervisningen	( )	( )
Undervisningsmetoder	( )	( )
Tips om klassrumsmanagement	( )	( )
Strategier i bemötande under inläringen	( )	( )
Till föräldrar och annan personal råd och tips kring:		
Strategier i bemötande	( )	( )
Strategier i förhållningssätt	( )	( )
Kunskap om funktionsnedsättningens konsekvenser	( )	( )
Annat: _____		
Råd och stöd till barnet i form av:		
Kunskap om funktionsnedsättningens konsekvenser	( )	( )
Olika strategier för att klara vardagslivet bättre	Ja	Nej
Förskrivning av hjälpmedel	( )	( )
Annat: _____		

Del 4: Denna del kommer att handla om hur situationen är nu, efter att ha arbetat med NPF-teamet ett tag.

1. Uppfyller eleven kunskapskraven:

Ja, alla ( ) Ja, oftast ( ) Delvis ( ) Oftast inte ( ) Nej, inga ( ) Annat:

2. Hur är elevens förståelse för kunskapsinnehållet?

Bra ( ) Oftast bra ( ) Oftast bristfällig ( ) Aldrig bra ( ) Annat:

3. Arbetsklimatet (för alla) i klassrummet är generellt:

Bra ( ) Oftast bra ( ) Oftast bristfällig ( ) Aldrig bra ( ) Annat:

4. Samarbeta mellan eleven och andra är (kan t.ex. utföra uppgifter tillsammans med andra):

Bra ( ) Oftast bra ( ) Oftast bristfällig ( ) Aldrig bra ( ) Annat:

5. Elevens sociala kompetens är (kan leka och samtala med andra barn utan problem):

Bra ( ) Oftast bra ( ) Oftast bristfällig ( ) Bristfällig ( ) Annat:

6. Eleven upplevs som harmonisk under lektionerna (verkar trivas):

Ja ( ) Oftast ( ) Oftast inte ( ) Nej ( ) Annat:

7. Hur väl fungerar det nuvarande stödet?

Bra ( ) Oftast bra ( ) Bristfälligt ( ) Dåligt ( ) Annat:

8a. Hur väl känner du att du i din roll kan hantera situationen?

Bra ( ) Oftast bra ( ) Bristfälligt ( ) Dåligt ( ) Annat:

8b. Kommentarer på förra frågan:

---

9. I hur stor grad har NPF-teamet bidragit med förbättringar kring arbetet med eleven?(Sätt ett streck)

Liten grad

Varken eller

Hög grad

---

10. Tror du att elevens chans att uppfylla kunskapsmålen i framtiden förbättras genom samarbetet mellan dig och NPF-teamet samt NPF teamets insatser?

Ja ( ) Delvis ( ) Nej ( ) Annat:

11. Tror du att elevens chans att fungera i sociala samspel (t.ex. samarbeta och umgås med andra) i framtiden förbättras genom samarbetet mellan dig och NPF-teamet samt NPF teamets insatser?

Ja ( ) Delvis ( ) Nej ( ) Annat:

12. Vad har varit det bästa med NPF-teamet?

---

13. Vad kan förbättras med NPF-teamet?

---

14. Efterfrågar du en annan form av hjälp?

---

15. Anser du att det finns något annat (t.ex. andras insatser) som förstärkt/förminskat NPF-teamets insatser? (Vad? Hur då? Det finns plats att skriva mer i slutet av enkäten, om du vill skriva mer)

Del 5: Denna del kommer att handla om hur du upplevt samarbetet och hur du tänker inför framtiden.

1. Hur upplevde/er du din egen roll i samarbetet?

---

2. Hur upplevde du din utveckling under höstterminen och början på året?

---

3. Hur upplevde du möjligheten till hjälp?

---

4. Upplever du att dina erfarenheter av NPF-teamet "spiller" över till andra klasser där elever med liknande problematik finns? På vilket sätt?

---

5. Känner du dig beredd att arbeta självständigt kring eleven, med mindre stöd från NPF-teamet, i framtiden? Varför/varför inte?

---

6. Hur tror du att ni kommer att planera arbetet kring eleven i framtiden?

---

7. Har ditt förhållningssätt gentemot eleven ändrat sig och i så fall hur?

---

8. Vad tycker du om enkäten? Har den missat något som du känner är viktigt att ta upp?(fortsätt på baksidan av pappret om raderna här inte räcker till)

---

9. Skulle du vilja ha slutrapporten när den är klar?

Ja ( )   Nej ( )

Om ja, skicka ett mail till sara_nordstrom1@hotmail.com

Tack för ditt svar!!!!!!!!!!!!!!

[De pedagoger som hade ansvar för mer än en elev fick ett tillägg till denna enkät]

Enkät till rektorer

Mitt namn är Sara Nordström. Jag är en kandidatstudent på Lunds universitet och har fått i uppdrag att som extern utvärderare utvärdera det så kallade NPF-projektet. Ni som får denna enkät har kommit i kontakt med NPF-teamet och har säkert mycket att säga om hur tiden med dem varit. Det är frivilligt att besvara enkäten. Jag som utvärderar är självklart mycket intresserad av vad ni har att säga eftersom syftet med utvärderingen är att få fram vad som fungerat, varför det fungerat samt vad som inte fungerat och varför det inte gjort det. Det är viktigt att ni ger era synpunkter på detta eftersom det är ni som utnyttjar tjänsten. Dessutom ger det NPF-teamet möjligheten att i framtiden kunna erbjuda ett mycket effektivare, starkare och användbarare NPF-team. Du som väljer att göra enkäten kommer att vara helt anonym och kan på begäran få ut utvärderingsrapporten när den är klar. Denna enkät beräknad ta ungefär 15 minuter att genomföra.

1. Vilken information fick du om NPF-teamet innan de kom?-

---

2. Hur och av vem fick du denna information?

---

3. Vilken information fick du av teamet kring deras arbete?

---

4. Hur och av vem fick du denna information?

---

5. Vilken information kring NPF-teamet saknade du?

---

6. Hur skulle du vilja få denna information?

---

7. Om inte NPF-teamet inte varit tillgängligt, vart hade du då vänt dig för hjälp/information?

---

8. Hur ofta hade du kontakt med NPF-teamet?:

3 gger eller mer i veckan ( ) 1-2 gger/vecka ( ) 2-3 gger/månad ( ) 1 gång/månad ( )

9. Var frekvensen av kontakterna:

För mycket ( ) Lagom ( ) För lite ( )

10. Finns det något med dessa kontakter som kan förbättras?-

---

11. Hur upplevde/er du din egen roll i samarbetet?

---

12. Hur upplevde du möjligheten till hjälp?

---

2. Hur har ni arbetat kring skolan (t.ex. vad har ni inriktat er på att förändra, insatser o.s.v.)?

---

3. Hur har kontakten med skolan varit?

4. Vad har varit framgångsrikt (som ni gjort)?

4b. Finns det något som ni känner att ni gjort fel?

5. Anser du att teamets insatser inneburit en generellt, förbättrad chans för eleverna att klara kunskapsmål i framtiden?(sätt ett kryss på linjen)

Liten grad

Hög grad

5b. Anser du att teamets insatser inneburit en generellt, förbättrad chans för eleverna att klara av sociala situationer/utmaningar i framtiden? (sätt ett kryss på linjen)

Liten grad

Hög grad

---

6. Om du skulle beskriva skolan kort:

---

7. Vilka förutsättningar fanns det inom skolan för att samarbetet med teamet skulle gå bra (implementering av insatser, stödsamtal, utveckling o.s.v.)? (T.ex. mötesstrukturer, kommunikation inom skolan, resurser, attityder o.s.v.)

---

8. Vilka hinder fanns det inom skolan som gjorde att samarbetet med teamet gick sämre?

Skola B

9. Hur har ni arbetat kring skolan (t.ex. vad har ni inriktat er på att förändra, insatser o.s.v.)?

---

10. Hur har kontakten med skolan varit?

---

11. Vad har varit framgångsrikt (som ni gjort)?

11b. Finns det något som ni känner att ni gjort fel?

---

12. Anser du att teamets insatser inneburit en generellt, förbättrad chans för eleverna att klara kunskapsmål i framtiden?(sätt ett kryss på linjen)

Liten grad

Hög grad

13. Anser du att teamets insatser inneburit en generellt, förbättrad chans för eleverna att klara av sociala situationer/utmaningar i framtiden? (sätt ett kryss på linjen)

Liten grad

Hög grad

14. Om du skulle beskriva skolan kort:

---

15. Vilka förutsättningar fanns det inom skolan för att samarbetet med teamet skulle gå bra (implementering av insatser, stödsamtal, utveckling o.s.v.)? (T.ex. mötesstrukturer, kommunikation inom skolan, resurser, attityder o.s.v.)

---

16. Vilka hinder fanns det inom skolan som gjorde att samarbetet med teamet gick sämre?

Skola C

17. Hur har ni arbetat kring skolan (t.ex. vad har ni inriktat er på att förändra, insatser o.s.v.)?

---

18. Hur har kontakten med skolan varit?

---

19. Vad har varit framgångsrikt (som ni gjort)?

19b. Finns det något som ni känner att ni gjort fel?

---

20. Anser du att teamets insatser inneburit en generellt, förbättrad chans för eleverna att klara kunskapsmål i framtiden?(sätt ett kryss på linjen)

Liten grad

Hög grad

---

21. Anser du att teamets insatser inneburit en generellt, förbättrad chans för eleverna att klara av sociala situationer/utmaningar i framtiden? (sätt ett kryss på linjen)

Liten grad

Hög grad

---

22. Om du skulle beskriva skolan kort:

---

23. Vilka förutsättningar fanns det inom skolan för att samarbetet med teamet skulle gå bra (implementering av insatser, stödsamtal, utveckling o.s.v.)? (T.ex. mötesstrukturer, kommunikation inom skolan, resurser, attityder o.s.v.)

---

24. Vilka hinder fanns det inom skolan som gjorde att samarbetet med teamet gick sämre?

Skola D

25. Hur har ni arbetat kring skolan (t.ex. vad har ni inriktat er på att förändra, insatser o.s.v.)?

---

26. Hur har kontakten med skolan varit?

---

27. Vad har varit framgångsrikt (som ni gjort)?

27b. Finns det något som ni känner att ni gjort fel?

---

28. Anser du att teamets insatser inneburit en generellt, förbättrad chans för eleverna att klara kunskapsmål i framtiden?(sätt ett kryss på linjen)

Liten grad
Hög grad

---

29. Anser du att teamets insatser inneburit en generellt, förbättrad chans för eleverna att klara av sociala situationer/utmaningar i framtiden? (sätt ett kryss på linjen)

Liten grad
Hög grad

---

30. Om du skulle beskriva skolan kort:

---

31. Vilka förutsättningar fanns det inom skolan för att samarbetet med teamet skulle gå bra (implementering av insatser, stödsamtal, utveckling o.s.v.)? (T.ex. mötesstrukturer, kommunikation inom skolan, resurser, attityder o.s.v.)

---

32. Vilka hinder fanns det inom skolan som gjorde att samarbetet med teamet gick sämre?

Del 3: teamet – denna del av enkäten kommer att handla om teamet och samarbetet inom det.

33. Hur har samarbetet inom teamet sett ut? (kommunikation, samspel, mötesstrategier, ansvarsfördelningar o.s.v.)?

---

34. Vad har varit en förutsättning för att teamet fungerat bra, anser du?

---

35. Vad har varit ett hinder för att teamet ska fungera bra, anser du?

---

36. Hur har teamet utvecklats anser du?

---

37. Hur skulle teamet kunna vidareutvecklas?

Övrigt – frågor av varierande karaktär.

38. Vad tycker du om enkäten? Har den missat något? Kommentera!

---

39. Skulle du vilja ha slutrapporten när den är klar?

Ja ( )   Nej ( )

Om ja, skicka ett mail till sara_nordstrom1@hotmail.com

Tack för ditt svar!!!!!!!!!!!!!!

2: Dataresultatens tabeller

Övriga tabeller över problematiken

Hemmasituationen		
Teamet med på utvecklingsamtal	1 av 5	
Teamet skapade avlastning för familjen	1 av 5	
Framgång: 1 av 5	Likadant/okänt: 4 av 5	Bakåt: 0 av 5

Verbala/motoriska svårigheter		
Dator	2 av 3	
Inkludering i klassen	1 av 3*	
Framgång: 3 av 3	Likadant: 0 av 3	Bakåt: 0 av 3

*fyra elever dokumenterades som en enhet och därför skrivs de som en elev även om de var 4

Koncentration/startproblem		
Egen pedagog/assistent	2 av 4	
Eget rum	1 av 4	
Klassrumsanpassning	2 av 4	
Strategier	2 av 4	
Struktur	1 av 4	
Framgång: 3 av 4	Likadant: 1 av 4	Bakåt: 0 av 4

Kravkänslighet		
Egen pedagog		2 av 2
Eget rum		1 av 2
Individuell plan för skolarbete		1 av 2
Framgång 2 av 2	Likadant: 0 av 2	Bakåt: 0 av 2

Avvikande beteendemönster		
Egen pedagog		1 av 2
Eget rum		1 av 2
Struktur		1 av 2
Framgång: 2 av 2	Likadant: 0 av 2	Bakåt: 0 av 2

Bekräftelsebehov		
Egen pedagog		2 av 2
Tydligare kommunikation (personal – elev)		1 av 2
Framgång: 1 av 2	Likadant/okänt: 1 av 2	Bakåt: 0 av 2

Övriga tabeller över insatser

Ämne (n=14)/Skola	Skola A (n=5)	Skola B (4*)	Skola C (3)	Skola D (2)	Sammanfattning (14)
<i>Observationer</i> (6)	Bra med observationer (1)	Bra med observationer (2*)	Bra med observationer (1)	Underligt arbetssätt med observationer (1)	Bra med observationer (4) Underligt (1)
<i>Förhållnings-sätt/utveckling</i> (4)	-	Utvecklat nytt förhållningssätt (1). Ny uppfattning kring insatserna (1) Stärkta i sina roller (1*)	Känt stöd att testa egna teorier (1)	-	Vissa har utvecklats positivt eller fått ett nytt förhållningssätt (4).
<i>Kooperativt lärande</i> (3)	-	Bra med kooperativt lärande (1). För lite tid för implementering av kooperativt lärande	-	Kooperativt lärande tog för lång tid att implementera (1)	Bra (1). Tog för lång tid (2).

		(1).			
<i>Generellt om teamet</i> (9)	Bra, tryggt, ett steg i rätt riktning (2) Rörigt när både teamet och t.ex. habilitering går in samtidigt (1)	Känsla av att få igång något (1*), bra att någon med någon utifrån som kan förklara det man inte själv ser (1).	Känts bra, bra med teamet på plats (2)	Känts bra, men borde vara mer komprimerat (1), trevligt (1). Hade varit bra med mer arbets-terapeut (2).	Överlag känts bra (7), men kunde vara mer komprimerat samt koordinering när andra team går in (2). Arbets-terapeut efterfrågad.

*varav 1 representerar fritidsgruppen

3: Svar till del 1 i enkäten till teamet

Del 1: Projektet

I denna del ställdes frågor kring hur projektet utvecklats, vilka mål det har och vad som gör att det uppnår sina mål. Teamet ansåg på olika sätt att projektet förändrats sedan början.

Bland annat ansåg fyra medlemmar att stödet blivit mer praktiskt (inte lika teoretiskt), projektet utvidgats från sin skolfokus, att målen och rollerna inom teamet blivit allt tydligare samt att förändringar gjorts ute på skolorna men huruvida dessa håller i sig på kort sikt är osäkert.

Målet med projektet fanns det också spridda bilder av. Generellt menade de flesta att det var att se till att elever med NPF ska må bättre. Dock var tillvägagångssätten olika. Fem stycken menade att man ska skapa rätt stöd för dem, en annan förutsättningar, en annan att man genom göra små ändringar uppnår detta mål, och en annan om integration av eleven genom handledning och utbildning.

På frågan hur projektet fungerar och uppnår sina mål besvarade en utifrån teamets arbetssekvens, fem stycken menade att det handlade om riktade insatser mot en specifik elev, en annan att det var ett utanför-ramarna-tänk.

LUNDS UNIVERSITET
Sociologiska institutionen
Avdelningen för pedagogik
Box 114, 221 00 LUND
WWW.soc.lu.se